

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

นางสาววรรณิ มณีประวัตติ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

Factors Affecting Drugs Prevention Behaviors of Youths in Saba Yoi

District, Songkhla Province

Miss Wannee Maneeprawat

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน
อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
ชื่อและนามสกุล นางสาววรรณิ มณีประวัตติ
แขนงวิชา การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง

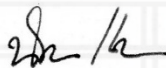
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

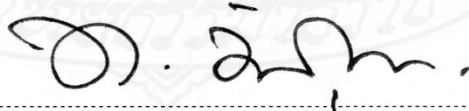
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย
จังหวัดสงขลา

ผู้ศึกษา นางสาววรรณิ มณีประวัติ รหัสนักศึกษา 2602800225

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา (2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามเพศ อายุ สภาพทางครอบครัว สถานที่พักอาศัย อาชีพของผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือน และ (3) ศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จำนวน 120 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป (2) แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน และ (3) แบบสอบถามด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) เยาวชนที่มีเพศ สภาพทางครอบครัว ค่าใช้จ่ายต่อเดือนแตกต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเยาวชนที่มีอายุ สถานที่พักอาศัย อาชีพของผู้ปกครองแตกต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนไม่แตกต่าง และ (3) ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดสามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลาได้ร้อยละ 8 และสามารถสร้างสมการถดถอยเพื่อใช้ในการพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน ได้ดังนี้พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน = $0.84 + 0.17$ (ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด)

คำสำคัญ พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด เยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

Independent study title: Factors Affecting Drugs Prevention Behaviors of Youths in Saba Yoi District, Songkhla Province

Author: Miss Wannee Maneeprawat; **ID:** 2602800225;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Independent study advisor: Dr. Wunlapa Sabaiying, Assistant Professor;

Academic year: 2018

Abstract

The objectives of this research were (1) to study drugs prevention behaviors of youths in Saba Yoi district, Songkhla province; (2) to compare drugs prevention behaviors of youths as classified by gender, age, family condition, dwelling place, parental occupation, and monthly expense; and (3) to study the factors of drugs perception, self-control, relationship within the family, and relationship with friends that could predict drugs prevention behaviors of youths in Saba Yoi district, Songkhla province.

The research sample consisted of 120 youths in Saba Yoi district, Songkhla province, obtained by multi-stage random sampling. The employed research instrument was a questionnaire consisting of three parts: (1) Part 1 containing question items on general information of the respondent; (2) Part 2 containing question items on drugs prevention behaviors of youths; and (3) Part 3 containing question items on drugs perception, self-control, relationship within the family, and relationship with friends. Data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and multiple regression analysis.

Research findings showed that (1) the overall drugs prevention behavior of youths was rated at the high level; (2) youths with different genders, family conditions, and monthly expenses differed significantly in their drugs prevention behaviors at the .05 level of statistical significance; while youths with different ages, dwelling places, and parental occupations did not significantly differ in their drugs prevention behaviors; and (3) the drugs perception factor could predict drugs prevention behaviors of youths in Saba Yoi district, Songkhla province by 8 percent; and the regression equation for prediction of drugs prevention behaviors of youths was created as follows: drugs prevention behaviors of youths = $0.84 + 0.17(\text{drugs perception})$.

Keywords: Drugs prevention behavior, Youth, Saba Yoi district, Songkhla province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษางานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยค้นคว้าอิสระที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขวิจัย เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ และได้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรินาถ แสนสา และคณะอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ นับตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาจนทำให้ผู้วิจัย ได้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานวิจัยเล่มนี้

สุดท้ายขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่เป็นแหล่งให้เรียนรู้ทั้ง ทางด้านวิชาการ เรียนรู้ชีวิต และสังคม ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งนี้เพราะเป็น องค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน

วรรณิ มณีประวัตติ

ธันวาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น	6
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด	9
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้	25
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง	28
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว	31
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน	34
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติด	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
วิธีการสร้างเครื่องมือ และพัฒนาเครื่องมือ	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเยาวชน	53
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา	55
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุม ตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา	57
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของ เยาวชน จำแนกตามเพศ อายุ สภาพทางครอบครัว สถานที่พักอาศัย อาชีพของผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือน	61
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อำนาจทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา	65
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของเยาวชน	68
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
สรุปการศึกษา	69
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	85
ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	86
ข แบบสอบถาม	88
ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	95
ง การทดสอบความเที่ยง	108
ประวัติผู้ศึกษา	113

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน	55
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัยด้านการรับรู้ เกี่ยวกับยาเสพติด	57
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัยด้านการควบคุม ตนเอง	58
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัยด้านสัมพันธภาพ ในครอบครัว	59
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัยด้านสัมพันธภาพ กับเพื่อน	60
ตารางที่ 4.7 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน	61
ตารางที่ 4.8 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป้องกัน ตนเองจากยาเสพติด ของเยาวชน จำแนกตามเพศ	61
ตารางที่ 4.9 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป้องกัน ยาเสพติด จำแนกตามอายุ	62
ตารางที่ 4.10 แสดงการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันยาเสพติด กับสถานภาพครอบครัวของเยาวชน	62
ตารางที่ 4.11 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมป้องกันยาเสพติด จำแนกตามสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันของเยาวชน	63
ตารางที่ 4.12 แสดงการวิเคราะห์การเปรียบเทียบของพฤติกรรมป้องกันยาเสพติด กับอาชีพของผู้ปกครอง	63
ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป้องกัน ยาเสพติด จำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา โดยแสดงในรูปเมตริกสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix)	65
ตารางที่ 4.15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน	66
ตารางที่ 4.16 แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการทำนาย พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน	67
ตารางที่ 4.17 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของเยาวชน	68

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	หน้า
		45

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยาเสพติดได้สร้างปัญหาใหญ่และเป็นภัยคุกคามกับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นเยาวชน และทำให้เกิดผลเสียหายต่อระบบครอบครัว สังคม เศรษฐกิจและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศทั่วโลก ประเทศไทยเราเองก็เช่นกัน ยาเสพติดได้แพร่ระบาดในหมู่บ้านในชนบทและเป็นปัญหาต่อสังคม โดยเฉพาะเยาวชนของไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน แม้รัฐบาลทุกสมัยที่เข้ามาบริหารประเทศล้วนแต่มีนโยบายปราบปรามและป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง อีกทั้งกฎหมายได้กำหนดบทลงโทษต่อผู้จำหน่ายอย่างเข้มงวด แต่ปัญหายาเสพติดก็มิได้หมดไปจากสังคมชนบท สังคมเมืองและยังคงสร้างปัญหาให้กับเยาวชนไทยตลอดมา ปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้กลับมาสู่ภาวะที่มีความรุนแรงส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตความปลอดภัยในทรัพย์สินความสงบสุขของประชาชนและสังคมชนบท สังคมเมืองรวมทั้งเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ จากสถานการณ์ผู้เสพยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 60 เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-29 ปี และมีผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดมากที่สุดอยู่ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี ซึ่งอยู่ในวัยเรียนมัธยมศึกษา และพบว่าเมื่ออัตราเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 19 ในปี 2558 เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 ในปี 2559 (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี2559 ,น.3) การแพร่ระบาดของยาเสพติดจะทวีความรุนแรงต่อไป เพราะประเทศไทยเป็นพื้นที่ ๆ มีการผลิต การค้า การจำหน่าย การลำเลียงและการลักลอบขนย้ายยาเสพติดตามแนวชายแดน เมื่อยาเสพติดได้ระบาดเข้าสู่สังคมชนบทสังคมเมือง ปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ก็เกิดขึ้นตามมา นอกจากนี้ยาเสพติดยังได้สร้างปัญหาความรุนแรงและความแตกแยกในระดับครอบครัว ปัญหาเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่งผลให้เยาวชนจำนวนมากซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติต้องตกเป็นทาสของยาเสพติดและนำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนและก่อการกระทำผิดต่อผู้อื่นส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม สุขภาพอนามัย และผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมีการกระจายเข้าสู่หมู่บ้านชนบท แหล่งชุมชนแออัด ชุมชนเมืองและสังคมทั่วไป ทำให้ประชาชนทุกเพศ

ทุกวัยสัมพันธ์ต่อการติดยาเสพติด เนื่องจากปัจจุบันมีสิ่งยั่วยุความอยากได้อาภรณ์ของเยาวชนจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นครอบครัว จนทำให้ดูเหมือนว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ทั่วไป ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องและเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยที่เยาวชนยังคงเป็นเป้าหมายหลัก เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นช่วงวัยที่มีลักษณะเอื้อต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งอาจมีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนติดยาเสพติดได้ง่าย อาทิเช่น ปัจจัยจากตนเอง คือ เยาวชนเป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้ อยากลอง เป็นวัยที่ต้องการเรียกร้องความสนใจ ต้องการค้นหาสร้างตัวตน สร้างการยอมรับ มีแรงผลักดันทางอารมณ์สูงทำให้เกิดภาวะทางอารมณ์ เช่น น้อยใจ เศร้าใจ คับข้องใจ เป็นต้น ในขณะที่เด็กยังมีพฤติกรรมนิสัยกล้าเสี่ยง กล้าทำสิ่งทำทายเป็นต้น นอกจากนี้เยาวชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ได้เป็นของตนเอง ค่าใช้จ่ายพ่อแม่และผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนจึงได้มาโดยง่าย จึงเป็นเหตุให้สามารถซื้อยาเสพติดได้ง่าย อีกทั้งยังมีเยาวชนที่พักอาศัยอยู่เพียงลำพังตาม บ้านเช่า ชุมชน โดยขาดผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำ ซึ่งอาจเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการมั่วสุมเสพยาเสพติดเป็นเหตุให้เกิดการระบาดและแพร่กระจายของยาเสพติดอีกด้วย

การใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นส่งผลกระทบต่อในหลายๆ ด้าน ได้แก่ ร่างกาย การเรียน อารมณ์และสังคม คือ ทำให้ร่างกายทรุดโทรม เหนื่อย อ่อนเพลีย อาจเกิดปัญหาสุขภาพอนามัย หรือโรคต่างๆ ได้หลายอย่าง มีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำผิดกฎระเบียบ เนื่องจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่ทำให้ตื่นตัวตลอดเวลา มีความสนุกสนานอย่างต่อเนื่องจากวัยรุ่นหรือเยาวชนพักผ่อนไม่เพียงพอ ทำให้มีอาการง่วงนอน (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2552) อ้างถึงสารกษิณะ สุวรรณ (2558, น.1)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาความรู้และวิเคราะห์หาสาเหตุ ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด การควบคุมตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ว่ามีความรู้เรื่องยาเสพติดอย่างไร ขณะเดียวกันมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองอย่างไรที่สามารถทำให้ไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ถึงแม้จะอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีความเสี่ยงสูงและอาจตกเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดและเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการป้องกันเยาวชน ไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด หรืออาจนำข้อมูลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมให้กับเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงอื่นๆหรือเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพของเยาวชนที่ติดยาเสพติดให้กลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติสุขต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ เยาวชน จำแนกตามเพศ อายุ สภาพทางครอบครัว สถานที่พักอาศัย อาชีพของผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือน

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ เยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง จำนวน 170 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จำนวน 120 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครซีและมอร์แกน จำนวน 120 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเป็นระบบ

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้

3.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1) ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สภาพครอบครัว สถานที่อยู่อาศัย อาชีพของผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือน

2) ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนที่อาศัยอยู่ใน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 **พฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติด** หมายถึง การปฏิบัติตนของเยาวชนที่ใช้วิธีการต่างๆ เพื่อปกป้องตนเองให้พ้นจากสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนจากผู้อื่นให้เสพยาเสพติด และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น

4.2 **ยาเสพติด** หมายถึง ยาหรือสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ เมื่อเสพยาเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะเป็น การกิน ดม ฉีด หรือวิธีการใดๆ ก็ตาม เป็นช่วงระยะเวลาติดต่อกัน จะทำให้ผู้เสพนั้นติดยาเสพติดและต้องการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้สุขภาพทั่วไปทรุดโทรมลง ยาเสพติดที่ผู้วิจัยศึกษา ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน แอมเฟตามีน ยาอี แอลเอสดี กัญชาและสารระเหย น้ำกระท่อม

4.3 **เยาวชน** หมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ ที่ อาศัยอยู่ใน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

4.4 **ข้อมูลทั่วไป** หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล หรือคุณลักษณะส่วนตัวของเยาวชน ได้แก่

4.4.1 **อายุ** หมายถึง ระยะเวลา นับตั้งแต่เกิดจนถึงเวลาปัจจุบันที่เยาวชนตอบแบบสอบถาม

4.4.2 **เพศ** หมายถึง รูปลักษณะหรือสรีระภายนอกของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงถึงความเป็นหญิง ความเป็นชาย

4.4.3 **สถานภาพครอบครัว** หมายถึง ลักษณะครอบครัวของเยาวชน ได้แก่ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดาแยกทางกัน บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

4.4.4 **สถานที่พักอาศัย** หมายถึง การอยู่อาศัยของเยาวชนอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ อยู่กับบิดาและมารดา บิดาหรือมารดา ญาติ เพื่อน

4.4.5 **อาชีพของผู้ปกครอง** ได้แก่ รับราชการ ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว และเกษตรกรรม

4.4.6 **ค่าใช้จ่ายต่อเดือน** หมายถึง ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของเยาวชนตลอดระยะเวลาหนึ่งเดือน

4.5 **การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด** หมายถึง การรับรู้ถึงโทษของการติดยาเสพติดรวมทั้งรับรู้ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นถ้าหากได้ลองเสพยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

4.6 การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของเยาวชนในการกำหนดตนเองในด้านความคิด อารมณ์ และความรู้สึก ไม่ว่าจะเผชิญปัญหา หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์นั้น

4.7 สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่เยาวชนอาศัยอยู่ในปัจจุบัน เช่น ความสัมพันธ์ของบิดา มารดา และสมาชิกภายในครอบครัวมีความเอาใจใส่ต่อกันมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น

4.8 สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของเพื่อน ที่มีต่อกัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อนเมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเรียน การทำงาน และด้านส่วนตัว การรู้จักให้และยอมรับเคารพในสิทธิของเพื่อน สนใจในความรู้สึกเพื่อน การห่วงใย ใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน และการทำงานกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

4.9 การรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง การที่เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารและการแนะนำในเรื่องต่างๆ รวมถึงวิธีการป้องกันยาเสพติดจากสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ

4.10 การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน หมายถึง เยาวชนได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนในการแสดงความเอาใจใส่ การให้กำลังใจ ความรู้สึกเชื่อมั่นและไว้วางใจ รวมถึงการตักเตือนจากเพื่อนในการป้องกันยาเสพติด

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด การควบคุมตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

5.2 ทำให้ทราบพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง
5. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว
6. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน
7. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น

1.1 ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่น หมายถึงผู้ที่มีอายุ 10 – 20 ปี และได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานเฝ้าระวังสถานการณ์ตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไว้ว่า จำนวนหญิงตั้งครรภ์และคลอดบุตรที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ (สุภร ชินะเกตุ, 2553, น.18)

วัยรุ่น (Adolescence) เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ นักจิตวิทยาพัฒนาการ ได้แบ่งวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะเวลาคือ

วัยรุ่นตอนต้น (อายุประมาณ 11-14 ปี) เป็นระยะเริ่มแรกจากการเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปสู่วัยรุ่น โดยวัยรุ่นจะสังเกตตัวเองได้จากการเริ่มมีขนขึ้นในที่ลับ และต่อมาเกิดขึ้นตามลำตัว ระยะเวลาได้รับการขนานนามว่าเจริญเต็มไปด้วยขน

วัยรุ่นตอนกลาง (อายุประมาณ 15-18 ปี) ระยะเวลาบางครั้งถูกเรียกว่าวัยรุ่นหนุ่มสาว เพราะวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงจะมีวุฒิภาวะทางเพศ เมื่อวัยรุ่นหญิงหรือชายมีเพศสัมพันธ์ก็จะ

สามารถให้กำเนิดลูกได้ ภาชนะนี้ได้รับการขนานนามว่า ยุคของความเป็นมนุษย์ในระยะเวลาที่พฤติกรรมแบบเด็กจะค่อยๆ หายไปและมีความแสดงออกของความเป็นหญิงสาวหรือชายหนุ่มเข้ามาแทนที่ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่จึงเป็นด้านจิตใจและเกิดการพัฒนาทางร่างกาย

วัยรุ่นตอนปลาย (อายุ 18-21 ปี) ภาชนะนี้ได้รับการขนานนามว่า “ขั้นบรรลุนิติภาวะ (Maturity)” วัยรุ่นจะมีสภาพร่างกาย อารมณ์ สังคม การรู้จักและจริยธรรม เท่าเทียมผู้ใหญ่ ได้แก่ รูปร่าง แบบบุรุษหรือสตรี สังคมที่มีเพื่อนสนิทหรือสังคมที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขแบบผู้ใหญ่ เป็นต้น

พัฒนาการ (Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม การรู้จักและจริยธรรม ที่ดีต่อเนื่องกันไปอย่างมีระบบ ซึ่งพัฒนาการของวัยรุ่นแตกต่างกันเนื่องจากอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าวัยรุ่น หมายถึง วัยที่มีอายุตั้งแต่ 10-19 ปี เป็นวัยที่เด็กจะพ้นจากสภาพความเป็นผู้เยาว์ และเริ่มเข้าสู่ภาวะความเป็นหนุ่มสาว มีความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ วัยรุ่นแบ่งออกเป็น 3 ระยะเวลาคือ วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย

1.2 ลักษณะพัฒนาการวัยรุ่น แบ่งออกได้ ดังนี้

1.2.1 พัฒนาการด้านอารมณ์ที่เกี่ยวกับความรัก และความต้องการทางเพศเพิ่มมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นชัดทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจต้องการและให้ความสนใจเรื่องเพื่อนต่างเพศในช่วงนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้วัยรุ่นควรจะต้องเข้าใจและโอนอ่อนผ่อนตาม

1.2.2 พัฒนาการความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองเพิ่มขึ้น เริ่มรู้จักที่จะปกป้องตนเอง

1.2.3 แยกตัวเองเมื่อถูกขัดขวางหรือไม่ได้รับความสนใจจากผู้ใหญ่หรือบุคคลรอบข้างให้ความสำคัญกับตนเองในทำนองหลงตัวเอง

1.2.4 เริ่มการเลียนแบบเพื่อทดแทนสิ่งที่ตนเองขาดไปหรือเพื่อหาคำตอบให้ตนเองความต้องการของวัยรุ่นเป็นความต้องการสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ความต้องการเกิดขึ้นเมื่อร่างกายขาดความสมดุล การขาดความสมดุลทำให้ร่างกายเกิดความเครียด ความไม่มีความสุข

1.3 ความต้องการของวัยรุ่น

วัยรุ่น เป็นวัยที่อยู่ในระยะกำลังเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และความคิด เป็นช่วงวัยที่มีความคิดปรารถนาอยากได้อะไรเป็น ดังนั้นวัยรุ่นจึงมีความต้องการในเรื่องทั่วไปเช่นเดียวกับบุคคลวัยอื่น ดังนั้นนักจิตวิทยาได้รวบรวมความต้องการของวัยรุ่นที่เด่นชัดไว้ ดังนี้ (ครุณี ศรีสัมภูวงศ์, 2536, น.193)

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Achievement) หมายถึง ต้องการทำอะไรให้สำเร็จ และทำให้ดีกว่าคนอื่น
2. ความต้องการยกย่องผู้อื่น (Deference) หมายถึง ความต้องการยอมรับ คำแนะนำหรือความคิดเห็นจากผู้อื่น รวมทั้งยอมรับความเป็นผู้นำของคนอื่น
3. ความต้องการความเป็นระเบียบ (Order) หมายถึง ความต้องการวางแผนการทำงานก่อนลงมือปฏิบัติอย่างเป็นระบบ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามระบบงาน
4. ความต้องการแสดงออก (Exhibition) หมายถึง ความต้องการความเป็นอิสระทำอะไร ตามความพอใจ โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้อื่นสนใจ และชอบตั้งคำถามที่ผู้อื่นตอบไม่ได้
5. ความต้องการพึ่งพาตนเอง (Autonomy) หมายถึง ต้องการความเป็นอิสระทำอะไรตามความพอใจ โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้อื่นจะคิดอย่างไร
6. ความต้องการไมตรีสัมพันธ์ (Affiliation) หมายถึง ต้องการช่วยเหลือ ชื้อสตัยต่อเพื่อนๆ และชอบสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน
7. ความต้องการเข้าใจตนเองและผู้อื่น (Interception) หมายถึง ความต้องการวิเคราะห์แรงจูงใจและความรู้สึกของตนเอง ชอบสังเกตผู้อื่น มักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
8. ความต้องการขอความช่วยเหลือ (Succedanea) หมายถึง ความต้องการให้ผู้อื่นช่วยเหลือ หรือให้ผู้อื่นเข้าใจและเห็นใจ เมื่อประสบปัญหา
9. ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Dominance) หมายถึง ความต้องการที่จะมีอิทธิพลชักจูงให้ทำตามสิ่งที่ตนปรารถนา แนะนำและบงการผู้อื่น
10. ความต้องการยอมรับผิด (Abasement) หมายถึง ความต้องการยอมรับผิดเมื่อทำสิ่งผิดไป ยอมรับการตำหนิ สำนึกได้เมื่อทำผิด
11. ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น (Nurturance) ความต้องการช่วยเหลือเพื่อนเวลาเดือดร้อน มักยกโทษให้แก่เพื่อน มีน้ำใจต่อผู้อื่น
12. ความต้องการเปลี่ยนแปลง (change) หมายถึง ต้องการทำสิ่งใหม่ๆ ชอบค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ
13. ความต้องการอดทน (Endurance) หมายถึง ความต้องการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จด้วยความอดทน
14. ความต้องการคบเพื่อนต่างเพศ (Heterosexuality) หมายถึง ความต้องการทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเพื่อนต่างเพศที่ถูกใจ ชอบอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนต่างเพศ

15. ความต้องการที่จะก้าวร้าวหรือรุกรานผู้อื่น (Aggression) หมายถึง ความต้องการขัดแย้งความคิดเห็นของผู้อื่น ชอบบอกผู้อื่นว่าตนคิดอย่างไรเกี่ยวกับตัวเอง ชอบวิจารณ์ผู้อื่นอย่างเปิดเผย

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

ในการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดเป็นการศึกษาถึงเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความหมายของยาเสพติด ประเภทของยาเสพติด โทษและพิษภัยของยาเสพติด ปัญหาหรือสาเหตุของการติดยาเสพติด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติด ดังนี้

2.1 ความหมายของยาเสพติด

จากการศึกษาและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายของ ยาเสพติด ได้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (world Health Organization: WHO) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อไป โดยไม่สามารถหยุดเสพได้ และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุดจะทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บต่อร่างกายและจิตใจ

องค์การสหประชาชาติ ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สารใดๆที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือได้จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ที่มีผลต่อจิตใจและระบบประสาท

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.100) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติดก่อให้เกิด พิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 (อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา,ม.ป.) ให้ความหมายยาเสพติดให้โทษว่า จะโดยการรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ รวมถึงพืชหรือผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ให้โทษด้วยทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำราตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยการรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจใน

ลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการนอนขมเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

กล่าวโดยสรุปได้ว่ายาเสพติด หมายถึง สารใดๆ หรือยา เมื่อเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะเป็นการกิน ดม สูบ ฉีด หรือวิธีการใด ๆ ก็ตามมีผลต่อสุขภาพร่างกาย และจิตใจ หากใช้ติดต่อกันระยะเวลาหนึ่งจะมีความต้องการเพิ่มปริมาณยาหรือสารนั้นมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อหยุดใช้ยาหรือสารนั้น จะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพร่างกาย และจิตประสาทอย่างรุนแรง

2.2 ประเภทของยาเสพติด

หน่วยงานวิชาการด้านยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2553, น.8 - 9) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทของยาเสพติดไว้ ดังนี้

2.2.1 ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี และเห็ดขี้ควาย เป็นต้น ผู้เสพจะมีอาการประสาทหลอน ผันเพื่อง เห็นแสงสีวิจิตรพิสดาร หูแว่ว ได้ยินเสียงประหลาดหรือเห็นภาพหลอนที่น่าเกลียดน่ากลัว ควบคุมตนเองไม่ได้ในที่สุดมักป่วยเป็นโรคจิต

2.2.2 ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน คือ ทั้งกระตุ้นและหลอนประสาทร่วมกัน ได้แก่ กัญชา ผู้เสพมักมีอาการหวาดระแวง ความคิดสับสนเห็นภาพลวงตา หูแว่ว ควบคุมตนเองไม่ได้และป่วยเป็นโรคจิต ได้ โดยที่องค์การอนามัยโลกได้มีการจัดแบ่งยาเสพติดออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

- 1) ประเภทฝิ่น หรือมอร์ฟิน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน เพริดีน
- 2) ประเภทบาบิทูเรต รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์ บิตาล อะโมบาร์บิทัล พาราดีไฮด์ เมโพรบาเบท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซค์
- 3) ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้
- 4) ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน
- 5) ประเภทโคเคน เช่น โคเคน โบโคคา
- 6) ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา
- 7) ประเภทคัท เช่น ใบคัท ใบกระท่อม
- 8) ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลิน เมล็ดมอร์นิง โกลดี ต้นลำโพง เห็ดเมฆางชนิด
- 9) ประเภทอื่นๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทใดได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

2.3 ยาและสารเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย

ยาและสารเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทยนั้นส่วนวิชาการด้านยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553, น.34 - 47) ได้กล่าวถึง ยาและสารเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ไว้ ดังนี้

2.3.1 ฝิ่น (Opium) ฝิ่นเป็นพืชล้มลุกชนิดหนึ่ง ชอบขึ้นในภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา และบริเวณที่ราบสูงที่มีอากาศหนาวเย็น ต้นฝิ่นจะมีดอกและจะเจริญเติบโตเป็นผลฝิ่นต่อไป เมื่อผลฝิ่นแก่ ใช้น้ำคั้นจะได้ฝิ่นที่มีลักษณะเป็นสีขาวขุ่น เมื่อถูกอากาศจะมีสีคล้ำลงกลายเป็นยางเหนียวสีน้ำตาลไหม้หรือสีดำมีกลิ่นเหม็นเขียว รสขม เรียกว่าฝิ่นดิบ เมื่อนำไปเคี้ยวกับน้ำด้วยความร้อน จะได้ฝิ่นสุก มีกลิ่นเฉพาะเพื่อใช้ในการสูบหรือนำไปสังเคราะห์ทำยาชนิดอื่นในเนื้อฝิ่นมีสารเคมีผสมอยู่มากมายประกอบด้วย โพรตีน เกลือแร่ ยาง และกรดอินทรีย์ เป็นอัลคาลอยด์ (Alkaloid) ซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ฝิ่นกลายเป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรง อัลคาลอยด์ในฝิ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ออกฤทธิ์ทำให้เกิดอาการมึนเมา และเป็นยาเสพติดให้โทษโดยตรง อัลคาลอยด์ประเภทนี้ทางเภสัชวิทยาถือว่าเป็นยาทำให้อ่อนหลับ (Hypnotic) และอัลคาลอยด์ที่เป็น สารเสพติดซึ่งออกฤทธิ์ตัวสำคัญที่สุดในฝิ่น คือ มอร์ฟีน (Morphine)

ประเภทที่ 2 ออกฤทธิ์ทำให้กล้ามเนื้ออ่อนคลายตัว ซึ่งทางเภสัชวิทยาถือว่าเป็นอัลคาลอยด์ในฝิ่นประเภทนี้ไม่เป็นสารเสพติด แต่มีฤทธิ์ทำให้กล้ามเนื้อของร่างกายอ่อนคลายตัว ซึ่งมีปาปาเวอรัรีน (Papaverine) เป็นตัวสำคัญ ฤทธิ์ของฝิ่นจะกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง (Central nervous system) ของสมองส่วน Brain Reward System ซึ่งเป็นสมองส่วนที่ควบคุมความพอใจ อาการผู้เสพฝิ่นที่สูบหรือรับประทานเข้าไปโดยส่วนใหญ่จะออกฤทธิ์กดประสาททางสมองทำให้เกิดอาการเคลิบเคลิ้ม สมองทำงานช้าลง ง่วง เชื่องซึม ใจลอย ไม่รู้สึกรับประทาน ซึ่พจรเต้นช้า หายใจช้า ม่านตาหด กดฮอร์โมนเพศและกดภูมิคุ้มกันของร่างกายทำให้ติดเชื้อโรคได้ง่าย เมื่อขาดยาหรืออดยาจะมีอาการค่อนข้างรุนแรง เช่น อาการกระวนกระวาย หงุดหงิด โกรธง่าย ตกใจง่าย กล้ามเนื้อกระตุก ปวดหลัง ท้องเดิน อาเจียน บางรายถ่ายเป็นเลือด ม่านตาขยาย นอนไม่หลับ หายใจหอบและถี่ ซึ่งลักษณะของการขาดยาหรืออดยานี้จะรุนแรงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดและระยะเวลาที่ใช้ยาเสพติด ชนิดนั้นๆ

2.3.2 มอร์ฟีน เป็นอัลคาลอยด์ (Alkaloid) ของฝิ่นที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นตัวการที่ทำให้ฝิ่นมีฤทธิ์เดชแห่งความมึนเมา ชาวเยอรมันชื่อ SERTURNER เป็นผู้สกัดจากฝิ่นเมื่อปี ค.ศ. 1803 (พ.ศ. 2346) ได้เป็นครั้งแรก ฝิ่นชั้นดีจะมีมอร์ฟีนประมาณ 10% - 16% ฝิ่นหนัก 1 ปอนด์นำมาสกัด

จะได้มอร์ฟินประมาณ .22 ออนซ์ หรือ 6.6 กรัม มอร์ฟินมีลักษณะ 2 รูป คือ รูปอิสระ (Free) และรูปเกลือ (Salt) สำหรับที่มีลักษณะเป็นรูปของเกลือ ได้แก่ ซัลเฟต (Sulfate) ไฮโดรคลอไรด์ (Hydrochloride) อะซิเตท (Acetate) และทาร์เตรท (Tartrate) มอร์ฟินรูปเกลือที่นิยมทำมาก คือ (Sulfate) ในปัจจุบันมอร์ฟินสามารถทำขึ้นได้โดยการสังเคราะห์ด้วยกรรมวิธีเคมีแล้ว มอร์ฟินออกฤทธิ์กดประสาท มีลักษณะเป็นผงสีขาวหรือเทาเกือบขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขม มีฤทธิ์สูงกว่าฝิ่น เสพติดได้ง่าย มีลักษณะเป็นเม็ด เป็นผง เป็นก้อน หรือละลายบรรจุหลอดสำหรับฉีดเข้าสู่อวัยวะโดยวิธีฉีดเป็นส่วนมาก มอร์ฟินใช้เป็นยาหลักหรือมาตรฐานของ ยาแก้ปวด ยาจำพวกนี้กดระบบประสาทส่วนกลาง ลดความรู้สึกเจ็บปวด ทำให้รู้สึกง่วงหลับไป และลดการทำงานของร่างกาย อาการข้างเคียงอื่นๆ ก็คือ อาจทำให้คลื่นเหียนอาเจียน ท้องผูก เกิดอาการคันบริเวณใบหน้า ตาแดง เพราะโลหิตติด ม่านตาคำหดตึง และหายใจลำบาก ผู้ที่เสพมอร์ฟินจะมีอาการคลื่นเหียนอาเจียน ท้องผูก เกิดอาการคันหน้า ตาแดง ซึม ง่วงนอน ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม

2.3.3 พืชกระท่อม (Kratom) เป็นพืชเสพติดชนิดหนึ่ง ส่วนมากพบในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะ ในประเทศอินเดียและในประเทศไทย ลักษณะเป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีแก่นเป็นไม้เนื้อแข็ง ใช้ส่วนของใบในการเสพ ลักษณะใบคล้ายใบกระดังงา หรือใบฝรั่ง ต้นกระท่อม มี 2 ชนิด คือ ชนิดที่มีก้านและเส้นใบเป็นสีแดงเรื่อ ๆ และชนิดที่มีต้นสีเขียว ใบสีเขียว ดอกกลมโตเท่าผลพุทราไทยล้อมรอบด้วยเกสรสีแดงเรื่อ ๆ คล้ายดอกกระถิน มีชื่อเรียกต่าง ๆ เช่น กระท่อม โคม กระท่อมพาย เป็นต้น ในใบกระท่อมมีสารไมตราจัยนิน (Mitragynine) ที่ออกฤทธิ์ทั้งกระตุ้นประสาทและกดประสาท มีวิธีการเสพโดยการเคี้ยวใบดิบ หรือใช้ใบดิบ ดากแห้งแล้วนำมาบดเป็นผงแล้วคั้นน้ำตาม หรือนำผงที่ได้มาชงกับน้ำร้อนแบบชาจีน ในปัจจุบันมีการนำพืชกระท่อมมาผสมกับส่วนผสมต่างๆ มีชื่อเรียกว่า 4 คุณ 100 ซึ่งมีส่วนผสมต่างๆ ดังนี้ คือ

- 1) น้ำต้มใบกระท่อม โคลก ยาแก้ไอ และยาแก้ปวด
- 2) น้ำต้มใบกระท่อม โคลก ยาแก้ไอ และยากดประสาท
- 3) น้ำต้มใบกระท่อม โคลก ยาแก้ไอ และน้ำยาซักผ้าขาวไฮเตอร์
- 4) น้ำต้มใบกระท่อม โคลก ยาแก้ไอ และกาแฟ
- 5) น้ำต้มใบกระท่อม โคลก ยาแก้ไอ และนมเปรี้ยว

พืชกระท่อมออกฤทธิ์ทั้งกระตุ้นประสาทและกดประสาท ผลต่อร่างกายเมื่อเสพ พืชกระท่อมจะทำให้หายปวดเมื่อยตามตัว มีความสุข สามารถทำงานได้นาน ทนแดดได้ดี นอกจากนี้พืชกระท่อมยังมีฤทธิ์กดประสาททำให้ประสาทมึนชา สำหรับคนที่เสพเป็นครั้งแรกมักมีอาการมึนงง คอแห้ง คลื่นไส้ อาเจียน ฤทธิ์ของพืชกระท่อมอยู่ได้นาน 3 – 4 ชั่วโมง และเมื่อเสพไปนานๆ จะทำให้ผิวหนังไหม้เกรียมคล้ายคนที่ถูกแดดจัดๆ และจะมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย ซึมเศร้า มึนงง

ปวดเมื่อยตามข้อและกล้ามเนื้อขาและบั้นเอว มีอาการอ่อนเพลีย ใจจุกจิก เบื่ออาหาร และ นอนไม่หลับ

2.3.4 กัญชา (Cannabis) เป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้าขึ้นได้ง่ายในเขตร้อน ลำต้นสูงประมาณ 2 - 4 ฟุต ลักษณะใบจะแยกออกเป็นแฉกประมาณ 5 – 8 แฉก คล้ายใบมันสำปะหลัง ที่ขอบใบทุกใบจะมีรอยหยักอยู่เป็นระยะๆ ออกดอกเป็นช่อเล็กๆ ตามง่ามของกิ่งและก้าน ส่วนที่คนนำมาเสพได้แก่ ส่วนของกิ่ง ก้าน ใบ และยอดช่อดอกกัญชา โดยนำมาตากหรืออบแห้งแล้วบดหรือหั่นให้เป็นผงหยาบ ๆ จากนั้นจึงนำมาอัดใส่บุหรี่สูบ (แตกต่างจากบุหรี่ทั่วไปที่ใส่บุหรี่จะมีสีเขียวต่างจากใส่ยาสูบที่มีสีน้ำตาล และขณะจุดสูบจะมีกลิ่นเหมือนหญ้าแห้งไหม้ไฟ) หรืออาจสูบด้วยกล้องหรือบ้องกัญชา บ้างก็ใช้เคี้ยว หรือผสมลงในอาหารรับประทาน ปัจจุบันรูปแบบของกัญชาที่พบ นอกจากจะพบในลักษณะของกัญชาสด กัญชาแห้งอัดเป็นแท่งเป็นก้อนแล้ว ยังอาจพบในรูปแบบของ “น้ำมันกัญชา” (Hashish Oil) ซึ่งมีลักษณะเป็นของเหลวสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ ได้จากการนำกัญชามาผ่านกระบวนการสกัดหลายๆ ครั้ง จึงได้เป็นน้ำมันกัญชาที่มีปริมาณสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทสูงถึง 20 - 60 % หรืออาจพบในลักษณะของ “ยางกัญชา” (Hashish) เป็นยางแห้งที่ได้จากใบและยอดช่อดอกกัญชา ซึ่งโดยทั่วไปจะมีฤทธิ์แรงกว่ากัญชาสด และมีปริมาณสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประมาณ 4 - 8 % กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษที่ออกฤทธิ์หลายอย่างต่อระบบประสาทส่วนกลาง คือ ทั้งกระตุ้น กดและหลอนประสาท สารออกฤทธิ์ที่อยู่ในกัญชามีหลายชนิด แต่สารที่สำคัญที่สุดที่มีฤทธิ์ต่อสมองและทำให้ร่างกาย อารมณ์และจิตใจเปลี่ยนแปลงไป คือ เตตราไฮโดรแคนนาบินอล (Tetrahydro Cannabinol) หรือ THC ที่มีอยู่มากในส่วนของยอดช่อดอกกัญชา สาร THC นี้ ในเบื้องต้นจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ทำให้ผู้เสพตื่นเต้น ช่างพูดและหัวเราะ ต่อมาจะกดประสาททำให้ผู้เสพมีอาการคล้ายเมาเหล้าอย่างอ่อน ๆ เชื่องซึมและง่วงนอน หากเสพเข้าไปในปริมาณมากๆ จะหลอนประสาททำให้เห็นภาพลวงตา หูแว่วความคิดสับสน ควบคุมตนเองไม่ได้

2.3.5 เฮโรอีน (Heroin) เป็นยาเสพติดที่ได้จากการสังเคราะห์ทางเคมีจากปฏิกิริยาระหว่างมอร์ฟีนกับสารเคมีบางชนิด เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride) หรือ อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl chloride) หรือ เอทิลิดีนไดอะเซเตต (Ethylidene diacetate) โดยนักวิจัยชาวอังกฤษ ชื่อ C.R. Wrigh ได้ค้นพบวิธีการสังเคราะห์เฮโรอีนจากมอร์ฟีน โดยใช้ยาอาเซติกไฮไดรด์ (Aceticanhydride) หลังจากที่มีการใช้เฮโรอีนในวงการแพทย์นานถึง 18 ปี จึงทราบถึงอันตรายและผลที่ทำให้เกิดการเสพติดที่ให้โทษอย่างร้ายแรง จนปี พ.ศ. 2467 (ค.ศ. 1924) ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายระบุนำให้เฮโรอีนเป็นยาเสพติดให้โทษห้ามมิให้ผู้ใดมิไว้ในครอบครอง หลังจากนั้นต่อมาอีก 35 ปี คือ เมื่อปี พ.ศ. 2502 เฮโรอีนจึงได้แพร่ระบาดสู่ประเทศไทยและในปี พ.ศ. 2504 ประเทศไทยจึงออกกฎหมายระบุนำให้เฮโรอีนและมอร์ฟีนเป็น ยาเสพติดให้โทษ เฮโรอีนออกฤทธิ์

แรงกว่ามอร์ฟินประมาณ 4 - 8 เท่า และออกฤทธิ์แรงกว่าฝิ่น ประมาณ 30 – 90 เท่า โดยทั่วไป เฮโรอินจะมีลักษณะเป็นผงสีขาว สีน้ำตาล หรือสีครีม ไม่มีกลิ่น และแบ่งได้เป็น 2 ประเภท เช่นเดียวกับมอร์ฟิน ได้แก่ เฮโรอินเบส (Heroin base) ซึ่งมีคุณลักษณะเด่น คือ ไม่ละลายน้ำ ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ เกลือของเฮโรอิน (Heroin salt) เช่น เฮโรอินไฮโดร คลอไรด์ (Heroin hydrochloride)

เฮโรอินที่แพร่ระบาดในประเทศไทยเป็นเฮโรอินผสม หรือเรียกว่า เฮโรอินเบอร์ 3 หรือไอระเหยเป็นเฮโรอินที่มีความบริสุทธิ์ต่ำ เนื่องจากมีการผสมสารอื่นเข้าไปด้วย เช่น ผสมสารหนู สตรีกนิน ยานอนหลับ คาเฟอีน แปะง น้ำตาลและอาจผสมสี เช่น สีม่วงอ่อน สีชมพูอ่อน สีน้ำตาล อาจพบในลักษณะเป็นผง เป็นเกล็ดหรืออัดเป็นก้อนเล็ก ๆ มีวิธีเสพโดยการสูดเอาไอสารเข้าร่างกายจึงเรียกว่า “ไอระเหย” หรือ “แคป” และอีกประเภทหนึ่ง คือ เฮโรอินเบอร์ 4 เป็นเฮโรอินไฮโดรคลอไรด์ที่มีความบริสุทธิ์สูง มีลักษณะเป็นผงละเอียด หรือเป็นเม็ดคล้ายไขปลาหรือพบลักษณะอัดเป็นก้อนสีเหลี่ยมผืนผ้า มักมีสีขาวหรือสีครีม ไม่มีกลิ่น มีรสขม เป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า “ผงขาว” มักเสพโดยนำมาละลายน้ำแล้วฉีดเข้าร่างกายหรือผสมบุหรี่สูบ ผลต่อร่างกายเมื่อเสพทำให้มีอาการปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก ปวดตามข้อ ปวดหลัง ปวดบั้นเอว มึนงง ปวดหัวอย่างรุนแรง หงุดหงิด ฟุ้งซ่าน นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย หายใจไม่ออก จุกแน่นในอก คล้ายใจจะขาดอ่อนเพลียอย่างหนัก หมดเรียวแรง มีอาการหนาวๆ ร้อนๆ อึดอัด ทูรันทูราย ประสาทเสื่อม ความจำเสื่อม

2.3.6 สารระเหย (Inhalant) มีลักษณะเป็นของเหลวซึ่งระเหยได้ง่ายและรวดเร็ว ในอากาศ ส่วนมากจะใส ไม่มีสี ไม่มีตะกอน มีกลิ่นหอมหรือกลิ่นเฉพาะตัวละลายได้ดีในไขมัน มีสารประกอบของโทลูอิน (Toluene) อะซีโตน (Acetone) บิวเทน (Butane) เบนซีน (Benzene) ไตรคลอโรเอทิลีน (Trichloroethylene) ซึ่งพบในกาว แลคเกอร์ ทินเนอร์ น้ำมันเบนซิน ยาล้างเล็บ น้ำมันผสมสี น้ำมันก๊าด สีกระป๋องสำหรับพ่น เป็นต้น สารระเหยจะออกฤทธิ์กระทบประสาท มีวิธีการเสพหลายวิธี เช่น ซุบตำลีหรือฟุ้งจุ่มสูดดม หรือใส่ถุงพลาสติกแล้วใช้หลอดกาแฟเสียบเพื่อจุ่มสูดดมเอาไอระเหยในถุงเข้าปอด ถ้าเป็นสเปรย์จะใส่ถุงพลาสติก หรือฉีดใส่ตู้เสื้อผ้า แล้วดม สารเหล่านี้เมื่อสูดดมเข้าไปมากๆ จะทำให้มีอาการเคลิบเคลิ้ม ศีรษะเบาหัว ตื่นเต้น พุดจา ไม่ชัด น้ำมูกไหลออกมามาก เนื่องจากสารเคมีที่สูดดมเข้าไปทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อภายในจมูกและปาก การสูดดมลึกๆ หรือซ้ำๆ กัน แม้ในช่วงเวลาสั้นๆ ทำให้ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดสติ เป็นลมชัก กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน ระบบประสาทอัตโนมัติ (Automatic nervous system) ถูกกดมีเลือดออกทางจมูก หายใจไม่สะดวก ผลกระทบทางร่างกายเมื่อสูดดมสารระเหยเป็นระยะเวลาหลายๆ พืชของสารระเหยจะทำลายระบบทางเดินหายใจ ทำให้มีอาการระคายเคือง

หลอดลม เยื่อจมูกมีเลือดออก หลอดลมอักเสบ ปอดอักเสบ ทำลายระบบทางเดินอาหาร ทำให้มีเลือดออกในกระเพาะอาหาร เนื้อตับ ถูกทำลาย ทำลายระบบทางเดินปัสสาวะ ทำให้ไตอักเสบจนถึงพิการ ปัสสาวะเป็นเลือดหรือเป็นหนอง ทำลายระบบหลอดเลือดหัวใจทำให้หัวใจเต้นผิดปกติ ทำลายระบบการสร้างโลหิต ไ้กระดูกทำให้การสร้างเม็ดโลหิตหยุดทำงาน เกิดเม็ดโลหิตแดงต่ำ เกิดเลือดต่ำ ทำให้ซีด เลือดออกได้ง่าย ตลอดจนทำให้เลือดแข็งตัวช้า บางรายเกิดเป็นมะเร็งในเม็ดเลือดขาว ทำลายระบบประสาท เซลล์สมองถูกทำลาย ทำให้ปลายประสาทอักเสบหรือประสาทพิการได้

2.3.7 ยาบ้า เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) มีลักษณะเป็นยาเม็ดกลมแบนขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6 – 8 มิลลิเมตร ความหนาประมาณ 3 มิลลิเมตร น้ำหนักเม็ดยาประมาณ 80 – 100 มิลลิกรัม มีสีต่างๆ กัน เช่น สีส้ม สีน้ำตาล สีม่วง สีชมพู สีเทา สีเหลือง และสีเขียว มักมีสัญลักษณ์ที่ปรากฏบนเม็ดยา หรืออาจเป็นลักษณะของเส้นแบ่งครึ่งเม็ด เป็นต้น ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านี้อาจปรากฏบนเม็ดยาด้านใดด้านหนึ่ง หรือทั้งสองด้าน หรืออาจเป็นเม็ดเรียบทั้งสองด้านก็ได้ ในยาบ้า 1 เม็ด มักจะประกอบด้วยเมทแอมเฟตามีนประมาณ 30 เพลอร์เซ็นต์ คาเฟอีนประมาณ 60 เพลอร์เซ็นต์ แป้งและสารอื่นๆ ประมาณ 10 เพลอร์เซ็นต์ ยาบ้า เป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ทำให้ไม่่วงนอน สามารถเสพเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีกินหรือสูบควัน เมื่อยาบ้าเข้าสู่ร่างกาย เมทแอมเฟตามีนส่วนหนึ่งจะถูกเปลี่ยนไปเป็นแอมเฟตามีน ซึ่งทั้งเมทแอมเฟตามีนและแอมเฟตามีนจะมีผลต่อระบบไหลเวียนโลหิตและระบบประสาทส่วนกลางเป็นสำคัญ เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายในระยะแรกจะออกฤทธิ์ทำให้ร่างกายตื่นตัว หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ใจสั่น ประสาทตึงเครียด แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะรู้สึกอ่อนเพลียมากกว่าปกติ ประสาทล้า ทำให้การตัดสินใจช้าและผิดพลาด เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงได้ ถ้าใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลานานจะทำให้สมองเสื่อมเกิดอาการประสาทหลอน เห็นภาพลวงตา หวาดระแวง คลุ้มคลั่ง เสียสติ เป็นบ้า อาจทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้ หรือในกรณีที่ได้รับยาในปริมาณมาก (Overdose) จะไปกดประสาท และระบบหายใจทำให้หมดสติ และถึงแก่ความตายได้

2.3.8 ยาอี มีชื่อสากล คือ เอ็กซ์ตาซี (Ecstasy) ซึ่งถูกสังเคราะห์ทางเคมีในห้องปฏิบัติการเฉพาะด้าน มีชื่อทางเคมีว่า MDMA: 3,4 - เมทิลลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีน (3,4-ethylenedioxyamphetamine) MDA: 3,4 - เมทิลลีนไดออกซีแอมเฟตามีน (3,4 - Methyleneoxyamphetamine) MDE: 3,4 - เมทิลลีนไดออกซีเอทแอมเฟตามีน (3,4 - Methyleneoxyethamphetamine) มีลักษณะทั้งที่เป็นเม็ดและแคปซูล ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นเม็ดกลมแบน เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.8 – 1.2 เซนติเมตร หนา 0.3 – 0.4 เซนติเมตร ผิวเรียบด้านหนึ่งหรืออาจจะมีขีดตรงกลาง และอีกด้านหนึ่งจะพิมพ์เป็นรูปภาพต่างๆ เช่น ผีเสื้อ กระจ่าย (play boy) หรือ

รูปที่เป็นโลโก้ของสินค้ายี่ห้อต่างๆ หรือพิมพ์เป็นตัวหนังสือ เช่น CU OK เสพโดยการกินจะออกฤทธิ์ภายในเวลา 45 นาที นานประมาณ 6 – 8 ชั่วโมง ยาจะออกฤทธิ์ 2 ลักษณะ คือ กระตุ้นระบบประสาทระยะสั้นๆ หลังจากนั้นจะหลอนประสาทอย่างรุนแรง ฤทธิ์ของยาจะทำให้ผู้เสพรู้สึกร้อนเหงื่อออกมาก หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง การได้ยินเสียงและการมองเห็นแสงสี ต่างๆ ผิดไปจากความเป็นจริงเคลิบเคลิ้ม ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ การเสพเพียง 1 – 2 ครั้ง ก็สามารถทำลายระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย ส่งผลให้ผู้เสพมีโอกาสติดเชื้อโรคได้ง่าย และยังทำลายเซลล์สมองส่วนที่ทำหน้าที่ส่งสาร ซีโรโทนิน (Serotonin) ซึ่งเป็นสารสำคัญในการควบคุมอารมณ์ที่เศร้าหมอง หดหู่อย่างมาก และมีแนวโน้มการฆ่าตัวตายสูงกว่าปกติ การใช้ยาในปริมาณที่มากเกินไปขนาดจะเป็นสาเหตุของความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นเร็ว อุณหภูมิในร่างกายสูงขึ้น บางรายถึงกับเสียชีวิตเนื่องจากร่างกายสูญเสียไอน้ำมาก

2.3.9 ยาเค หรือเคตามีน (Ketamine) หรือเคตาวา (Ketava) หรือเคตารา (Ketara) หมายถึง ยาที่มีอันตรายสูง ที่แพทย์จะจ่ายให้กับผู้ป่วยเฉพาะเมื่อมีความจำเป็นจริงๆ เท่านั้น ยาเคถูกตั้งเคราะห์ขึ้นเพื่อใช้เป็นประโยชน์ทางการแพทย์ โดยใช้เป็นยาสลบที่มีชื่อเรียกในวงการแพทย์ว่า “KATAMINE HCL” มีลักษณะเป็นผงสีขาวและเป็นน้ำที่บรรจุอยู่ในขวดสีชา การนำไปใช้นั้นปกติแพทย์จะฉีดเข้าเส้นเลือดในอัตรา 1 ถึง 2 มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม โดยยาจะออกฤทธิ์ทำให้หมดสติภายใน 1 นาที หรืออาจใช้วิธีฉีดเข้ากล้ามเนื้อ แต่วิธีนี้จะใช้ปริมาณยามากกว่าการฉีดเข้าเส้นเลือดประมาณ 3 เท่า อาการหมดสติจากการใช้ยาเคจะเป็นอยู่ประมาณ 10 – 15 นาทีเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ยาเคจึงถูกนำไปใช้ในกรณีของการผ่าตัดที่ใช้ระยะเวลาสั้นๆ หรือทำให้ผู้ป่วยสลบก่อนที่จะผ่านไปสู่ยาสลบชนิดอื่น นอกจากนี้ยาเคสามารถใส่สูดดมแทนโคเคน ส่วนยาเคชนิดน้ำสำหรับฉีด ได้ถูกนำมาแปรรูปเพื่อใช้ในการสูบ หรือใช้ดื่ม หรือการทำเป็นผงโดยการระเหยน้ำออกด้วยความร้อน จนเหลือเป็นผงสีขาว หรือขาวคล้ำ เมื่อนำมาบดหรือใช้พลาสติกแข็งขูดเป็นผงจะมีลักษณะคล้ายโคเคนเรียก special K ซึ่งสามารถนำไปใส่เครื่องดื่ม หรือสูด หรือฉีด รูปแบบที่เป็นผงใช้เสพโดยการนำตัวยารูจุมุกข้างละ 20 มิลลิกรัม เสพซ้ำ 3 – 4 ครั้ง โดยทิ้งช่วงเสพครั้งละ 5 – 10 นาที จนได้ฤทธิ์ของยาที่ต้องการ ยาเค เป็นยาที่ออกฤทธิ์หลอนประสาทอย่างรุนแรงเมื่อเสพเข้าไปจะรู้สึกเคลิบเคลิ้ม (Euphoria) รู้สึกว่าตนเองมีอำนาจพิเศษ (Mystical) มีอาการสูญเสียอาการทางความคิด ความคิดสับสน การรับรู้และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมทั้งภาพ แสง สี เสียง จะเปลี่ยนแปลงไปทำลายร่างกายเคลื่อนไหวไม่สัมพันธ์กัน หากใช้ปริมาณมากจะเกิดการติดขัดในการหายใจ (Respiratory depression) อาการที่ไม่พึงประสงค์เหล่านั้น (Bad Trip) จะปรากฏให้เห็นคล้ายกับอาการทางจิต ซึ่งหากใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานจะปรากฏอาการเช่นนี้บ่อยๆ เรียกว่า Flashbacks ซึ่งทำยที่สุดแล้ว จะทำให้ผู้เสพประสบภาวะโรคจิตและกลายเป็นคนวิกลจริตได้

2.3.10 โคเคน (Cocaine) หรือ โคคาอิน เป็นสารอัลคาลอยด์ที่สกัดได้จากใบของต้น โคลา ซึ่งเป็นต้นไม้ที่นิยมปลูกอบปลูกมากในประเทศแถบอเมริกาใต้ เช่น เปรู โบลิเวีย และโคลัมเบีย เป็นต้น ในใบโคลาจะมีโคเคนอยู่ประมาณ 2 % โคเคนมีชื่อเรียกในกลุ่มผู้เสพยา COKE, SNOW, SPEED BALL, CRACK โคเคนสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ โคเคนเบส (Cocaine base) และเกลือโคเคน เช่น โคลเคนไฮโดรคลอไรด์ (Cocaine hydrochloride) และโคเคนซัลเฟต (Cocaine sulfate) โคเคนที่พบในประเทศไทยมี 2 ชนิด ได้แก่ โคเคนชนิดผง มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาว รสขม ไม่มีกลิ่น และโคเคนรูปผลึกเป็นก้อน (Free base, Crack) โดยทั่วไปมีวิธีการนำโคเคนเข้าสู่ร่างกายได้ 4 ทาง ได้แก่ ทางปาก ทางโพรงจมูก ทางเส้นเลือด และทางระบบหายใจ ดังนั้นการเสพโคเคนจะมีการกระทำกันใน 4 ลักษณะได้แก่ การกิน การฉีด ซึ่งเป็นการเสพทางโพรงจมูกโดยการสอดผงโคเคนเข้าไปที่เนื้อเยื่อในโพรงจมูก การฉีดเข้าเส้นเลือด การสูบโดยใช้โคเคนแห้งที่นำมาแปรสภาพเป็นไอหรือควัน ซึ่งจะทำให้ออกฤทธิ์ได้เร็วใกล้เคียงกับการฉีด โดยโคเคนจะออกฤทธิ์ได้เร็วหรือช้าเพียงใดขึ้นอยู่กับความเร็วของการดูดซึมโคเคนเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งแตกต่างกันไปตามวิธีการเสพแต่ยิ่งการดูดซึมเร็วเพียงใด ระยะเวลาการออกฤทธิ์ก็จะยิ่งสั้น การฉีดทำให้โคเคนออกฤทธิ์ช้าและจะได้รับผลจากการออกฤทธิ์นาน 15 – 30 นาที ขณะที่การสูบจะออกฤทธิ์เร็วและจะได้รับผลจากการออกฤทธิ์นาน 5 – 10 นาที โคเคนจะออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาท ทำให้ผู้เสพยาหัวใจเต้นแรง ความดันโลหิตสูง ภาวะวณกระวาย ตัวร้อน มีไข้ นอนไม่หลับ มีอาการซึมเศร้า ประสาทหลอน การเสพโคเคนเป็นระยะเวลานานเป็นผลให้ผนังหลอดเลือด ทำให้เยื่อโพรงจมูกฝ่อหรือขาดหรือทะลุ ระบบสมองถูกกระตุ้นอย่างรุนแรง ทำให้เกิดอาการชัก มีเลือดออกในสมอง ทำให้เนื้อสมองตายเป็นบางส่วน และหัวใจถูกกระตุ้นหนัก กล้ามเนื้อหัวใจเสื่อม ทำให้หัวใจล้มเหลวได้

2.3.11 ไอซ์ (Ice) หรือเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ คือ เมทแอมเฟตามีนในรูปผลึกใส เหมือนน้ำแข็ง มีความบริสุทธิ์สูง ไม่มีกลิ่น สกัดได้จากสารอีเฟดริน (Ephedrine) หรือ ซูอีเฟดริน (Pseudoephedrine) ส่วนมากจะพบเป็นผลึกใส มีชื่อเรียกโดยทั่วไปอาทิ เช่น เมท (Meth) คริสตัลเมท (Crystal Meth) ชาบู (Shabu) กลาส (Glass) เป็นต้น ไอซ์เป็นยาเสพติดที่เมื่อเผาไหม้แล้วจะไม่มีกลิ่น จึงทำให้เป็นที่นิยมของผู้เสพยาเสพติด เนื่องจากการเสพไอซ์ไม่มีกลิ่นผิดปกติเหมือนกัญชา อีกสาเหตุหนึ่ง คือ ไอซ์มีราคาถูกกว่าโคเคนมาก และให้ผลดีด้านการเปี่ยมสุขนานกว่าวิธีการเสพไอซ์สามารถเสพได้โดยวิธีสูดดมหรือฉีด โดยวิธีนี้ยาจะเริ่มออกฤทธิ์ 5 – 10 นาที ระยะเวลาการออกฤทธิ์นาน 2 – 4 ชั่วโมง หมดฤทธิ์ 2 – 6 ชั่วโมง และร่างกายจะกลับสู่สภาพปกติ 1 – 3 ชั่วโมงและการเสพโดยวิธีกิน ยาจะเริ่มออกฤทธิ์ 20 – 70 นาที ระยะเวลาการออกฤทธิ์นาน 3 – 5 ชั่วโมง หมดฤทธิ์ 2 – 6 ชั่วโมง ร่างกายกลับสู่สภาพปกติใช้เวลานานถึง 24 ชั่วโมง การเสพโดย

วิธีการฉีด ยาเริ่มออกฤทธิ์ตั้งแต่เริ่มฉีด 2 นาที ระยะเวลาการออกฤทธิ์ 2 – 4 ชั่วโมง ร่างกายกลับสู่สภาพปกติใช้เวลานานถึง 24 ชั่วโมง ยาไอซ์ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ทำให้ผู้เสพรู้สึกเปี่ยมสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงฤทธิ์ของยาจะคงอยู่ระหว่าง 4 – 14 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับวิธีการเสพและปริมาณที่เสพ หลังจากนั้นจะเกิดอาการตาแข็ง นอนไม่หลับ นอกจากนี้การเสพไอซ์ส่งผลให้ตาพร่ามัว ริมฝีปากแห้ง หัวใจเต้นไม่สม่ำเสมอ ปวดและไตทำงานผิดปกติ น้ำหนักลดอย่างรวดเร็วปวดศีรษะรุนแรง เวียนศีรษะ หน้ามืด หงุดหงิด กระวนกระวาย อารมณ์รุนแรง ก้าวร้าว หุนหันเห็ญีออกมาก อุณหภูมิของร่างกายสูงขึ้น ทำลายสมอง สมานธิสัน จิตบกพร่อง หวาดระแวง เพื่อ คลั่งกลัวคน ทำร้าย เก็บตัว

2.3.12 แอลเอสดี (Lysergic Acid Diethylamide-LSD) เป็นสารที่สกัดจากกรดไลเซอจิกที่มีในเชื้อราชนิดหนึ่งชอบขึ้นใน ข้าวไรย์ มีลักษณะเป็นผงละลายน้ำได้ อาจพบแอลเอสดีเป็นเม็ดยาแคปซูล หรือผสมในทอปปี้ที่พบว่าแพร่ระบาดมากมีลักษณะเป็นแผ่นกระดาษชุดหรือเคลือบสารแอลเอสดีและแบ่งเป็นชิ้นเล็กๆ ลักษณะเดียวกับแสดมบี้ แต่มีขนาดเล็กกว่าแสดมบี้ โดยบนแผ่นกระดาษที่เคลือบสารแอลเอสดี นั้น จะมีสัญลักษณ์หรือรูปภาพต่างๆ นิยมเรียกกันในหมู่ผู้เสพว่า แสดมบี้เมาหรือกระดาษเมา (Magic paper) วิธีการเสพทำได้หลายวิธี เช่น การฉีด หรือการนำกระดาษที่เคลือบแอลเอสดีอยู่มาเคี้ยว หรืออมหรือวางไว้บนลิ้น เป็นต้น

แอลเอสดีมีความรุนแรงในการออกฤทธิ์ต่อสมองสูง ฤทธิ์ยาทำให้รู้ม่านตาขยาย อุณหภูมิร่างกายสูงขึ้น เพิ่มความดันโลหิตและอัตราการเต้นของหัวใจ เหงื่อออก เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ ปากแห้ง และสั่น การเสพแอลเอสดี จะออกฤทธิ์ภายใน 30 – 90 นาที และมีฤทธิ์อยู่ได้นาน 8 – 12 ชั่วโมง ผู้ที่เสพจะมีอาการประสาทหลอนเห็นภาพเหตุการณ์ หรือประสบการณ์ในอดีต (Flashbacks) ผู้ที่เสพแอลเอสดีติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้เป็นโรคจิต (Psychosis) ได้โดยเฉพาะผู้ที่มีประสบการณ์ที่ไม่ดีจะทำให้หววนคิดถึงเหตุการณ์เลวร้ายต่าง ๆ ที่ผ่านมา ทำให้ผู้เสพมีความรู้สึกต่างๆ เช่น หวาดกลัว ตกใจ สับสน กระวนกระวาย สูญเสียการควบคุม ซึ่งอาจทำให้ ผู้เสพกระทำอันตรายต่อร่างกายตนเองหรือผู้อื่น

2.3.13 จีเอชบี (GHB หรือ Gamma-hydroxybutyrate) เป็นสารเสพติดจัดอยู่ในกลุ่มวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เป็นสารที่เกิดจากกระบวนการเผาผลาญของร่างกาย จึงพบได้ทั่วไปในเซลล์ของมนุษย์และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ในทางการแพทย์ได้มีการนำ GHB ที่สังเคราะห์ขึ้นมาใช้เป็นยาสลบ ยานอนหลับ ยารักษาภาวะง่วงหลับ (Narcolepsy) ใช้สำหรับช่วยในการคลอดตลอดจนใช้ยารักษาผู้ป่วยโรคพิษสุราเรื้อรัง (Alcoholism) นอกจากนี้มีการนำ GHB มาใช้เพื่อเสริมสร้างกล้ามเนื้อ (Body-builder) ด้วย เนื่องจาก GHB มีฤทธิ์ในการกระตุ้นการหลั่งของ Growth hormone

และกระตุ้นกระบวนการสังเคราะห์โปรตีนของร่างกาย ภายหลังจากใช้ยานี้แล้วยังทำให้ผู้ใช้มีความรู้สึกสบาย เกิดภาวะคล้ายผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเคลิบเคลิ้มเป็นสุขและช่วยกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ ซึ่งฤทธิ์ยาในลักษณะดังกล่าว เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้ยาเบี่ยงเบนวัตถุประสงค์ของการใช้ยาไปในทางที่ผิดได้ GHB ที่นิยมใช้มักจะอยู่ในรูปของเกลือโซเดียมรูปแบบที่ใช้อาจเป็นผง หรือเม็ด แต่ส่วนใหญ่จะใช้ออยู่ในรูปของสารละลายที่ละลายในน้ำมีลักษณะเป็นของเหลวใส ไม่มีสี มีรสเค็ม และมักจะรู้จักกันในชื่อ Liquid X หรือ Liquid E การออกฤทธิ์ของ GHB จะกดประสาทในระยะแรก คือ ลดอาการวิตกกังวล ช่วยให้นอนหลับ และทำให้สับสน (ขึ้นอยู่กับขนาดของยาที่ใช้) แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะกลับรู้สึกสดชื่นกระปรี้กระเปร่า ไม่เกิดอาการเมาค้าง เช่นเดียวกับที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด โดยทั่วไปร่างกายจะดูดซึม GHB ได้ดีโดยวิธีการรับประทาน ระยะเวลาที่ยาเริ่มออกฤทธิ์ 5 – 20 นาที และออกฤทธิ์นาน 1.5 – 3 ชั่วโมง ผลสุดท้ายของการเผาผลาญ GHB จะได้คาร์บอนไดออกไซด์และน้ำ สำหรับการฉีด GHB พบว่ากระบวนการเผาผลาญจะเกิดขึ้นค่อนข้างสมบูรณ์ ภายหลังจากฉีดไปแล้ว 4 – 5 ชั่วโมง และจะไม่สามารถตรวจพบ GHB ในปัสสาวะได้ โดยอาการที่เกิดจาก GHB เป็นอาการที่ไม่รุนแรง ได้แก่ อาการง่วงนอน มึนงง คลื่นไส้ อาเจียน เคลื่อนไหวลำบาก แต่ในขนาดยาที่สูงมาก อาจทำให้เกิดการกดการทำงานของหัวใจ กดการหายใจ ชักและหมดสติ ดังนั้นการใช้ GHB โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น ใช้ในขนาดที่สูงมาก หรือใช้ร่วมกับแอลกอฮอล์และยาเสพติดชนิดอื่นๆ จะทำให้เกิดการชักการหายใจถูกกดและหมดสติได้นอกจากนี้การนำยามาใช้ในทางที่ผิด โดยไม่ได้อยู่ในความดูแลของแพทย์อาจก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้

2.4 โทษพิษภัยของยาเสพติด

ส่วนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กล่าวถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดไว้ว่านอกจากจะมีผลกระทบโดยตรง ก่อให้เกิดโทษอันตรายต่อทางร่างกายและจิตใจของผู้เสพเองแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมต่อระบบครอบครัว ระบบสังคม และประเทศชาติ ดังนี้

2.4.1 โทษพิษภัยต่อตัวผู้เสพ

ฤทธิ์ของยาเสพติดจะมีผลกระทบต่อระบบประสาทและระบบอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายตลอดจนจิตใจของผู้เสพเสมอ ดังนั้น จะพบว่า สุขภาพร่างกายของผู้ที่เสพยาจะทรุดโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น มีรูปร่างผอม ชูบชืด ผิวคล้ำ ไม่มีแรง อ่อนเพลียง่าย สมองเสื่อม ความคิดความจำเสื่อมเป็นโรคติดเชื้ออื่นๆ ได้ง่าย เช่น โรคตับอักเสบ ไตอักเสบ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ โรคมะเร็งปอด ภูมิคุ้มกันต่ำในร่างกายลดลง มีสภาวะทางจิตใจไม่ปกติ สมรรถภาพจิตใจเสื่อมลง อารมณ์แปรปรวนง่าย ซึมเศร้า วิตกกังวล ความรู้สึกฟุ้งซ่าน ซึ่งจากผลร้าย

ที่เกิดขึ้นดังกล่าวจะผลักดันให้ผู้เสพยาเสพติดกลายเป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจในการดำเนินชีวิตในสังคม ขาดความเชื่อมั่น บุคลิกภาพสูญเสียไม่สนใจตนเอง ไม่สนใจในการงาน การเรียน และผู้เสพยาบางรายอาจประสบอุบัติเหตุจนถึงขั้นพิการแขนขา เช่น พลัดตกจากที่สูงขณะทำงาน หกล้ม อันเนื่องมาจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่มีผลต่อระบบประสาทและสมอง

2.4.2 โทษพิษภัยต่อครอบครัว

การติดยาเสพติด นอกจากจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนเองและครอบครัวแล้ว ยังทำให้ผู้เสพยากลายเป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ห่วงใยดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติทำให้สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น ต้องสูญเสียเศรษฐกิจและรายได้ของครอบครัว เนื่องจากต้องนำเงินมาซื้อยาเสพติดบางรายอาจต้องสูญเสียเงินจำนวนไม่น้อยเพื่อรักษาตนเองจากโรคร้าย แรงแต่างๆ อันเกิดจากการใช้ยาหรือสารเสพติด กลายเป็นภาระของครอบครัว ในที่สุด อีกทั้งนำไปสู่ปัญหาครอบครัวเกิดการทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ เกิดความแตกแยกภายในครอบครัว เป็นต้น

2.4.3 โทษพิษภัยต่อสังคมและเศรษฐกิจ

ผู้ที่เสพยาเสพติด นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกละอายใจต่อโอกาสทางสังคมแล้ว ยังอาจมีความคิดหรือพฤติกรรมที่นำไปสู่ปัญหาสังคมส่วนรวมได้ เช่น ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม (ปล้นจี้ ทำร้ายร่างกายผู้อื่นเพื่อชิงทรัพย์สิน) ก่อให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุ (รถชน พลัดตกจากที่สูง) และปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น อันเป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันล้ำค่า ตลอดจนทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวมอย่างไร้ประโยชน์ เป็นการถ่วงความเจริญ ความก้าวหน้า การพัฒนาของสังคม สภาพการณ์ดังกล่าวกลับกลายเป็นภาระของสังคมส่วนรวมในการจัดสรรบุคลากรแรงงานและเงินในการปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาในที่สุด

2.4.4 โทษพิษภัยต่อประเทศชาติ

ผู้ที่เสพยาเสพติดและตกเป็นทาสของยาเสพติด อาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่บ่อนทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคงความสงบสุขของประเทศชาติ เนื่องจากผู้เสพยาเสพติดเหล่านี้ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียกำลังคนและงบประมาณแผ่นดินจำนวนมหาศาล เพื่อใช้จ่ายในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยา ทำให้ต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันมีค่า เกิดความไม่สงบสุขของบ้านเมือง ทำให้เศรษฐกิจทรุด บั่นทอนความมั่นคงของประเทศชาติต้องสูญเสียกำลังของชาติอย่างน่าเสียดาย โดยเฉพาะถ้าผู้เสพยาเป็นเยาวชน

2.5 การป้องกันยาเสพติด

ส่วนวิชาการด้านยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553, น.8) ได้กล่าวถึงหลักการในการป้องกัน ยาเสพติด โดยแบ่งออกได้เป็น 4 ข้อ ดังนี้

2.5.1 การป้องกันตนเอง โดยเริ่มจากการมีระเบียบวินัยในตนเอง ขยันหมั่นเพียร ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เลือกคบเพื่อนที่ดี ไม่มีมั่วสุมในอบายมุขและสิ่งเสพติด และไม่ใช้ยาโดยมิได้รับคำแนะนำจากแพทย์ รวมทั้งอย่าทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิดโดยเด็ดขาด

2.5.2 การป้องกันครอบครัว เริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว แบ่งเบาภาระหน้าที่แก่กันและกันภายในบ้าน มีความรักใคร่กลมเกลียว และมีความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีปัญหา ช่วยสอดส่องดูแลสมาชิกในครอบครัวอย่าให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด คอยอบรมตักเตือนสมาชิกในครอบครัวให้รู้ถึงโทษและภัยของยาเสพติด หากมีสมาชิกเสพยาเสพติดในครอบครัวควรรีบให้เข้ารักษาตัว อย่าปล่อยทิ้งไว้นาน ควรรีบรักษาโดยเร็วที่สุดเพื่อประโยชน์ในการรักษา

2.5.3 การป้องกันชุมชน การช่วยชี้แจงให้เพื่อนบ้านเข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติด เพื่อมิให้เพื่อนบ้านที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ต้องถูกหลอกลวง และหากพบว่าเพื่อนบ้านติดยาเสพติด จงช่วยแนะนำให้ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลภายในชุมชน หรือคนภายนอกชุมชนมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยอาจใช้มาตรการการตักเตือน กดดันทางสังคม หรือแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ คณะกรรมการหมู่บ้านหรือชุมชน

2.5.4 การป้องกันสังคม โดยให้ความร่วมมือกับทางราชการในการเป็นหูเป็นตา ช่วยสอดส่องเฝ้าระวังปัญหา เมื่อทราบว่าสถานที่ใดเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด มีกิจกรรมใดที่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะชักนำให้เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยว หรือมีบุคคลใดมีพฤติกรรมน่าจะเกี่ยวข้องกับการนำยาเสพติดมาแพร่ระบาด โปรดแจ้งเบาะแสให้เจ้าหน้าที่ตรวจทุกแห่งทุกท้องที่ทราบ

2.6 ปัญหาหรือสาเหตุของการติดยาเสพติด

ปัญหาหรือสาเหตุที่ทำให้เยาวชน ตลอดจนผู้คนวัยอื่นๆ หันไปเสพยาเสพติด มีหลายประการที่สำคัญ ดังนี้

2.6.1 สาเหตุที่เกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ แบ่งได้ดังนี้

1) อยากทดลอง เกิดจากความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นนิสัยของคนไทยโดยทั่วไป และโดยที่ไม่คิดว่าตนจะติดสิ่งเสพติดนี้ได้ จึงไปทำการทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้น ในการ

ทดลองใช้ครั้งแรกๆ อาจมีความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็ตาม ถ้ายังไม่ได้ติดสิ่งเสพติดนั้น ก็อาจประมาทไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นอีก จนในที่สุดก็ติดสิ่งเสพติดนั้น ถ้าไปทดลองใช้สิ่งเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน แม้จะเสพเพียงครั้งเดียวก็อาจทำให้ติดได้

2) ความคึกคะนอง คนบางคนมีความคึกคะนอง ชอบพูดอวดเก่งเป็นนิสัย โดยเฉพาะวัยรุ่นมักจะมีนิสัยดังกล่าว คนพวกนี้อาจแสดงความเก่งกล้าของตน ในกลุ่มเพื่อน โดยการแสดง การใช้สิ่งเสพติดชนิด ต่าง ๆ เพราะเห็นแก่ความสนุกสนาน ตื่นเต้น และให้เพื่อนฝูงยอมรับว่าตนเองเก่ง โดยมีได้คำนึงถึงผลเสียหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นในภายหลังแต่อย่างไร ในที่สุดตนเองก็กลายเป็นคนติดสิ่งเสพติดนั้น

3) การชักชวนของคนอื่น อาจเกิดจากการเชื่อตามคำชักชวนโฆษณาของผู้ขายสินค้าที่เป็นสิ่งเสพติดบางชนิด เช่น ยากระตุ้นประสาทต่างๆ ยาขยัน ยาม้า ยาบ้า เป็นต้น โดยผู้ขายโฆษณาสรรพคุณของสิ่งเสพติดนั้นว่ามีคุณภาพดีสารพัดอย่าง เช่น ทำให้มีกำลังวังชา ทำให้มีจิตใจแจ่มใส ทำให้มีสุขภาพดี ทำให้มีสติปัญญาดี สามารถรักษาโรคได้บางชนิด เป็นต้น ผู้ที่เชื่อคำชักชวนโฆษณาดังกล่าวจึงไปซื้อตามคำชักชวนของเพื่อนฝูง ซึ่งโดยมากเป็นพวกที่ติดสิ่งเสพติดอยู่แล้ว ด้วยความเกรงใจเพื่อนหรือเชื่อเพื่อน หรือต้องการแสดงว่าตัวเป็นพวกเดียวกับเพื่อน จึงใช้สิ่งเสพติดนั้น

2.6.2 สาเหตุที่เกิดจากการถูกหลอกลวง

ปัจจุบันนี้มีผู้ขายสินค้าประเภทอาหาร ขนม หรือเครื่องดื่มบางรายใช้สิ่งเสพติดผสมลงในสินค้าที่ขาย เพื่อให้ผู้ซื้อสินค้านั้นไปรับประทานเกิดการติด อยากมาซื้อไปรับประทานอีก ซึ่งในกรณีนี้ผู้ซื้ออาหารนั้นมารับประทานจะรู้สึกว่าคุณดีเองเกิดการติดสิ่งเสพติดขึ้นแล้ว รู้แต่เพียงว่าอยากรับประทานอาหาร ขนม หรือเครื่องดื่มที่ซื้อจากร้านนั้นๆ กว่าที่จะทราบก็ต่อเมื่อตนเองรู้สึกผิดปกติเกิดความต้องการจะซื้ออาหารจากร้านนั้นรับประทานหรือต่อเมื่อมีอาการเสพติดรุนแรงและมีสุขภาพเสื่อมลง

2.6.3 สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วย แบ่งได้ดังนี้

1) คนที่มีอาการเจ็บป่วยทางกายเกิดขึ้นเพราะสาเหตุต่าง ๆ เช่น ได้รับบาดเจ็บรุนแรงเป็นผลเรื้อรัง มีความเจ็บปวดอยู่เป็นประจำ เป็นโรคประจำตัวบางอย่าง เป็นต้น ทำให้ได้รับทุกข์ทรมานมากหรือเป็นประจำ จึงพยายามแสวงหาวิธีที่จะช่วยเหลือตนเองให้พ้นจากความทุกข์ทรมานนั้น ซึ่งวิธีหนึ่งที่ทำได้ง่าย คือ การรับประทานยาที่มีฤทธิ์ระงับอาการเจ็บปวดนั้นได้ ซึ่งไม่ใช่เป็นการรักษาที่เป็นต้นเหตุของความเจ็บป่วย เพียงแต่ระงับอาการเจ็บปวดให้หมดไปหรือลดน้อยลงได้ชั่วคราว เมื่อฤทธิ์ยาหมดไปก็จะกลับเจ็บปวดใหม่ ผู้ป่วยก็จะใช้ยานั้นอีก เมื่อทำเช่นนี้ไปนานๆ เกิดอาการติดยานั้นขึ้น

2) ผู้ที่มีจิตใจไม่เป็นปกติ เช่น มีความวิตก กังวล เครียด มีความผิดหวังในชีวิต มีความเศร้าสลดใจ เป็นต้น ทำให้สภาวะจิตใจไม่เป็นปกติจนเกิดอาการป่วยทางจิตขึ้น จึงพยายามหายาหรือสิ่งเสพติดที่มีฤทธิ์สามารถคลายความเครียดจากทางจิตใจได้ชั่วขณะหนึ่งมารับประทาน แต่ไม่ได้รับการที่ต้นเหตุเมื่อยาหมดฤทธิ์จิตใจก็จะกลับมาเครียดอีก และผู้ป่วยก็จะเสพสิ่งเสพติด ถ้าทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ก็จะทำให้ผู้นั้นติดยาเสพติดในที่สุด

3) การไปซื้อยามารับประทานเองโดยไม่ทราบสรรพคุณยาที่แท้จริงขนาดยาที่ควรรับประทาน การรับประทานยาเกินจำนวนกว่าที่แพทย์ได้สั่งไว้ การรับประทานยาบางชนิดมากเกินไป หรือรับประทานติดต่อกันนานๆ บางครั้งอาจมีอาการถึงตายหรือบางครั้งทำให้เกิดการเสพติดยานั้นได้

2.6.4 สาเหตุอื่นๆ

การอยู่ใกล้แหล่งขายหรือใกล้แหล่งผลิตหรือเป็นผู้ขายหรือผู้ผลิตเอง จึงทำให้มีโอกาสติดสิ่งเสพติดให้โทษนั้นมากกว่าคนทั่วไป เมื่อมีเพื่อนสนิทหรือพี่น้องที่ติดสิ่งเสพติดอยู่ผู้นั้นย่อมได้เห็นวิธีการเสพของผู้ที่อยู่ใกล้ชิด รวมทั้งเห็นในพฤติกรรมต่างๆ ของเขาด้วย และยังอาจได้รับคำแนะนำหรือชักชวนจากผู้เสพด้วย จึงมีโอกาสติดได้

1) คนบางคนอยู่ในสภาพที่มีปัญหา เช่น ว่างงาน ยากจน ค่าใช้จ่ายเพิ่มโดยมีรายได้ลดลง หรือคงที่มีหนี้สินมาก ฯลฯ เมื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ก็หันไปใช้ สิ่งเสพติดช่วยผ่อนคลายความรู้สึกในความทุกข์ยากต่าง ๆ เหล่านี้แม้ว่าจะรู้ว่าเป็นชั่วครู่ช่วยยาม ก็ตาม เช่น กลุ่มใจที่เป็นหนี้คนอื่นก็ไปกินเหล้า หรือสูบบุหรี่มาให้มาเพื่อที่จะได้ลืมเรื่องหนี้สิน บางคนต้องการรายได้เพิ่มขึ้น โดยพยายามทำงานให้หนัก และมากขึ้นทั้งๆ ที่ร่างกายอ่อนเพลียมากจึงรับประทานยากระตุ้นประสาทเพื่อให้สามารถทำงานต่อไปได้ เป็นต้น ถ้าทำอยู่เป็นประจำทำให้ติดสิ่งเสพติดนั้นได้

2) การเลียนแบบการที่ไปเห็นผู้ที่ตนสนิทสนมรักใคร่หรือเพื่อน จึงเห็นว่า เป็นสิ่งน่าลอง เป็นสิ่งโก้เก๋ เป็นสิ่งแสดงความเป็นพวกเดียวกัน จึงไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้น จนติด

3) คนบางคนมีความผิดหวังในชีวิตตนเอง ผิดหวังในชีวิตครอบครัว หรือ ผิดหวังในชีวิตสังคม เพื่อเป็นการประชดตนเองหรือคนอื่น จึงไปใช้สิ่งเสพติดจนติด ทั้งๆ ที่ทราบว่าเป็นสิ่งไม่ดีก็ตาม

2.6.5 ปัจจัยพฤติกรรมกำบังกันยาเสพติดมีหลายปัจจัย ดังนี้

1) **ตัวแปรข้อมูลทั่วไป** ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นลักษณะที่สำคัญ และสถิติที่วัด

ได้ของ ประชากรและช่วยในการกำหนดตลาดเป้าหมายในขณะที่ลักษณะด้านจิตวิทยาและสังคม วัฒนธรรม ช่วยอธิบายถึงความคิดและความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมายนั้น ข้อมูลด้านประชากรจะสามารถเข้าถึง และมีประสิทธิผลต่อการกำหนดตลาดเป้าหมายคนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ต่างกันจะมีลักษณะทาง จิตวิทยาต่างกัน โดยวิเคราะห์จากปัจจัย ดังนี้

(1) เพศ ความแตกต่างทางเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารต่างกัน คือ เพศหญิงมีแนวโน้ม มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดี ให้เกิดขึ้นจากการรับและส่งข่าวสารนั้นด้วย นอกจากนี้เพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยมและทัศนคติ ทั้งนี้เพราะ วัฒนธรรมและสังคม กำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน

(2) อายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม คนที่อายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่คนอายุมากมักจะมีความคิดที่อนุรักษ์นิยม ยึดถือการปฏิบัติระมัดระวัง มองโลกในแง่ร้ายกว่าคนที่มีอายุน้อย เนื่องจากผ่านประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน ลักษณะการใช้สื่อมวลชนก็ต่างกัน คนที่มีอายุมากมักจะใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆ มากกว่าความบันเทิง

(3) การศึกษา เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมแตกต่างกันคนที่ มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดีเพราะเป็นผู้มีความกว้างขวางและเข้าใจ สารได้ดีแต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ ในขณะที่คนมีการศึกษา ต่างมักจะใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ หากผู้มีการศึกษาสูงมีเวลาว่างพอก็จะใช้สื่อ สิ่งพิมพ์วิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์แต่หากมีเวลาจำกัดก็มักจะแสวงหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ มากกว่าประเภทอื่น

(4) สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อาชีพ รายได้และสถานภาพทางสังคมของบุคคล มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารเพราะแต่ละคนมี วัฒนธรรมประสบการณ์ ทัศนคติค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน ปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคนเช่นปัจจัยทางจิตวิทยาและสังคมที่จะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสาร

ประชากรศาสตร์ (Demography) หมายถึง วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับประชากร ทั้งนี้เพราะคำว่า “Demo” หมายถึง “People” ซึ่งแปลว่า “ประชาชน” หรือ “ประชากร” ส่วนคำว่า “Graphy” 12 หมายถึง “Writing Up” หรือ “Description” ซึ่งแปลว่า “ลักษณะ” ดังนั้นเมื่อแยกพิจารณาจาก รากศัพท์คำว่า “Demography” น่าจะมีความหมายตามที่กล่าวข้างต้นคือวิชาที่เกี่ยวกับ ประชากร นั่นเอง

3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

การศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ เป็นการศึกษาความหมายของการรับรู้ กระบวนการของการรับรู้ กระบวนการของการรับรู้ และความสำคัญของการรับรู้ ดังนี้

3.1 ความหมายของการรับรู้

การรับรู้ (Perception) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “to take” (Bunling 1998) โดยมีผู้ให้ความหมายการรับรู้ดังนี้

แกริสัน (Garrison 1972, pp.637) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งทางสมองตีความหรือแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการสัมผัส ของร่างกาย (ประสาทสัมผัสต่าง ๆ) กับสิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้า หรือสิ่งแวดล้อมเร้าสัมผัสนั้นเป็นอะไรมีความหมายอย่างไร มีลักษณะอย่างไร เป็นต้น

โกลเดนสัน และลองแมน (Golddenson and Longman 1984, pp.543) ให้ความหมายของ การรับรู้ว่าเป็นการรับรู้วัตถุสิ่งของของความสัมผัส และแปลความหมายสิ่งเร้านั้น

ประมะ สตะเวทิน (2540, น.67-68) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการตีความ สิ่งที่เราพบเห็นในสิ่งแวดล้อม ส่วนความหมาย คือ สิ่งที่เกิดจากกระบวนการตีความหรือการรับรู้ หรือ ตีความ สิ่งนั้นอย่างไรในการรับรู้ และตีความหมายสิ่งที่เราพบเห็น เรากระทำโดยอาศัยประสบการณ์ของเรา ประสบการณ์ของเรามีอิทธิพลต่อการรับรู้และความหมายของเราสิ่งที่เราพบเห็น ประสบการณ์ คือ สิ่งที่เรารับรู้พบเห็นมีความหมายและจดจำไว้ใช้ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ภาษา ความรู้ สถานะทางสังคม ทักษะคติ บุคลิกลักษณะศาสนาวัดธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี อาชีพ ความต้องการ อารมณ์ เป็นต้น เรารับรู้และตีความหมายสิ่งที่เราประสบ โดยอาศัยความหมายจากประสบการณ์ที่เรามีอยู่หากสิ่งที่เราพบเห็นเป็นสิ่งใหม่ซึ่งเราไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึงการแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจตนเอง และจะปฏิบัติตามพฤติกรรมตามที่ตนรับรู้ โดยพฤติกรรมจะถูกสั่งการและควบคุม โดยการรับรู้ซึ่งเกิดแทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้า

3.2 ประเภทของการรับรู้

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2538, น.228-239) แบ่งประเภทการรับรู้ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การรับรู้ทางอารมณ์ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ เช่น รู้สึกดีใจ เสียใจ ตื่นเต้น รักเกลียด ชื่นชม เป็นต้น

2. การรับรู้ลักษณะของบุคคล ต้องอาศัยแปลข้อมูล 3 ประการ คือ

- 2.1 ลักษณะทางกายภาพ เช่น รูปร่าง หน้าตา ลักษณะแขน ขา เท้า สีผิว
- 2.2 พฤติกรรม เช่น การพูดคุย การยิ้ม การหัวเราะ การเดิน
- 2.3 คำบอกเล่า เช่น คำบอกเล่าจากญาติพี่น้อง เพื่อน ผู้ใกล้ชิด

3 การรับรู้ภาพพจน์ของกลุ่มบุคคล หมายถึง มโนภาพ หรือมโนคติของสิ่งต่างๆ ตามที่บุคคลรับรู้ เป็นภาพที่อยู่ในความคิด หรือจินตนาการของบุคคล และบุคคลสามารถบอกลักษณะของภาพเหล่านั้น ให้ผู้อื่นทราบได้ด้วย

4. การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นการตีความหรือแปลความหมายสิ่งต่างๆ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมตามความเชื่อตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้ การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคมนั้นขึ้นอยู่กับสาเหตุสำคัญ 2 ประการ

4.1 ระดับการรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เซาว์ปัญญาหรือความเฉลียวฉลาดต่างกันย่อมมีผลในการตีความต่อสิ่งต่างๆ ได้ต่างกันด้วย

4.2 การเปลี่ยนแปลงการรับรู้ คือ ถ้าผู้มีการรับรู้ต่ำเมื่อได้โอกาสสนทนาหรืออภิปรายกับผู้ที่มีการรับรู้สูง ก็อาจจะถูกผู้มีการรับรู้สูง เปลี่ยนแนวคิดหรือแนวทางการรับรู้ได้

3.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลและกำหนดการรับรู้

สิ่งเร้าเดียวกันอาจจะทำให้คนสองคนรับรู้ต่างกัน ฉะนั้นการที่มนุษย์สามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ได้อาศัยปัจจัยหลายๆ อย่าง การรับรู้ได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล เช่น อวัยวะ สัมผัส ความตั้งใจ ความสนใจในขณะนั้น และประสบการณ์ที่ผ่านมา เนื่องจากสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้บุคคลเกิดการรับรู้มีอยู่มากมาย ดังนั้นการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าอย่างใด อย่างหนึ่งในขณะใดนั้น จึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะกล่าวดังต่อไปนี้ (กันยา สุวรรณแสง, 2532, น. 132) กล่าวไว้ว่า

3.3.1 **อิทธิพลจากภายนอก** ได้แก่ ความเข้มข้น ขนาดของสิ่งเร้า การกระทำซ้ำๆ การกระทำสิ่งตรงกันข้าม และการเคลื่อนไหว เป็นต้น

3.3.2 **อิทธิพลจากภายใน** ได้แก่ แรงจูงใจ การคาดหวัง ในที่นี้จะแบ่งสิ่งที่มีอิทธิพลหรือปัจจัยการรับรู้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) **ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวผู้รับ** แบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ

(1) ด้านกายภาพ หมายถึง อวัยวะสัมผัส ถ้าอวัยวะสัมผัสสมบูรณ์ก็จะรับรู้ได้ดีถ้าหย่อนสมรรถภาพ เช่น หูตึง ตาเอียง เป็นหวัด ก็จะรับรู้ได้ไม่ดี

(2) ด้านสติปัญญา คือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มีหลายประการ เช่น ความจำ อารมณ์ สติปัญญา ความพร้อมการสังเกตพิจารณา เป็นต้น อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้เดิม ซึ่งนักจิตวิทยาถือว่าการรับรู้นั้นเป็นสิ่งที่เลือกสรรอย่างยั้งนับตั้งแต่การเลือกสัมผัสเลือกเอาเฉพาะที่ต้องการและแปลความให้เข้าข้างตัวเอง

2) อิทธิพลของปัจจัยทางด้านจิตวิทยา มีดังนี้ คือ

(1) ความรู้เดิม หมายถึง กระบวนการรับรู้ เมื่อสัมผัสแล้วต้องแปลเป็นสัญลักษณ์ โดยอาศัยความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าที่เราจะรับรู้ ฉะนั้นหากไม่มีความรู้เดิมในเรื่องนั้นมาก่อนก็ย่อมจะทำให้การรับรู้ผิดไปจากความเป็นจริง เช่น จากประสบการณ์เดิม สภาพของจิตใจ อิทธิพลของสังคม เป็นต้น

(2) ลักษณะของสิ่งเร้า หมายถึง คุณสมบัติของสิ่งเร้า ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้คนเราเกิด ความสนใจที่จะรับรู้ หรือทำให้การรับรู้ของคนเราเกิดความคลาดเคลื่อนไปจากความจริง เช่น ความใกล้ชิดกับสิ่งเร้า ความคล้ายคลึงกันของสิ่งเร้า ความต่อเนื่องกันของสิ่งเร้าและสภาพพื้นฐานของการรับรู้ เป็นต้น

3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้แบ่งเป็น 2 ประการ คือ

3.4.1 ลักษณะของสิ่งเร้า โดยสิ่งเร้าเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดความสนใจที่จะรับรู้ หรือทำให้การรับรู้คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ซึ่งลักษณะของสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดการรับรู้ได้นั้นต้องเป็นสิ่งเร้าที่น่าสนใจ มีขนาดใหญ่ มีการเคลื่อนไหว มีการเร้าซ้ำบ่อยๆ และสิ่งเร้าเหล่านั้นมีความแตกต่างจากสิ่งเร้าอื่นๆ จะกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ได้ดี และรวดเร็ว โดยผ่านสื่อ วิทยุ โทรทัศน์

3.4.2 ลักษณะของผู้รับ ซึ่งมีปัจจัยด้านกายภาพ และปัจจัยด้านจิตวิทยา

ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ สมรรถภาพของอวัยวะสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ลิ้น ผิว ภาย ต้องสมบูรณ์ หากลักษณะของผู้รับผิดปกติจะทำให้การรับรู้ต่อสิ่งเร้ามาสัมผัสผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง นอกจากนั้นก็เป็นเรื่อง เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา จะมีผลต่อการรับรู้ด้วย

2) ด้านจิตวิทยา เป็นสิ่งที่ผู้รับเลือกที่จะสัมผัสเฉพาะที่ต้องการ และแปลความหมายให้กับตัวเอง โดยมีอิทธิพลจากความรู้เดิมหรือประสบการณ์ในอดีต ความจำ ความต้องการ อารมณ์ เจตคติ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ความตั้งใจ ความสนใจและความคาดหวัง เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้นั้นเกิดจากลักษณะของสิ่งเร้า โดยสิ่งเร้าเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดความสนใจที่จะรับรู้ หรือทำให้การรับรู้คลาดเคลื่อนไปจาก

ความเป็นจริง รวมไปถึงลักษณะของผู้รับรู้ด้านกายภาพที่สมรรถภาพของอวัยวะสัมผัสสมบูรณ์จะมีการรับรู้ได้ดี ทางด้านจิตวิทยาเป็นสิ่งที่ผู้รับเลือกที่จะสัมผัสเฉพาะที่ต้องการและแปลความหมายให้กับตัวเอง โดยมีอิทธิพลจากความรู้เดิมหรือประสบการณ์ในอดีต

4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเองเป็นความสามารถในการบังคับนิสัยของตนพฤติกรรมของตนเองเมื่อเผชิญกับสิ่งช่วยและสถานการณ์กดดัน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายความสำคัญของการควบคุมตนเอง และขั้นตอนการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมตนเอง

4.1 ความหมายของการควบคุมตนเอง

ไรท์ (Wright, 1976, pp.2) กล่าวว่า การควบคุมตนเองหมายถึง ความสามารถในการบังคับ นิสัยของตนเองพฤติกรรมของตนเอง เมื่อเผชิญกับสิ่งช่วยและสถานการณ์กดดันโดยไม่มีรางวัลหรือการสนับสนุนภายนอก และเน้นอีกว่าการควบคุมตนเองเป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของพฤติกรรมทางสังคมและจริยธรรม

แบนดูรา (Bandura, 1977, pp.335) ได้ให้ความหมายการควบคุมตนเองว่า เป็นความสามารถในการกำหนดตนเองของบุคคล ด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำให้เป็นไปในทิศทางที่บุคคลต้องการ ไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ หรืออยู่ในสถานการณ์ที่เกิด ปัญหา ความขัดแย้งในใจ

คอร์ไมเออร์ และคอร์ไมเออร์ (Cormier and Cormier 1979, อ้างถึงใน ประทีป จินนี 2540, น.123) กล่าวว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีมารวมกัน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยที่บุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย และกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายด้วยตนเอง

โรเซนบัม (Rosenbaum, 1980, pp.109 -121, อ้างถึงใน รุธิยาพร กันตารณวัฒน์ 2546, p.18) ได้ให้ความหมายการควบคุมตนเองว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะละเว้นการกระทำบางชนิดหรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผลและความอดทน เพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการหรือหลีกเลี่ยงสิ่งไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นได้ ตลอดจนความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่บุคคลมุ่งหวังไว้ แม้เมื่อบุคคลนั้นต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรคหรือในภาวะที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในตนเอง

กล่าวโดยสรุป การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถในการกำหนดตนเองในด้าน ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4.2 ความสำคัญของการควบคุมตนเอง

สกินเนอร์ (Skinner, 1953, อ้างถึงใน Kazdin, 1980, pp.247) ได้กล่าวว่า คนโดยทั่วไปจำเป็นต้องควบคุมตนเองอยู่ตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน เช่น การเลือกเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่างๆ หรือแม้กระทั่งการฟื้นฟูสุขภาพร่างกายของตนเอง โดยที่พฤติกรรมที่แสดงออกมาต้องเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาต้องเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับการพัฒนาการควบคุมตนเองโดยใช้หลักการเบื้องต้น นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์มีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมควบคุม ในวัยแรกเริ่มของชีวิต เด็กเรียนรู้การควบคุมตนเองได้โดยการบังคับของแม่หลังจากนั้นก็พัฒนาการเรียนรู้ที่จะควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเองทำให้นุคคลรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเอง คือเมื่อบุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ ถือว่าบุคคลประสบความสำเร็จด้วยตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง สกินเนอร์ (skinner, 1953, pp.228 -231) ให้ทัศนะว่า การควบคุมตนเองมีลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ระหว่างพฤติกรรมและผลที่เกิดกับตนเอง บุคคลจะควบคุมตนเองได้ เช่นเดียวกับควบคุมพฤติกรรมของบุคคลอื่น ผ่านกระบวนการแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับแรงเสริมด้วยตนเอง ผลกระทบที่เป็นแรงเสริมผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบที่เกิดจากพฤติกรรม ทำให้เกิดพฤติกรรม 2 ประเภท คือ

- 1) พฤติกรรมที่ควบคุมพฤติกรรม
- 2) พฤติกรรมที่ถูกควบคุม

มิชต์, วอลล์ และสมิทซ์ (Mishehed, 1974, pp.253; Wall and Smith, 1970, pp.118) ให้ทัศนะว่าบุคคลที่มีการควบคุมตนเองสูง จะเป็นผู้ที่มีลักษณะด้านอื่นๆ ของบุคลิกภาพสูงด้วย เช่น การมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับตัวในการต่อต้านความเบี่ยงเบนสติปัญญา และการรับรู้สถานะทางสังคม

จะเห็นได้ว่า การควบคุมตนเองทำให้นุคคลรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเอง ทำให้นุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ ถือว่าบุคคลประสบความสำเร็จด้วยตนเอง สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การควบคุมตนเองช่วยสร้างจิตใจให้เยาวชนเป็นผู้ที่มีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและรอบคอบ

4.3 ขั้นตอนการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมตนเอง

มนุษย์จำเป็นต้องมีความสามารถในการควบคุมการกระทำของตนเอง การควบคุมตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำรงชีวิตในสังคม การที่คนเราพยายามให้มีการควบคุมตนเองนั้นเกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของพฤติกรรม

เธอเรสเซน และมาโฮนี (Thoresen and Mahoney 1974, อ้างถึงในบุญสิทธิ์ ไชยชนะ, น.17-18) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับขั้นตอนของการควบคุมตนเองดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งเป้าหมาย คือ การกำหนดเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งด้วยตนเอง ซึ่งการตั้งเป้าหมายนี้จะช่วยให้ผู้แสดงพฤติกรรมรู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการกระทำอย่างชัดเจน ในกรณีที่บุคคลยังไม่สามารถตั้งเป้าหมายได้อย่างชัดเจน ก็ให้คนอื่นช่วยได้จนเขาสามารถตั้งเป้าหมายได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามในการตั้งเป้าหมายนั้น เป้าหมายที่ตั้งควรจะเป็นเป้าหมายที่เป็นจริงและสามารถทำได้ เพราะถ้าเป็นเป้าหมายที่บุคคลไม่สามารถทำได้ เกิดความผิดหวังและก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้

ขั้นที่ 2 การสังเกตและบันทึกด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกต หรือจำแนกลักษณะของพฤติกรรมตนเอง พิจารณาว่าตนได้แสดงพฤติกรรมตามเป้าหมายแล้วหรือยัง การสังเกตตนเองมักจะทำควบคู่ไปกับการบันทึกพฤติกรรม

1. จำแนกพฤติกรรมเป้าหมายว่า พฤติกรรมอะไรที่ต้องการสังเกต
2. กำหนดระยะเวลาที่จะสังเกต และบันทึกการสังเกตได้
3. กำหนดวิธีการบันทึกและเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึก
4. สังเกต และบันทึกพฤติกรรม
5. ทำแผนภาพหรือกราฟแสดงผลการบันทึก
6. วิเคราะห์ข้อมูลที่บันทึก เพื่อจะได้ข้อมูลกลับ ซึ่งจะมีผลต่อการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ขั้นที่ 3 การประเมินตนเอง หมายถึง การที่บุคคลตัดสินพฤติกรรมของตนเองโดยการประเมินคุณค่าของพฤติกรรม จากข้อมูลที่ได้จากการบันทึกด้วยตนเองซึ่งทำให้พิจารณาพฤติกรรมที่กำลังอยู่อย่างถี่ถ้วน

ขั้นที่ 4 การเสริมแรงตนเอง คือการจัดผลกรรมที่เป็นแรงเสริมให้แก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเอง การเสริมแรงตนเองมักเกิดร่วมกับการตั้งเป้าหมาย คือ มีการตั้งเป้าหมายหรือกำหนดเกณฑ์เสียก่อนแล้วจึงมีการเสริมแรงตามมาในการกำหนดเกณฑ์นั้น บุคคลผู้เป็นเจ้าของพฤติกรรมอาจจะกำหนดได้ด้วยตนเอง หรือให้ผู้อื่นกำหนด

กล่าวโดยสรุปการพัฒนาการควบคุมตนเอง โดยขั้นแรกควรจะให้บุคคลนั้นมีประสบการณ์ในการถูกบุคคลอื่นควบคุมพฤติกรรม แล้วเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นได้เริ่มต้นกระบวนการในการปรับพฤติกรรมของตนเองและการฝึกการบังคับใจตนเอง โดยจัดสิ่งเร้าไม่พึงประสงค์ให้หมดไปจากสถานการณ์นั้น

5. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ในการศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นการศึกษาถึงความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว และลักษณะครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี ดังนี้

5.1 ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว

สมิธ วุฒิสวัสดิ์ (2552, น.21) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่า หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวสามารถสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นระหว่างพ่อ แม่ ลูก หรือผู้ปกครอง ซึ่งอาจจะเป็นพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่คนอื่นๆ ได้แก่ ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้าอา ด้วยความรักใคร่ผูกพัน สมาชิกในครอบครัวที่เข้าใจ และช่วยเหลือกันทำกิจกรรมร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีความเชื่อและไว้วางใจกัน

ปราณี สุทธิสุขนธ์ และคณะ (2552, น.19) ได้ให้ความหมายสัมพันธภาพในครอบครัวว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นๆ ที่อาศัยรวมอยู่ในครอบครัวเดียวกัน โดยมีการปฏิสัมพันธ์ การพูดคุย การแสดงออกซึ่งความรัก ความห่วงใยและทำกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกัน ซึ่งมีทั้งสัมพันธภาพที่ดีและไม่ดี

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัว คือ พฤติกรรมที่บุคคลในครอบครัวมีความรัก ความห่วงใย เอาใจใส่กัน ระหว่างบุคคลในครอบครัว การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในครอบครัว

5.2 ลักษณะของครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี

สายสุรี จุติกุล (2540, น.13-24) ได้รวบรวมแนวคิดของนักจิตวิทยาชาวต่างประเทศเกี่ยวกับสัมพันธภาพและความรักในครอบครัวไว้ว่า คนเราต้องมีความรักความอบอุ่นระหว่างกันและกัน ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี จะต้องมีความรักและความผูกพันในลักษณะต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน การเอาใจใส่ในที่นี้ หมายถึง การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเล่าเรียนของบุตร ความสะอาด การใช้จ่ายเงินทอง การเดินทางไปทำงานหรือไปโรงเรียน ความทุกข์หรือความสุขที่ต้องการระบาย เป็นต้น

2. ต้องรู้จักคนที่รักเรา สามิภรรยาต้องรู้จักและเข้าใจกันดี สำหรับบุตร บิดามารดาก็ต้องเข้าใจกันและมีความรู้เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยของบุตร รู้ว่าบุตรชอบหรือไม่ชอบอะไร จุดเด่นจุดด้อยเป็นอย่างไร ทุกคนในครอบครัวจะต้องปรับความรู้จักซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีการตอบสนองที่ดีต่อกันและกัน

3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน การเคารพในที่นี้ หมายถึง การเคารพที่มาจากใจ การเคารพในลักษณะนี้มีพฤติกรรมแสดงออกได้หลายอย่างเช่น การฟังกัน การเคารพที่มาจากใจ การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การเกรงใจกัน เช่นบุตร เกรงใจบิดามารดา บิดามารดาก็ต้องรู้จักเกรงใจนี้ รู้สึกว่ามีคุณค่าและช่วยให้สัมพันธ์ระหว่างบุคคลดีขึ้น

4. ต้องมีความรับผิดชอบ การมีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับความผิดหรือความชอบ การไม่รับผิดชอบของบิดามารดาและความไม่ถูกต้อง การเป็นต้นเหตุที่ไม่ดีก็เป็น การแสดงความไม่รับผิดชอบ การละเลยหรือการละเมิดสิทธิของเด็ก สิทธิของบิดามารดา สิทธิของผู้สูงอายุหรือผู้พิการก็เป็นการไม่รับผิดชอบ มีบุตรแล้วไม่เลี้ยง มีบิดามารดาสูงอายุแล้วไม่ดูแล เป็นต้น

5. ต้องมีความไว้วางใจกัน ความไว้วางใจเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพในครอบครัว ไร้กังวลหรือความกลัวเป็นที่พึ่งพาได้ ครอบครัวใดที่ไม่ได้สร้างรากฐานที่ดีในเรื่องของความไว้วางใจบุคลิกภาพของผู้เยาว์ในครอบครัวอยู่ในสภาพของการขาดความไว้วางใจอาจนำไปสู่ภาวะของการเป็นคนก้าวร้าวเก็บกดหรือมีปมด้อย

6. ต้องให้กำลังใจซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจคือ การให้พลังแก่สมาชิกในครอบครัวให้ดำเนินชีวิตไปอย่างมีความสุข การให้กำลังใจอาจเป็นคำพูดและท่าทางที่ให้การสนับสนุนเลย เมื่อทำสิ่งที่ถูกต้อง แนะนำแนวทางในการหาทางออกเมื่อมีปัญหา ไม่คว่ำหรือกล่าวโทษว่าเป็นความผิด

7. ต้องให้อภัยกันและกัน สมาชิกในครอบครัวอยู่ด้วยกันหลายคน ต้องมีการกระทบกระทั่งกันบ้างไม่มากก็น้อย ถ้ามีความรักกันอยู่ก็ให้อภัยกันได้ยกโทษให้ ในครอบครัวที่บุตรประพฤติผิด บิดามารดาก็ไม่ควรจดจำความผิดนั้น แล้วนำไปต่อว่าบุตรในโอกาสต่อๆ ไป เพราะเมื่อบุตรได้รับฟังความผิดของตนอยู่เสมอ ก็จะเกิดความโกรธ ความไม่สบายใจและอาจนึกว่าบิดามารดาไม่รักตน

8. ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัวจะใช้การพูดระหว่าง สามิ ภรรยา บิดามารดากับบุตร การสื่อสารอาจมีทั้งรูปแบบที่ใช้ภาษาท่าทาง ภาษาพูด การเขียน ฯลฯ การดำเนินกันก็ทำได้ แต่ควรเป็นคำคำหนิที่ใช้ถ้อยคำที่น่าฟัง

9. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและคุณภาพ สมาชิกในครอบครัวควรหาเวลาอยู่ด้วยกันถามไถ่สารทุกข์สุกดิบระหว่างกัน ช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆ ที่มี มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น ไปเที่ยวทางไกล ไปเที่ยวสวนสาธารณะ รับประทานอาหารพิเศษร่วมกัน ไปเยี่ยมญาติ เป็นต้น

10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว สภาพของครอบครัวและของสมาชิกมิได้อยู่หนึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น บุตรที่เกิดใหม่เป็นทารกก็จะเติบโตและมีพัฒนาการตามวัยอันเหมาะสมบิดามารดาจะต้องปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของบุตรตัวของบิดามารดาเองก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวจะต้องตระหนักในเรื่องความเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวจะต้องตระหนักในเรื่องความเปลี่ยนแปลงนี้ และปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ในฐานะที่ตัวเองเปลี่ยนแปลงไป และปรับตัวในฐานะที่จะต้องสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลง

11. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัว และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันในครอบครัวต่างคนต่างมีบทบาทและหน้าที่ ทั้งบทบาทหน้าที่ต่อตนเองและต่อสมาชิกในครอบครัวซึ่งบทบาทและหน้าที่เหล่านี้เกิดจากความคาดหวังของตนเองและความคาดหวังของแต่ละคนเป็นปกติสุขนั้น เป็นเรื่องของใครในสัดส่วนอย่างไร ร่วมกันอย่างไร

12. มีความใกล้ชิดทางสัมผัส การสัมผัส เช่น การกอดกัน โอบกั้นบ่า เกี่ยวแขน หรือหอมแก้มกันในครอบครัว เป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน แต่การแสดงออกในครอบครัว เป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน แต่การแสดงออกควรกระทำในครอบครัวระหว่างคนใกล้ชิดจริงๆ เช่น เมื่อบุตรเล็ก ๆ เป็นทารก บิดามารดาก็ควรเอาเขามากอด มาจูบ เพื่อแสดงความรักและให้ความอบอุ่น และเพิ่มความมั่นใจให้แก่บุตร แต่เมื่อบุตรโตขึ้นก็อาจจะห่างไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัว เป็นตัวเชื่อมโยงในการรับรู้ที่ดีให้กับวัยรุ่น วัยรุ่นที่มีการรับรู้จะมีส่วนช่วยให้เกิดการสนับสนุนทัศนคติที่ดี สัมพันธภาพนี้อาจเป็นไปได้ในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ส่วนสัมพันธภาพที่ดีนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ปรองดองรักใคร่กลมเกลียวกันในครอบครัว ที่นำไปสู่ความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว ซึ่งจะเป็นปัจจัยป้องกันยาเสพติดรวมทั้งเป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่การดูแลช่วยเหลือผู้เสพหรือผู้ติดที่มีประสิทธิภาพได้

6. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

ในการศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน เป็นการศึกษาถึงความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อน และลักษณะเพื่อนที่มีสัมพันธภาพที่ดี ดังนี้

ซิงเกอร์ริง (Chickering, 1969, pp.94) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อน ว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง การที่บุคคลที่มีความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นและการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาตนเองไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งการอดทนที่อยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ได้แก่ ความยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลอื่น ได้ และการมีน้ำใจกว้าง การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน การให้และการรับ

สุเมธ พงษ์เกตุรา (2553, น.11) ได้ให้ความหมายสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ตอบโต้ระหว่างบุคคลเพื่อทำความรู้จักกัน เพื่อให้ได้มาซึ่ง ความรักใคร่ ความเข้าใจอันดีต่อกัน อันจะนำมาซึ่งความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันของบุคคลรวมทั้งสังคม ทำให้เกิดการปรับตัวทางสังคม ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในสิทธิผู้อื่น รู้จักการให้และการยอมรับพึ่งพาซึ่งกันและกัน

จากความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง การที่บุคคลที่มีความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นและการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาตนเองไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน เพื่อทำความรู้จักกัน เพื่อให้ได้มาซึ่ง ความรักใคร่ ความเข้าใจอันดีต่อกัน

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า พื้นฐานในการสร้างสรรค์สัมพันธภาพทางสังคมโดยทั่วไปแล้ว ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสาร นับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง รวมถึงการมีวัตถุประสงค์และความต้องการที่ตรงกัน นอกจากนี้การรู้จักและเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้อง จะนำมาซึ่งการรู้จักและเข้าใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างให้มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น การบพร่องของการติดต่อสื่อสาร อาจมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน แต่ในวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากข้อมูลของครอบครัวที่แตกต่างกัน และผลกระทบที่มาจากความว้าเหวเป็นสำคัญ

6.1 คุณภาพของความสัมพันธ์ภาพ

Chickering (1969, pp.94) ได้กล่าวว่าคุณภาพของสัมพันธภาพ หมายถึง ความรู้สึกจากการพึ่งตนเองหรือพึ่งบุคคลอื่นไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ การไว้วางใจ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนตลอดจนการให้และการรับ

Johnson (1972, pp.43-46) สำหรับบุคคลที่ให้ความสำคัญกับการวิพากษ์วิจารณ์มากเกินไป จะเป็นบุคคลที่ไม่มีความไว้วางใจ และชอบตำหนิติเตียนบุคคลอื่น ถ้าบุคคลเรียนรู้ที่จะ

ไว้วางใจบุคคลอื่น จะทำให้บุคคลนั้นไม่มองว่าตนเองอยู่เหนือกว่าหรือต่ำกว่าบุคคลอื่น แต่จะนับบุคคลนั้นว่าเป็นบุคคลคนหนึ่งหรือเป็นเพื่อนมิใช่ศัตรูหรือคู่แข่ง บุคคลนั้นจะปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในฐานะที่เป็นมนุษย์มากกว่าวัตถุ

6.2 การสร้างสัมพันธภาพ

การสร้างสัมพันธภาพนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลาเริ่มมาตั้งแต่แรกเกิดจนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในด้านต่างๆ ของชีวิตส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับด้านสัมพันธภาพ บางคนแม้จะมีความรู้ดีแต่มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกันทำให้มีปัญหาในการดำรงชีวิต เกิดอิติดัดไม่สบายใจขาดความมั่นใจจึงหลบหนีจากสังคมหรือเกิดความล้มเหลวในชีวิตได้

ในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีนั้นควรเริ่มจากการทำความเข้าใจตนเอง และปรับปรุงในข้อบกพร่องของตนเองก่อน ในการเรียนรู้ที่จะมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นควรเริ่มจากการทำความเข้าใจเกี่ยวกับ "ตน" หรือ "ตนเอง" เสียก่อน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

6.2.1 ตนตามอุดมคติ (Idea Self) หมายถึง ตนที่เราอยากจะเป็น

6.2.2 ตนที่ตนเองรับรู้และคนอื่นรับรู้ (Perceived Self) มี 2 ลักษณะ ได้แก่

1) ตนที่ตนเองรับรู้ หมายถึง การที่เรามองเราว่าเรามีลักษณะอย่างไร เช่น เรามองว่าตัวเองเก่ง ดี รวย เป็นต้น

2) ตนที่คนอื่นรับรู้ หมายถึง การที่คนอื่นมองเราว่าเรามีลักษณะอย่างไร เช่น เป็นคนไม่สุภาพ ไม่เป็นมิตร เป็นต้น

6.2.3 ตนที่เป็นจริง (Real Self) หมายถึง สภาพที่แท้จริงของบุคคลบางครั้งบุคคลบางคนไม่สามารถรู้จักตนเองได้ดีจึงแสดงพฤติกรรมออกไปไม่เหมาะสม เช่น บางคนชอบร้องเพลงต่างๆ ที่ร้องเพลงไม่เพราะเลย

Johnson (1968, pp.7-9) เสนอแนะวิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันไว้ดังนี้ คือ

1. การรู้จักและไว้วางใจกัน ซึ่งจะเกิดได้จากการเปิดเผยตนเอง ได้แก่ การเปิดเผยว่าเรามีความรู้สึกอย่างไรต่อสิ่งที่ได้กระทำลงไปการตระหนักรู้ในตนเอง ได้แก่ การเปิดเผยว่าเรามีความรู้สึกอย่างไรต่อสิ่งที่ได้กระทำลงไปการตระหนักรู้ในตนเอง ได้แก่ รู้เข้าใจ การยอมรับในความรู้สึก ความคิด ความสามารถ และการกระทำของตนเอง ได้แก่ พอใจและยอมรับลักษณะต่างๆ ของตนเอง

2. การสื่อสารกันอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา ได้แก่ บอกความคิด ความรู้สึกของเราให้ผู้อื่นทราบอย่างเปิดเผยและอย่างตรงไปตรงมา

3. การยอมรับและสนับสนุนกัน ได้แก่ ช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นมีปัญหาหรือประสบภาวะวิกฤติการรู้จักแก้ปัญหาและจัดการความขัดแย้ง จะช่วยให้บุคคลมีความใกล้ชิด และสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น

6.3 การสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อน

วิจิตร อวาทกุล (อ้างถึงในสุเมธ พงษ์เกตุรา, 2553, น.21-22) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของเพื่อนที่ดีที่ควรคบนั้นควรประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นคนไม่เอาเปรียบเพื่อน เห็นเพื่อนได้ดีก็จิตใจด้วย ไม่อิจฉาริษยา เมื่อเพื่อนตกทุกข์ได้ยากเจ็บไข้ได้ป่วยก็สงสารเป็นทุกข์แทน พยายามหาทางช่วยเหลือและยอมเสียสละให้กันเมื่อถึงคราวจำเป็น

2. เป็นคนรักเพื่อนไม่เห็นแก่ตัวเสียสละและเห็นประโยชน์ของส่วนร่วม โอบอ้อมอารีเมตตากรุณา พุดจาไม่มีสติมีศรัทธา เชื่อถือได้ รักษาคำพูด มีสามัคคีธรรม กิริยาสุภาพเรียบร้อยนอบน้อมต่อผู้ใหญ่ ไม่แข็งกระด้าง

3. มีวาจาอ่อนหวานนึ่มนวล อ่อนน้อมกับคนทั่วไป รักเกียรติของตนและคนอื่น ไม่ทับถมผู้อื่นที่ทำผิดหรือชั่ว

4. ซักนำ แนะนำ เพื่อนแต่ในสิ่งดีคอยตักเตือนเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนทำผิดมีความหวังดีต่อมนุษย์ไม่ผูกพยาบาท

5. ไม่เสียเรื่องความประพฤติ เรื่องการเงิน ไม่เป็นหนี้สินมากมาย ไม่เป็นคนเจ้าชู้ ไม่พาลเกร เล่นการพนัน เสพยาเสพติด ไม่ชอบนินทาขู่หย่ำส่อเสียดผู้อื่น ไม่เป็นที่รังเกียจของสังคมทั่วไป

6. เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย หนักแน่น เขือกเย็น ไม่หุนเหิม เชื่อคนง่าย ไม่เป็นคนขี้เหนียว แต่ก็ไม่ใช่คนสุรุ่ยสุร่าย

คุณลักษณะดังกล่าวเป็นคุณลักษณะที่ดีของเพื่อนที่ควรคบ ส่วนจะมีมากน้อยหรือมีคุณสมบัติสำคัญอย่างไรบ้าง ควรจะคบเพื่อนประเภทใดก็อาจพิจารณาด้วยตนเอง และพิจารณาจากสายตาของคนอื่นว่า คนส่วนมากเขามองคนๆ นั้นเป็นอย่างไรประกอบด้วยก็จะพิจารณาได้ดียิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าวัยรุ่นประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทำให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้เป็นอย่างดี จะทำให้วัยรุ่นรู้สึกอบอุ่นใจ มีความมั่นใจเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

7. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติด

ในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติด รูปแบบการป้องกันยาเสพติดและการป้องกันยาเสพติดในเยาวชน แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ความหมายของการปฏิเสธและกระบวนการฝึกทักษะการปฏิเสธ ดังนี้

7.1 ความหมายของพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติด

ศุภร ชินะเกตุ (2553, น.30) กล่าวถึงความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันสิ่งเสพติดไว้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญาในการจดจำเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติด โทษพิษภัย ผลกระทบและอาการที่เกิดจากการเสพ สาเหตุของการเสพ แนวทางการป้องกันและการบำบัดรักษา และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2. เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ ค่านิยม ท่าทีเกี่ยวกับการป้องกันในเรื่องความรุนแรงที่เกิดจากการเสพ ผลดีของการไม่เสพสิ่งเสพติดการปฏิบัติตามคำแนะนำของเพื่อน

3. การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกัน หมายถึง การมีทักษะปฏิเสธและเจรจาต่อรองเพื่อรักษาหัวใจของผู้อื่น และผลประโยชน์ของตนเองในการป้องกันยาเสพติดได้ การไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยการกระทำต่าง ๆ เช่น การจำหน่ายยาเสพติด การถูกชักชวนไปเสพหรือถูกชักชวนไปเป็นต้นทางเพื่อลักลอบซื้อหรือจำหน่าย และถูกชักชวนไปคู่อื่นเสพยาเสพติด เป็นต้น

สุขฤดี ชัชศฤงคารสกุล (2543, น.10) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันยาเสพติด หมายถึงการปฏิบัติตนของเยาวชนที่แสดงเจตนาเพื่อป้องกันมิให้เกิดหรือมีการกระทำที่เสี่ยงต่อการเสพสารเสพติดโดยไม่ทดลองเสพสารเสพติด เลือคบเพื่อน หลีกเลี่ยงการเสพสารเสพติด การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน การปฏิบัติตามคำเตือนหรือคำแนะนำของ ผู้ปกครอง การไม่คบเพื่อนที่ใช้สิ่งเสพติด

เสกสรร สวงนาม (2544, น.6) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันยาเสพติด หมายถึง กระบวนการที่บุคคลแสดงออกมาเพื่อพบเจอสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยจะปฏิเสธหรือไม่ยอมรับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกประเภท

7.2 รูปแบบการป้องกันยาเสพติด

เฮเลน โนวลิส (Helen Knowles) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงสิ่งที่เป็นองค์ประกอบของปัญหาเสพติดที่มีความสัมพันธ์กันมี 3 องค์ประกอบ คือ คน ตัวยา และสิ่งแวดล้อม โดยให้แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบศีลธรรม – กฎหมาย แนวคิดนี้มองปัญหาเสพติดโดยเน้นความสำคัญที่ตัวยาและมีความเชื่อว่า ถ้ามีการเข้าถึงอันตรายอันเกิดจากผลของยาเสพติดให้มากที่สุดแล้วจะช่วยยับยั้งการใช้สารเสพติดได้ นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาบางชนิดที่ทำให้เกิดปัญหา การชี้แจงให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับยาเสพติดในด้านกฎหมายและบทลงโทษ และยังเชื่อว่าการลงโทษและการขู่ว่าจะลงโทษ จะช่วยทำให้คนกลัวและไม่กล้าทำ

2. รูปแบบสุขภาพอนามัย แนวคิดนี้มองปัญหาเสพติดเป็นเรื่องของสุขภาพอนามัยหรือเป็นโรคภัยไข้เจ็บ จึงทำให้เกิดความคิดที่จะสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนเสียก่อน โดยใช้มาตรการต่างๆ

3. รูปแบบจิตวิทยา-สังคม แนวคิดนี้ถือว่า คน ตัวยาและสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบสำคัญของการใช้ยา และผู้ใช้ยา จึงควรให้ความสนใจกับเหตุผลและความจำเป็นที่บุคคลต้องใช้ยา แนวคิดนี้ถือว่า คน ตัวยาและสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบสำคัญของการใช้ยา และผู้ใช้อาจควรให้ความสนใจกับเหตุผลและความจำเป็นที่บุคคลต้องใช้ยา แนวคิดนี้เกี่ยวข้องกับสังคมในด้านที่ว่า สังคมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการใช้ยา ปฏิบัติการต่อการใช้ยา และผู้ใช้อาจพิจารณาถึงความต้องการด้านส่วนตัวและด้านสังคมของบุคคล

4. รูปแบบสังคม-วัฒนธรรม แนวคิดรูปแบบนี้เห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน และเห็นว่าบางสิ่งบางอย่างของสังคมจะได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบุคคล และความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ โดยเฉพาะทางด้านการศึกษานั้นควรลดความเคร่งครัด และความไม่เป็นกันเองลง และควรมุ่งคำนึงถึงตัวเยาวชนในฐานะเป็นมนุษย์ให้มากขึ้น ในด้านการทำงานควรให้คนทำงานด้วยการได้รับค่าตอบแทนที่น่าพอใจมากกว่าการมุ่งแต่ผลกำไรเพียงอย่างเดียว

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบของการป้องกันยาเสพติดโดยทั่วไปจะมุ่งการพัฒนาคนเป็นสำคัญ จึงจำเป็นต้องสร้างหรือเปลี่ยนแปลง “บุคคล” แต่ละคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจึงจะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ

7.3 การป้องกันยาเสพติดในเยาวชน

เยาวชนจำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นทาสของยาเสพติด อันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ อาทิ ความอยากรู้อยากลอง ความต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เป็นต้น ซึ่งการป้องกันตนเองของเยาวชนให้ปลอดภัยจากปัญหาเสพติดสามารถทำได้โดย

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด ปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ขยายวงกว้างไปสู่ประชาชนกลุ่มอาชีพต่างๆ ไม่เว้นแม้แต่นักเรียน นักศึกษา ปัญหาเสพติดจึงเป็นปัญหาใกล้ตัวซึ่งยาเสพติดที่แพร่ระบาดมีหลายชนิด และได้พัฒนารูปแบบการผลิตและการเสพที่แยบยลยิ่งขึ้นหากเยาวชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบกับความอยากรู้อยากลองหรือสาเหตุอื่นๆ อาจทำให้เยาวชนหันไปลองใช้หรือถูกหลอกให้ใช้ยาเสพติดด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งเป็นก้าวแรกของการนำไปสู่การติดยาเสพติด การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นโทษ พิษภัย สถานการณ์การแพร่ระบาด สาเหตุที่ชักนำไปสู่การเสพยาเสพติด จะช่วยให้เยาวชนรู้เท่าทันและปลอดภัยจากยาเสพติดรวมทั้งการถูกหลอกให้กระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

ในยุคของข้อมูลข่าวสารและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพสูงในการส่งข้อมูลข่าวสารทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมีหลายรูปแบบและรวดเร็วการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จึงทำได้หลายวิธี อาทิ การรับความรู้และข่าวสารต่างๆ จากคอมพิวเตอร์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ และนำมาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล ทำให้เยาวชนเกิดความรู้ ความเข้าใจในโทษและสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างทันเหตุการณ์

2. มีความภาคภูมิใจโดยนับถือตนเอง ชีวิตย่อมมีค่า ตราบเท่าที่ได้ใช้ชีวิตเพื่อให้เกิดผลโดยการทำงานหรือการกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างตามความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ ชีวิตคนเราจึงมีคุณค่าอย่างมาก ทั้งในแง่คุณค่าที่มีต่อคนอื่นต่อครอบครัว ต่อชุมชน และต่อสังคมเมื่อชีวิตมีค่าก็ไม่ควรทำลายหรือบั่นทอนความสามารถของตนเอง ด้วยการกระทำที่เสื่อมเสีย เช่น การติดอบายมุข ยาเสพติด เพราะจะเป็นสาเหตุที่นำความเสื่อมเสียมาสู่ตนเองและส่วนรวม

3. สำนึกในบทบาทหน้าที่ของตน ในการดำรงชีวิตของแต่ละคนย่อมมีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่งบทบาทและแตกต่างกันไปตามสถานภาพที่ได้รับ เช่น บทบาทลูก พี่ น้อง เพื่อน สมาชิกในสังคม เยาวชนควรมีความสำนึกในคุณค่า ในบทบาทหน้าที่ของตนเองประพฤติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ตามกฎระเบียบข้อบังคับของสังคม เช่น เยาวชนในบทบาทลูกและนักเรียน ควรเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ประพฤติแต่สิ่งที่ดีเยาวชนในบทบาทสมาชิก

ในสังคม ควรประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ไม่ละเมิดกฎหมายช่วยสอดส่องดูแล ความสงบเรียบร้อยของสังคม การสำนึกในบทบาทหน้าที่จะช่วยทำให้เยาวชนประสบความสำเร็จในชีวิต

4. ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใส มนุษย์เลือกเกิดไม่ได้ แต่สามารถเลือกดำเนินชีวิตได้ การเข้าใจในการดำเนินชีวิตยอมรับความเป็นจริง พอใจในสิ่งที่ตนมี ตนเป็นอยู่ และใช้ในสิ่งที่มีอยู่นั้นให้เกิดประโยชน์ ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี จะทำให้เยาวชนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต รู้จักการแก้ไขปัญหาชีวิต เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

5. เลือกคบเพื่อนที่ดี ในโลกแห่งความเป็นจริง เยาวชนต้องพบปะบุคคลมากมาย มีทั้งดีและไม่ดี การคุยกับเพื่อนและบุคคลต่างๆ เยาวชนควรรู้จักคบเพื่อนและนำแต่สิ่งที่ดีของเพื่อนเหล่านั้น มาปรับใช้กับชีวิตประจำวันของตนเอง ต้องรู้จักปฏิเสธ เช่น การพูดปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ลองยาเสพติด เป็นต้น

6. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เวลาเป็นทรัพยากรมีคุณค่าอย่างหนึ่งของมนุษย์ นอกจากเวลาที่ใช้ในการทำงานและการศึกษาเล่าเรียนแล้ว ทุกคนย่อมมีเวลาว่างเพื่อการพักผ่อน การพักผ่อนเป็นสิ่งจำเป็นต่อร่างกายแต่ถ้าปล่อยให้ความว่างโดยไมทำอะไรเลย เท่ากับใช้เวลาไปอย่างไม่มีคุณค่า ยิ่งกว่านั้นหากใช้เวลาว่างในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์จะก่อให้เกิดโทษทั้งต่อตนเองและสังคม เช่น การเล่นอบายมุข การมั่วสุมยาเสพติด เป็นต้น

6.1 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง อาจทำได้โดยการออกกำลังกาย การอ่านหนังสือ การทำงานพิเศษ ทำงานอดิเรก เช่น วาดภาพ เล่นดนตรี ละครเวที เป็นต้น

6.2 การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ครอบครัวอาจทำได้โดยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา โรงเรียน วัด หรือสถานที่สาธารณะ หรืออาสาเป็นผู้นำเยาวชน เป็นต้น

7. รู้จักแก้ไขปัญหาชีวิตในทางที่ถูก ในการดำเนินชีวิตไม่มีใครที่จะไม่มีปัญหา อาจจะมีมากบ้างน้อยบ้าง แตกต่างกันไปเท่านั้นเอง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขได้หากเยาวชนกล้าเผชิญปัญหา และรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยความคิด ไตร่ตรองด้วยเหตุผล แต่ถ้าเยาวชนหลีกเลี่ยงปัญหาด้วยการพึ่งยาเสพติดหรือทางเสื่อมอื่นๆ แทนที่จะเป็นการแก้ไขปัญหากลับจะเป็นการสร้างปัญหาให้กับตนเองครอบครัวและสังคมต่อไปอีก

7.4 แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด

7.4.1 *การนับถือตนเอง* คือ ความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการแสดงออก ความสามารถ ท่าทาง การพิจารณาจากผู้อื่น การนับถือตนเองที่บุคคลมีอยู่อาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์ การนับถือตนเองนับเป็นจุดสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากการใช้ยาในทางที่ผิด หรือการพึ่งยาเสพติด เพราะเป็นภูมิคุ้มกันที่จะต้องใช้มาตรการ

ทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เมื่อเด็กเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเองแล้วจะทำให้ไม่เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนโดยการหันไปพึ่งยาเสพติด

7.4.2 ความล้มฤทธิ์ผล หรือความสำเร็จ เป็นโอกาสที่บุคคลจะได้รับการยกย่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความล้มฤทธิ์ผลหรือความสำเร็จ จะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองที่จะพัฒนาทั้งร่างกาย สมอง และจิตใจได้และจะนำไปสู่การนับถือตนเองต่อไป

7.4.3 ความรู้สึกมุ่งมั่น คือการมีโครงสร้างของชีวิต มองเห็นวัตถุประสงค์ของ ตนเองและผู้อื่นในการสร้างสรรค์ เห็นแนวทางที่จะไปสู่จุดมุ่งหมายนั้น มีอิสระที่จะตัดสินใจในการเลือกแนวทางของตนเองไปสู่จุดมุ่งหมาย มีพลังผลักดันตนเองเพื่อเผชิญกับปัญหาอุปสรรคในชีวิต

7.4.4 ความเคารพตนเองและผู้อื่น และเกียรติภูมิของบุคคล คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถตามวัยของเด็กและเยาวชน การปฏิบัติตามบทบาทของการเป็นบุตร เพื่อน รวมทั้งมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ตามวัย ดังนั้นการจัดกิจกรรมต่างๆ จะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่เยาวชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเคารพตนเองและเกียรติภูมิของบุคคล ทำให้เกิดมีวินัยในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีศักดิ์ศรี

7.4.5 การพัฒนาทักษะส่วนตัว และทักษะสังคม อันจำเป็นต่อการปฏิบัติตน **ทักษะส่วนตัว** หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำกิจกรรมตามภารกิจที่มีตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบได้ ทักษะส่วนตัวและทักษะสังคม เป็นสิ่งที่จะต้องมีความรู้คู่กันไปตลอดชีวิต เพราะมนุษย์ต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นตลอดเวลา ดังนั้น การพัฒนาทักษะส่วนตัวและทักษะสังคม จึงจำเป็นต้องฝึกฝนให้บุคคลเกิดความสันทัดในการติดต่อกับบุคคลอื่น การแก้ปัญหาการสื่อความหมาย ดังนั้นองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาให้บุคคลได้

7.4.6 การพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ การที่บุคคลมีอาชีพ มีรายได้เป็นของตนเองทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิต การวางแนวทางให้เด็กและเยาวชนมีทักษะในการประกอบอาชีพ โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถเลือกและเตรียมการมีงานทำตามความถนัดรู้จักช่องทางในการประกอบอาชีพ มีเจตคติและค่านิยมที่ดีต่ออาชีพสุจริต ซึ่งถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันปัญหาสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดทั้ง 6 รูปแบบนั้นจะเป็นการสร้างและพัฒนาทักษะต่างๆ ของตัวบุคคล ให้สามารถดำรงอยู่อย่างปลอดภัยจากยาเสพติดภายใต้สภาพสังคมที่มีความซับซ้อนของปัญหาเสพติดมากมาย ซึ่งนับว่าเป็นแนวทางที่ควรจะมีในบุคคลทุกคนตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อเป็นเกราะในการป้องกันยาเสพติด

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ไว้ดังนี้

8.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ศุภร ชินะเกตุ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 374 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยส่วนบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านทักษะชีวิตและด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด 3) ปัจจัยด้านครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และด้านสัมพันธภาพในครอบครัว 4) ปัจจัยด้านสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา ด้านการรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด และด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน 5) นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 6) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา การควบคุมตนเอง ทักษะชีวิต และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดได้ร้อยละ 32.8

เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธนสาร (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องยาเสพติดและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยได้รับความรู้จากสื่อ 3 ลำดับที่มากที่สุด คือ สื่อวิทยุ/โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และหนังสือพิมพ์ และรู้จักยาเสพติดมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ยาบ้า (แอมเฟตามีน) กัญชา และใบกระท่อม โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่แน่ใจว่าชุมชนที่พักอาศัยอยู่มีการระบาดของยาเสพติด แต่มีความเห็นว่ายาเสพติดที่ระบาดในชุมชนที่พักอาศัยมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ยาบ้า (แอมเฟตามีน) กัญชา และใบกระท่อม ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยถูกชักชวนให้ลองยาเสพติด และไม่ทราบว่าเพื่อนบางคนติดยาเสพติด โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน

หนึ่ง ที่รู้ว่าเพื่อนบางคนเสพยาเสพติดและทราบว่า การสูดดมเป็นวิธีการเสพยาที่เพื่อนใช้กันมากที่สุด และ มีสาเหตุของการเสพยาเสพติดมากที่สุด คือ อยากรอง และมีความเห็นว่ายาเสพติดจะช่วยในเรื่องประสิทธิภาพในการเรียนหนังสือเป็นเรื่องที่ไม่จริง โดยมีความเห็นว่ายาเสพติดมีผลกระทบต่อตนเองมากที่สุด และในชุมชนที่พักอาศัยอยู่มีหน่วยงานราชการเข้าไปให้ความรู้และเข้าไปตรวจจับเรื่องยาเสพติด 2) ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับพฤติกรรมที่มีต่อการป้องกันยาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับพฤติกรรมที่มีต่อยาเสพติดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักศึกษาสามารถดำรงตนเองด้วยการไม่เสพยาเสพติดถึงแม้สถานที่พักอาศัยจะมีการระบาดของยาเสพติดก็ตาม ที่เหลือมีระดับพฤติกรรมที่มีต่อยาเสพติดอยู่ในระดับมาก ในทุกเรื่อง โดยเรื่องที่มากที่สุด 5 ลำดับ คือ ครอบครัว ญาติ พี่น้องของนักศึกษาจะเสียใจและ รับผิดชอบไม่ได้หากพบว่านักศึกษาเสพยาเสพติด รองลงมา คือ นักศึกษาจะปฏิเสธทันทีเสมอเมื่อเพื่อน นำยาเสพติดมาและชวนให้เสพยาเสพติด นักศึกษากลัวว่าหากเสพยาเสพติดและถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับได้จะทำให้เสียอนาคตทางการศึกษา นักศึกษามีการป้องกันตนเองด้วยการปฏิเสธการทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด และนักศึกษามีความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติดเป็นอย่างดีจึงไม่เกี่ยวข้องกับหรือเสพยาเสพติด

ช่อแก้ว ส่งแสงทอง (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสงขลาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสงขลาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และที่พักอาศัยแตกต่างกัน มีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ปัจจัยด้านทักษะปฏิเสธ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านสื่อ สามารถรวมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสงขลาได้ร้อยละ 18.20

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

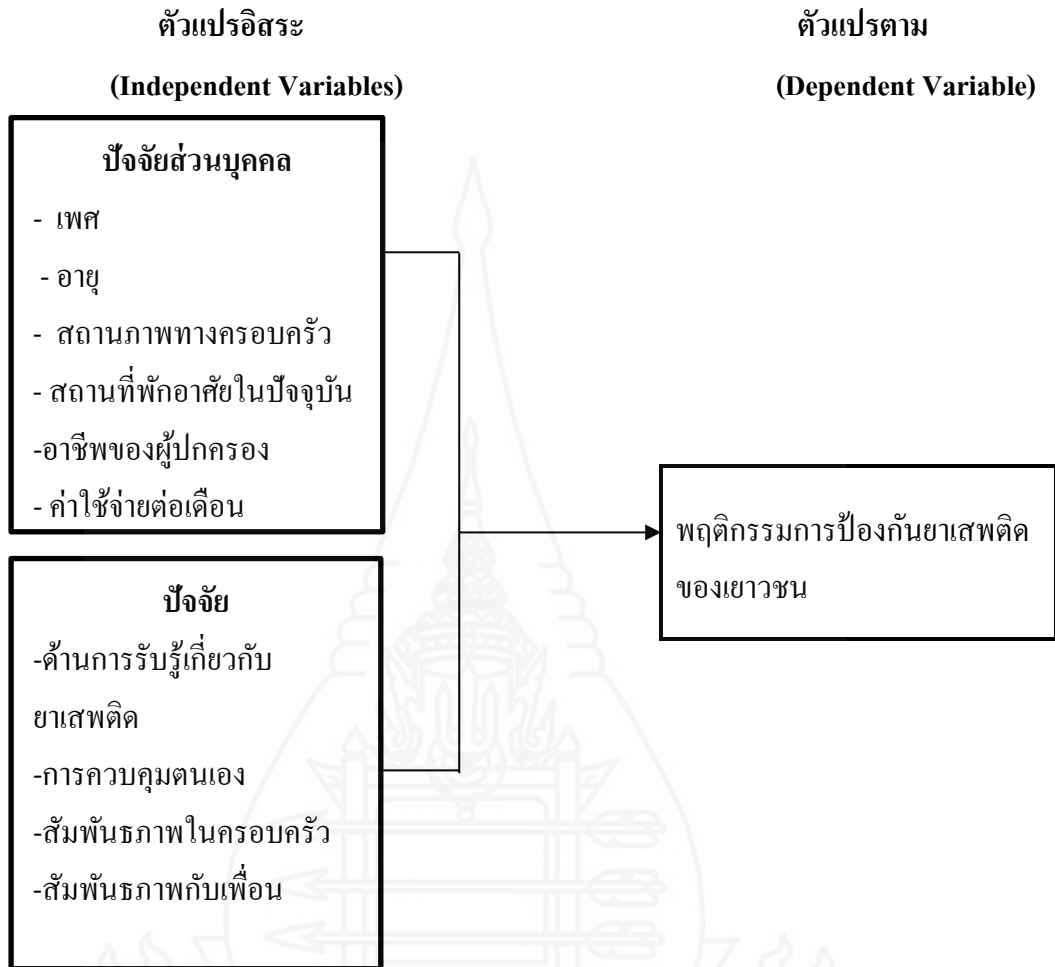
สแตนเลย์ (Stanley 1989, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านเพื่อน โรงเรียน ครอบครัวและศาสนา ว่ามีผลต่อการใช้สารเสพติดหรือไม่ใช้สารเสพติด ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของเพื่อนๆ โรงเรียน และครอบครัวที่ใช้สารเสพติด เช่น การคบเพื่อนที่เป็นนักดื่ม เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ความล้มเหลวทางหลักสูตร ความผิดหวังจากการสอบประจำภาค การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อแม่ มีผลทางบวกต่อการใช้สารเสพติด บุหรี่ แอลกอฮอล์ และสารเสพติดประเภทอื่นๆ

พอลสัน (Paulson, 1990, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยนักศึกษาที่ใช่ยาเสพติดให้โทษ และเหตุผลการใช่ยาเสพติดให้โทษ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ใช่ยาเสพติดในด้านบรรยากาศของครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้ติดยาเสพติดให้โทษความสัมพันธ์ในครอบครัวจะห่างเหิน ความสัมพันธ์ที่ดี มีความรักความอบอุ่นน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ใช่ยาเสพติด

เฟิร์นสแตน (Feinstein, 2005, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช่ยาเสพติดของนักศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยฮิลลินอยส์ จำนวน 829 คน ผลการวิจัยพบว่าการใช่ยาเสพติดของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการใช่ยาเสพติดของผู้ปกครองกล่าวคือ ถ้าผู้ปกครองของนักศึกษาคนใดที่ใช่ยาเสพติดชนิดใดแล้ว นักศึกษาคนนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะใช้ ยาเสพติดชนิดนั้นตามไปด้วย

จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้สรุปได้ว่ายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของเยาวชน ส่งผลให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรงต่อตัวเยาวชน คือทำให้สุขภาพร่างกายอ่อนแอ เสียนาครต และส่งผลผลในทางอ้อมตั้งแต่ระดับครอบครัวและกลายเป็นภาระของครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาภายในครอบครัวตามมา เช่น ทำให้ครอบครัวไม่สงบสุข มีปัญหาความแตกแยกเกิดการทะเลาะวิวาท ระดับสังคมคือก่อปัญหาให้เกิดขึ้นให้กับสังคมได้ในหลายลักษณะด้วยกัน เช่น การก่ออาชญากรรม การปล้น การจี้ ชิงทรัพย์ ทำร้ายผู้อื่นและผู้ติดยาเสพติดยังเป็นที่รังเกียจของสังคมหรือเข้าสังคมไม่ได้ พฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติดเป็นการถ่วงความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาสังคม สาเหตุสำคัญที่ทำให้เยาวชนติดยาเสพติดมักเกิดจากชักชวนเพื่อนสนิท และความอ่อนแอของจิตใจของเยาวชนไม่กล้าปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวน รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาจึงกำหนดตัวแปรที่ศึกษาคั้งนี้ ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศอายุ สภาพครอบครัว สถานที่อยู่ อาชีพของผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายต่อเดือน ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมยาเสพติด ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด การควบคุมตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน และพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติด แล้วหันมาป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดไม่ให้หวนกลับมามีผลกระทบต่อสังคมได้อีก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเยาวชนที่อาศัยในอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จำนวน 170 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูป เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan 1970: 608-609) โดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ดังนี้

1.2.1 ตำบลในอำเภอสะบ้าย้อย มี 9 ตำบล ดังนี้ ตำบลสะบ้าย้อย มี 9 หมู่บ้าน ตำบลคูหา ตำบลทุ่งพอ มี 8 หมู่บ้าน ตำบลเขาแดง ตำบลเปียน ตำบลบ้านโหนด มี 7 หมู่บ้าน ตำบลธารคีรี มี 6 หมู่บ้าน ตำบลบาโฮย ตำบลจะแหน มี 5 หมู่บ้าน สุ่มจับฉลากกลุ่ม ตำบลสะบ้าย้อย ตำบลคูหา ตำบลทุ่งพอ ตำบลเขาแดง ตำบลเปียน ตำบลบ้านโหนด ตำบลละ 2 คน ตำบลบ้านโหนด ตำบลจะแหน ตำบลบาโฮย ตำบลธารคีรี ตำบลละ 1 คน

1.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ

(1) ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย

ก. เพศ

ข. อายุ

ค. สถานภาพทางครอบครัว

ง. สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน

จ. อาชีพของผู้ปกครอง

ฉ. ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

(2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน ประกอบด้วย

ก. การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ข. การควบคุมตนเอง

ค. สัมพันธภาพในครอบครัว

ง. สัมพันธภาพกับเพื่อน

2) *ตัวแปรตาม* ได้แก่ พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามการวิจัยปัจจัยพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีเนื้อหาสาระอยู่ภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎีและตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สภาพครอบครัว สถานที่อยู่อาศัย อาชีพของผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายต่อเดือน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบ (Checklist)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด การควบคุมตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) โดยกำหนดคะแนนดังนี้

คำถามประเภทคล้อยตามหรือเห็นด้วยให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ (Best and Kahn 2006 : 329 -335) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	แสดงว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	แสดงว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	แสดงว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	แสดงว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	แสดงว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) โดยกำหนดคะแนนคำถามประเภทคล้ายตามหรือเห็นด้วยให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มาก
ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง น้อย
ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ (Best and Kahn 2006: 329 - 335) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	แสดงว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	แสดงว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	แสดงว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	แสดงว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	แสดงว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปลความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย 5 ระดับ ดังต่อไปนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540: 144)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.81 ขึ้นไป	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.61 – 0.80	มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.41 – 0.60	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.20 – 0.41 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า 0.20 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการป้องกันยาเสพติดแบบอันทันทีแสดงความคิดเห็นของเยาวชน

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ และพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดังนี้

3.1 กำหนดจุดหมายในการสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

3.2 ศึกษาทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3 กำหนดนิยามศัพท์เพื่อวางแผนการสร้างแบบสอบถาม

3.4 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์

3.5 ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาพิจารณาความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ และข้อเสนอแนะ เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item-objective congruence หรือ IOC)

หลักการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC)

เป็นการนำผลของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวมกันคำนวณหาความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งคำนวณจากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับคำถามที่สร้างขึ้น ดัชนีที่ใช้แสดงค่าความสอดคล้อง เรียกว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index, IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

+1 หมายความว่า สอดคล้องหรือแน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

0 หมายความว่า ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

-1 หมายความว่า ไม่สอดคล้องหรือไม่แน่ใจว่าข้อความข้อนั้นไม่ได้วัด
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้
โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

สูตรในการคำนวณ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์

R คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

\sum คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

(กรมวิชาการ.2545: 65)

3.6 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.7 นำแบบสอบถามที่ได้ไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเขวชนที่ใช้ในการทดสอบใช้ครั้งนี้ คือ เขวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน จากนั้นหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปค่าที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ซึ่งค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 มากพบว่ามีความเที่ยงที่ยอมรับได้ต้องอยู่ระหว่าง $0.7 \leq \alpha \leq 1$ โดย จะมี 2 ฉบับ โดยที่ฉบับที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรป้องกันยาเสพติด มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 ฉบับที่ 2 พฤติกรรมกรป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ เขวชนมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87

3.8 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากเขวชนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 120 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 ประสานงานบัณฑิตอาสาพัฒนามาตุภูมิในพื้นที่และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

4.2 ขอนัดวัน เวลา สถานที่ ในการเก็บข้อมูลวิจัย

- 4.3 ดำเนินการเก็บข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน
- 4.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับในแบบสอบถามทั้งหมด
- 4.5 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 5.1 วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) และหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
- 5.2 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเยาวชนตามจำนวนและร้อยละ
- 5.3 วิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย(Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 5.4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 5.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ เยาวชน จำแนกตามเพศ อายุ สภาพทางครอบครัว สถานที่พักอาศัย อาชีพของผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายต่อเดือน ด้วยค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)
- 5.6 วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว และด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน
- 5.7 วิเคราะห์อำนาจทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regressing Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเยาวชน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามเพศ อายุ สภาพทางครอบครัว สถานที่พักอาศัย อาชีพของผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อำนาจทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t – distribution)

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F – distribution)

df แทน ค่าระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าแปรปรวน (Mean Square)
Sig.	แทน	ค่าสถิติแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
R	แทน	ค่าที่แสดงระดับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรต้นทั้งหมดกับตัวแปรตาม ซึ่งเรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรต้นทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม
Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่นำมาสร้างสมการพยากรณ์ ซึ่งค่า Standardized Coefficient จะเป็นการเขียนสมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
X1	แทน	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
X2	แทน	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน ด้านการควบคุมตนเอง
X3	แทน	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว
X4	แทน	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว
Y	แทน	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเยาวชนนำเสนอตามจำนวนและร้อยละโดยการจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน อาชีพของผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายประจำวันที่ได้รับจากผู้ปกครองประมาณเดือนละเท่าไร (ดูตาราง 4.1)

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	96	80.0
หญิง	24	20.0
อายุ		
16-19 ปี	79	65.8
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	41	34.2
สถานภาพทางครอบครัว		
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	65	54.2
บิดามารดาแยกทางกัน	40	33.3
บิดาถึงแก่กรรม	15	12.5
สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน		
บ้านตนเองหรือบิดา มารดา	112	93.3
บ้านเช่า	8	6.7
อาชีพของผู้ปกครอง		
รับราชการ	28	23.3
ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว	12	10.0
เกษตรกรกรรม	80	66.7
ค่าใช้จ่ายประจำวันที่ได้รับจากผู้ปกครองประมาณเดือนละเท่าไร		
2,001 - 3,000 บาท	39	32.5
3,001 - 4,000 บาท	81	67.5

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 96 คนและเพศหญิงจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 และ 20.0 ตามลำดับ มีอายุอยู่ในช่วง 16 - 17 ปี จำนวน 79 คนและช่วงอายุมากกว่า 18 ขึ้นไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 และ 34.2 ตามลำดับ สถานภาพครอบครัวส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 65 คน รองลงมาบิดามารดาแยกทางกัน จำนวน 40 คน และบิดาถึงแก่กรรม จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 , 33.3 และ 12.5 ตามลำดับ สถานที่พักอาศัยในปัจจุบันบ้านตนเองหรือบิดา

มารดา จำนวน 112 คน รองลงมาบ้านเช่าจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 และ 6.7 ตามลำดับ อาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่คือ เกษตรกรรม จำนวน 80 คน รองลงมาคือรับราชการ จำนวน 28 คนและค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7, 23.3 และ 10.0 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายประจำวันที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนอยู่ในช่วงระหว่าง 3,001-4,00 บาท จำนวน 81 คน และช่วงระหว่าง 2,001-3,000 บาท จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 และ 32.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน

พฤติกรรมป้องกันยาเสพติด	\bar{X}	S.D.	แปลผล ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความสำคัญ
1. ข้าพเจ้ามักร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ต่อสังคม	4.38	0.94	มาก	6
2. ข้าพเจ้ามักเลือกคบเพื่อนที่ไม่ติดยาเสพติด	4.68	0.47	มากที่สุด	1
3. แม้ว่าเพื่อนของข้าพเจ้ามาชักชวนให้ข้าพเจ้าสูบบุหรี่ หรือ ข้าพเจ้าก็จะไม่ทำตาม	4.22	0.41	มาก	8
4. ข้าพเจ้าจะพยายามบ้ายเบี่ยง เมื่อมีผู้ยื่นสุราให้ ดื่ม	4.35	0.48	มาก	7
5. เมื่อข้าพเจ้าเห็นคนสูบบุหรี่ ข้าพเจ้าจะเดินหนี ทันที	4.22	0.41	มาก	8
6. ข้าพเจ้ามักจะหลีกเลี่ยงไม่ไปเที่ยวคาราโอเกะ ผับ บาร์ เพราะเป็นสถานที่ที่มีการใช้ยาเสพติด	4.55	0.50	มากที่สุด	4
7. ข้าพเจ้ากลัวตัดสินใจที่จะปฏิเสธ ถ้าเพื่อน ชักชวนให้ข้าพเจ้าลองเสพยาเสพติด	4.57	0.50	มากที่สุด	3
8. ข้าพเจ้าตัดเพื่อนเมื่อคิดจะลอง เสพยาเสพติด	4.22	0.41	มาก	8

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

พฤติกรรมป้องกันยาเสพติด	\bar{X}	S.D.	แปลผล ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความสำคัญ
9. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เมื่อมีหน่วยงานราชการจัดกิจกรรม	4.53	0.71	มากที่สุด	5
10. ข้าพเจ้ามักร่วมกิจกรรมออกกำลังกายของชุมชนและหมู่บ้านเสมอ	4.65	0.48	มากที่สุด	2
รวม	4.43	0.14	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่าพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนโดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.14) พิจารณาเป็นรายดังนี้ ข้อ 2 , 10, 7, 6 และ 9 อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47), ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.48), ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50), ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.50) และ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ รองลงมาคือข้อที่ 1 และ 4 อยู่ในระดับมากมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.94) และ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.48) ซึ่งข้อที่ 3, 5 และ 8 มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.41)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง
ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของเยาวชน อำเภอ
ตะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัย ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยา
เสพติด

การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	\bar{X}	S.D.	แปลผล ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความสำคัญ
1. การดื่มเหล้า สูบบุหรี่เป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าสังคม ของวัยรุ่น	1.47	0.78	น้อย ที่สุด	8
2. ข้าพเจ้ารู้ว่าจะสามารถหาซื้อยาเสพติดได้จากที่ใด	2.03	0.95	น้อย	7
3. ผู้ปกครอง ของข้าพเจ้ามักจะกำชับให้ข้าพเจ้า หลีกเลี่ยงยาเสพติด	4.19	0.98	มาก	4
4. ข้าพเจ้ารู้ว่าหากใครติดยาเสพติดก็ยากที่จะเลิกได้	3.77	0.92	มาก	6
5. ข้าพเจ้ารู้ว่าการออกกำลังกายทุกวันจะป้องกันการ ติดยาเสพติดได้	4.65	0.69	มากที่สุด	1
6. การติดยาเสพติดทำให้เสียสุขภาพ	4.23	0.94	มาก	3
7. การลองเสพเพียงครั้งสองครั้งไม่ทำให้ข้าพเจ้าติด ยาเสพติด	3.79	0.98	มาก	5
8. ยาเสพติดทำลายอนาคตและก่อให้เกิดปัญหา อาชญากรรม	4.54	0.86	มากที่สุด	2
รวม	3.58	0.24	มาก	-

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ ข้อที่ 5 คือข้าพเจ้ารู้ว่าการออกกำลังกายทุกวันจะป้องกันการติดยาเสพติดได้ อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.69) และเช่นเดียวกับข้อที่ 8 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.86) รองลงมา คือ ข้อที่ 6, 3, 7 และ 4 อยู่ในระดับมากมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.94), ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.98), ($\bar{X} = 3.79$,

S.D. = 0.98) และ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.92) ตามลำดับ และข้อที่ 2 อยู่ในระดับน้อยมีค่าเป็น ($\bar{X} = 2.03$, S.D. = 0.95) และข้อที่ 1 อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเป็น ($\bar{X} = 1.47$, S.D. = 0.78)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัยด้านการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเอง	\bar{X}	S.D.	แปลผล ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความสำคัญ
9. ถ้าข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใด ที่ต้องรอคอยข้าพเจ้าจะ หมด ความอดทน หรือทนไม่ได้	1.72	0.78	น้อย	6
10. ข้าพเจ้าจะไม่ใช้เงินจนหมด เพราะเกรงว่า พรุ่งนี้จะไม่มีเงินใช้	4.01	0.83	มาก	5
11. ถ้ามีคนมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อยข้าพเจ้าจะ ไม่โกรธ	4.54	0.70	มากที่สุด	2
12. เวลาดีใจหรือเสียใจมาก ข้าพเจ้าไม่ค่อยแสดง อาการนั้นจนเกินไป	4.22	0.91	มาก	3
13. เมื่อข้าพเจ้าพลาดในสิ่งที่คาดหวัง ข้าพเจ้าจะ รู้สึกเครียดมากจนไม่สามารถทำอะไรต่อไป ได้	1.43	0.59	น้อย ที่สุด	7
14. เวลาทำงานถ้ามีใครมาส่งเสียงดังข้างๆข้าพเจ้า จะทำต่อไปได้	4.16	0.88	มาก	4
15. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนกำลังดื่มสุรา ข้าพเจ้ารู้สึก ไม่อยากจะเข้าไปร่วมกลุ่มด้วย	4.68	0.47	มากที่สุด	1
รวม	3.54	0.26	มาก	-

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ปัจจัยด้านการควบคุมตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อดังนี้ ข้อที่ 15 เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนกำลังดื่มสุรา ข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากจะเข้าไปร่วมกลุ่มด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือข้อที่ 11 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.70) และข้อที่ 12, 14 และ 10 อยู่ในระดับมาก มีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.91), ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.88) และ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.83) ข้อที่ 9 อยู่ในระดับน้อย มีค่าเป็น ($\bar{X} = 1.72$, S.D. = 0.78) และข้อที่ 13 อยู่ระดับน้อยที่สุด มีค่าเป็น ($\bar{X} = 1.43$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัว	\bar{X}	S.D.	แปลผล ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความสำคัญ
16. เมื่อมีปัญหาไม่สบายใจ ข้าพเจ้าจะปรึกษาพ่อแม่ของข้าพเจ้า	4.88	0.32	มากที่สุด	1
17. ครอบครัวของข้าพเจ้ามักจะรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน	4.12	0.32	มาก	4
18. เวลาข้าพเจ้าทุกข์ใจ คนในครอบครัวจะให้กำลังใจข้าพเจ้าเสมอ	4.88	0.32	มากที่สุด	1
19. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวมักจะไปเที่ยวพักผ่อนด้วยกันเสมอ	3.66	0.94	มาก	5
20. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกันเสมอ	2.51	0.91	ปานกลาง	7
21. ข้าพเจ้ามักจะหลบหลีกไม่ยอมพบปะพ่อแม่ของข้าพเจ้า	1.43	0.68	น้อยที่สุด	8
22. ข้าพเจ้าจะออกจากบ้านทันทีหากมีปัญหาทะเลาะกับคนในครอบครัว	2.78	0.41	ปานกลาง	6
23. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวรู้สึกห่างเหินกัน	1.12	0.32	น้อยที่สุด	9
24. เมื่อข้าพเจ้าทำผิด พ่อแม่จะให้เหตุผลก่อนที่ลงโทษข้าพเจ้า	4.13	0.87	มาก	3
รวม	3.28	0.19	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อดังนี้ ข้อที่ 16 เมื่อมีปัญหาไม่สบายใจ ข้าพเจ้าจะปรึกษาพ่อแม่ของข้าพเจ้า และข้อที่ 18 เวลาข้าพเจ้าทุกข์ใจ คนในครอบครัวจะให้กำลังใจข้าพเจ้าเสมอ มีค่าเท่ากันซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.32) รองลงมาคือข้อที่ 24, 17 และ 19 อยู่ในระดับมาก มีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.87), ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.32) และ

($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.94) ข้อที่ 22 และ 20 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเป็น ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 0.41) และ ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = 0.91) และข้อที่ 21 และ 24 อยู่ในระดับน้อยที่สุดซึ่งมีค่าเป็น ($\bar{X} = 1.43$, S.D. = 0.68) และ ($\bar{X} = 1.12$, S.D. = 0.32) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัยด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน

สัมพันธภาพกับเพื่อน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ระดับ
			ค่าเฉลี่ย	ความสำคัญ
25. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะตักเตือนข้าพเจ้าถ้าหากข้าพเจ้าจะลงยาเสพติด	4.77	0.50	มากที่สุด	1
26. เพื่อนของข้าพเจ้าชวนให้ข้าพเจ้าลงยาเสพติด	1.11	0.31	น้อยที่สุด	7
27. เพื่อนของข้าพเจ้าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	2.43	0.67	น้อย	5
28. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะพูดถึงโทษของยาเสพติดให้ข้าพเจ้าฟัง	4.77	0.43	มากที่สุด	1
29. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะชวนข้าพเจ้าเล่นกีฬาเมื่อมีเวลาว่าง	4.69	0.61	มากที่สุด	3
30. ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาได้ในทุกเรื่อง	4.64	0.70	มากที่สุด	4
31. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะชวนข้าพเจ้าไปเที่ยวตามสถานบันเทิงต่าง ๆ เสมอ	1.13	0.33	น้อยที่สุด	6
รวม	3.36	0.18	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อดังนี้ ข้อที่ 25, 28, 29 และ 30 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.50), ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43), ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.61) และ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ รองลงมาคือข้อที่ 27 อยู่ในระดับน้อยมีค่าเป็น ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 0.67) ข้อที่ 31 และ 26 อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเป็น ($\bar{X} = 1.13$, S.D. = 0.33) และ ($\bar{X} = 1.11$, S.D. = 0.31) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

ความคิดเห็นของเยาวชน			แปลผล ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความสำคัญ
	\bar{X}	S.D.		
1. การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	3.58	0.24	มาก	1
2. การควบคุมตนเอง	3.54	0.26	มาก	2
3. สัมพันธภาพในครอบครัว	3.28	0.19	ปานกลาง	4
4. สัมพันธภาพกับเพื่อน	3.36	0.18	ปานกลาง	3

จากตารางที่ 4.7 พบว่าการสรุปความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน เมื่อพิจารณาเป็นด้านนั้นจะเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.24), ด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.26), ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.14) และด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.19) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบของข้อมูลทั่วไปส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน

ตารางที่ 4.8 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของเยาวชน จำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
หญิง	24	4.47	0.19	1.55	0.03
ชาย	96	4.42	0.13		

จากตารางที่ 4.8 พบว่าพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามเพศหญิงและเพศชายที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 1.55 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.03 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนที่มีเพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.9 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด จำแนกตามอายุ

อายุ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
16 – 19 ปี	79	4.43	0.15	0.86	0.63
20 ปีขึ้นไป	41	4.41	0.12		

จากตารางที่ 4.9 พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนช่วงอายุระหว่าง 16 – 19 ปีและอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 0.86 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.63 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 16 – 19 ปีและอายุ 20 ปีขึ้นไปไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.10 แสดงการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดกับสถานภาพครอบครัวของเยาวชน

สถานภาพครอบครัว	N	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	65	4.48	0.12		
บิดามารดาแยกทางกัน	40	4.35	0.16	11.27	0.00
บิดาถึงแก่กรรม	15	4.42	0.10		
รวม	120	4.43	0.14	-	-

จากตารางที่ 4.10 พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของกับสถานภาพครอบครัวของเยาวชนต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ F เท่ากับ 11.27 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับสถานภาพครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.11 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด จำแนกตามสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันของเยาวชน

สถานที่พักอาศัย	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
บ้านตนเองหรือบิดามารดา	112	4.43	0.14	1.59	0.20
บ้านเช่า	8	4.35	0.09		
รวม	120			-	-

จากตารางที่ 4.11 พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 1.59 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.20 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 แสดงการวิเคราะห์การเปรียบเทียบของพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดกับอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	N	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
รับราชการ	28	4.41	0.12		
ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว	12	4.50	0.00	1.92	0.15
เกษตรกรรม	80	4.42	0.16		
รวม	120	4.43	0.14	-	-

จากตารางที่ 4.12 พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของกับอาชีพของผู้ปกครองต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ F เท่ากับ 1.92 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.15 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับอาชีพของผู้ปกครองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด
จำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน

ค่าใช้จ่าย	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
2,001 - 3,000 บาท	39	4.48	0.05	3.96	0.00*
3,001 - 4,000 บาท	81	4.40	0.17		
รวม	120			-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตาม
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ t
เท่ากับ 3.96 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน
จำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อำนาจทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ
เยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา โดยแสดงในรูปเมตริกสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y
X ₁	1.00				
X ₂	0.50*	1.00			
X ₃	0.18*	0.24*	1.00		
X ₄	0.01*	0.51	0.24*	1.00	
Y	0.28*	0.16*	0.17*	0.00*	1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ (X₁) = การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (X₂) = การควบคุมตนเอง (X₃) = สัมพันธภาพในครอบครัว (X₄) = สัมพันธภาพกับเพื่อน (Y) = พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

ตารางที่ 4.14 เป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า ตัวแปร X₁-X₄ เป็นองค์ประกอบย่อยของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดกับตัวแปรด้วยตนเอง พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด มีค่าสัมพันธทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.01) กับการควบคุมตนเอง (r = 0.50) ในระดับปานกลาง สัมพันธภาพในครอบครัว (r = 0.18) ในระดับปานต่ำ ยกเว้น ค่าสัมพันธทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) สัมพันธภาพกับเพื่อน (r = 0.01) ในระดับต่ำมาก

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมตนเอง กับตัวแปรด้วยตนเอง พบว่า การควบคุมตนเอง มีค่าสัมพัทธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.01$) กับสัมพันธภาพในครอบครัว ($r = 0.24$) ในระดับค่อนข้างต่ำ ยกเว้น ค่าสัมพัทธ์ ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) สัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.51$) ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว กับตัวแปรด้วยตนเอง พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว มีค่าสัมพัทธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) กับสัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.24$) ในระดับค่อนข้างต่ำ ยกเว้น ค่าสัมพัทธ์ ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) สัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.51$) ในระดับปานกลาง

ส่วนผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับตัวแปรต้นที่ศึกษา พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมีค่าสัมพัทธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) กับการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ($r = 0.28$) ในระดับค่อนข้างต่ำ การควบคุมตนเอง ($r = 0.16$) ในระดับต่ำ สัมพันธภาพในครอบครัว ($r = 0.17$) ในระดับต่ำ และยังมีค่าสัมพัทธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) กับสัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.00$) ในระดับต่ำ

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน

ปัจจัย	\bar{X}	S.D.	R	R Square	Adj. R Square	F Change	Sig.
ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด(X_1)	3.58	0.24					
ด้านการควบคุมตนเอง (X_2)	3.54	0.26					
ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว(X_3)	3.28	0.19	0.28	0.08	0.08	9.94	0.00*
ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน(X_4)	3.36	0.18					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4. 15 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณของปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัวและด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนมีค่าเป็น 0.28 ซึ่งสามารถทำนายความสัมพันธ์ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนได้ และจากค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่กำหนด

ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คิดเป็นร้อยละ 8

ตารางที่ 4.16 แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการทำนายพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน

ปัจจัย	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด(X_1)	0.17	0.05	0.28	3.15	0.00*
ด้านการควบคุมตนเอง (X_2)			0.03	0.28	0.78
ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว (X_3)			0.12	1.39	0.17
ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน(X_4)			0.00*	0.03	0.98
Constant(X_1)	3.84				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 สามารถทำนายสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

รูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 3.84 + 0.17X_1$$

รูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.28 X_1$$

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะพฤติกรรมกำป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ เยาวชน

แสดงผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะพฤติกรรมกำป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ
เยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 120 คน

ตารางที่ 4.17 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกำป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (จำนวนผู้ตอบ)	ร้อยละ
1	เลือกคบเพื่อนที่ไม่ติดยาเสพติด	43	35.83
2	บ้ำยเบียง เมื่อมีผู้ยื่นสุราให้ดื่ม	32	26.67
3	ตักเตือนเพื่อนเมื่อคิดจะลองยา	27	22.50
4	ชักชวนเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกัน ยาเสพติดเมื่อหน่วยงานราชการจัดกิจกรรม	18	15.00
	รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกำป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ที่ผู้เสนอแนะตอบไว้มากที่สุดคือเลือกคบเพื่อนที่ไม่ติดยาเสพติด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 35.83 รองลงมาบ้ำยเบียง เมื่อมีผู้ยื่นสุราให้ดื่ม จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ตักเตือนเพื่อนเมื่อคิดจะลองยา จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และข้อเสนอแนะที่ผู้เสนอแนะตอบไว้น้อยที่สุดคือ ชักชวนเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดเมื่อหน่วยงานราชการจัดกิจกรรม จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Research) ซึ่งการวิจัยนี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) โดยการวิจัยรูปแบบนี้ เหมาะกับการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เมื่อรวบรวมข้อมูลและแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ทำการวิจัยแล้ว ก็จะพยายามศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงนั้นๆ ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจลึกซึ้งเกี่ยวกับปรากฏการณ์นั้นๆ มากขึ้น และสำหรับการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ เยาวชน จำแนกตามเพศ อายุ สภาพทางครอบครัว สถานที่พักอาศัย อาชีพของผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือน

1.1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประชากร คือ เยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด มีจำนวน 170 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 120 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเป็นระบบ จากการตอบแบบสอบถามในส่วนของคุณสมบัติทั่วไป พบว่าเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และมีอายุอยู่ในช่วง 16 - 17 ปี สถานภาพครอบครัวส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ สถานที่พักอาศัยในปัจจุบันบ้านตนเองหรือบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่คือ เกษตรกรรม ค่าใช้จ่ายประจำวัน

ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนอยู่ในช่วงระหว่าง 3,001 ถึง 4,00 บาท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สภาพทางครอบครัว สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน อาชีพของผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (check list) ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการป้องกันยาเสพติดแบบอัตโนมัติ แบบสอบถามชุดนี้ได้มีการทดลองใช้ (try out) และ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปคณิตศาสตร์ คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวม (Item-total correlation) โดยใช้เกณฑ์พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่ามากกว่า 0.20 ขึ้นไป และโดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 ฉบับที่ 2 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ เยาวชนมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87 และนำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างและคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์สมการถดถอย (Stepwise Multiple Regressing Analysis)

1.3 ผลการศึกษา

1.3.1 ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 96 คนและเพศหญิงจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 และ 20.0 ตามลำดับ มีอายุอยู่ในช่วง 16 - 17 ปี จำนวน 79 คนและช่วงอายุมากกว่า 18 ขึ้นไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 และ 34.2 ตามลำดับ สถานภาพครอบครัวส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 65 คน รองลงมาบิดามารดาแยกทางกัน จำนวน 40 คน และบิดาถึงแก่กรรม จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 , 33.3 และ 12.5 ตามลำดับ สถานที่พักอาศัยในปัจจุบันบ้านตนเองหรือบิดา มารดา จำนวน 112 คน รองลงมาบ้านเช่าจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 และ 6.7 ตามลำดับ อาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่คือ เกษตรกรรม จำนวน 80 คน รองลงมาคือรับราชการ จำนวน 28คนและค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7, 23.3 และ 10.0 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายประจำวันที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนอยู่ในช่วงระหว่าง 3,001 ถึง

4,00 บาท จำนวน 81 คน และช่วงระหว่าง 2,0001 ถึง 3,000 บาท จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 และ 32.5 ตามลำดับ

1.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ ข้อที่ 5 คือข้าพเจ้ารู้ว่าการออกกำลังกายทุกวันจะป้องกันการติดยาเสพติดได้ อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.69$) และเช่นเดียวกับข้อที่ 8 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.86$) รองลงมา คือ ข้อที่ 6, 3, 7 และ 4 อยู่ในระดับมากมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.94$), ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.98$), ($\bar{X} = 3.79, S.D. = 0.98$) และ ($\bar{X} = 3.77, S.D. = 0.92$) ตามลำดับ และข้อที่ 2 อยู่ในระดับน้อยมีค่าเป็น ($\bar{X} = 2.03, S.D. = 0.95$) และข้อที่ 1 อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเป็น ($\bar{X} = 1.47, S.D. = 0.78$)

1.3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการควบคุมตนเอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, S.D. = 0.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อดังนี้ ข้อที่ 15 เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนกำลังดื่มสุรา ข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากจะไปร่วมกลุ่มด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68, S.D. = 0.47$) รองลงมาคือ ข้อที่ 11 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.70$) และข้อที่ 12, 14 และ 10 อยู่ในระดับมาก มีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.91$), ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.88$) และ ($\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.83$) ข้อที่ 9 อยู่ในระดับน้อย มีค่าเป็น ($\bar{X} = 1.72, S.D. = 0.78$) และข้อที่ 13 อยู่ระดับน้อยที่สุด มีค่าเป็น ($\bar{X} = 1.43, S.D. = 0.59$) ตามลำดับ

1.3.4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28, S.D. = 0.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อดังนี้ ข้อที่ 16 เมื่อมีปัญหาไม่สบายใจ ข้าพเจ้าจะปรึกษาพ่อแม่ของข้าพเจ้า และข้อที่ 18 เวลาข้าพเจ้าทุกข์ใจ คนในครอบครัวจะให้กำลังใจข้าพเจ้าเสมอ มีค่าเท่ากันซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.88, S.D. = 0.32$) รองลงมาคือข้อที่ 24, 17 และ 19 อยู่ในระดับมาก มีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.13, S.D. = 0.87$), ($\bar{X} = 4.12, S.D. = 0.32$) และ ($\bar{X} = 3.66, S.D. = 0.94$) ข้อที่ 22 และ 20 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเป็น ($\bar{X} = 2.78, S.D. = 0.41$) และ ($\bar{X} = 2.51, S.D. = 0.91$) และข้อที่ 21 และ 24 อยู่ในระดับน้อยที่สุดซึ่งมีค่าเป็น ($\bar{X} = 1.43, S.D. = 0.68$) และ ($\bar{X} = 1.12, S.D. = 0.32$) ตามลำดับ

1.3.5 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36, S.D. = 0.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อดังนี้ ข้อที่ 25, 28, 29 และ 30 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77, S.D. = 0.50$), ($\bar{X} = 4.77, S.D. = 0.43$), ($\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.61$) และ ($\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.70$) ตามลำดับ รองลงมาคือข้อที่ 27 อยู่ในระดับน้อยมีค่าเป็น ($\bar{X} = 2.43, S.D. = 0.67$) ข้อที่ 31 และ 26 อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเป็น ($\bar{X} = 1.13, S.D. = 0.33$) และ ($\bar{X} = 1.11, S.D. = 0.31$) ตามลำดับ

สรุปความคิดเห็นปัจจัยการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากเสพยาเสพติดของเยาวชน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเป็น ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านนั้นจะเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.24), ด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.26), ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.14) และด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.19) ตามลำดับ

1.3.6 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.14) พิจารณาเป็นรายดังนี้ ข้อ 2 ข้าพเจ้ามักเลือกคบเพื่อนที่ไม่ติดยาเสพติด, ข้อ 10 ข้าพเจ้ามักร่วมกิจกรรมออกกำลังกายของชุมชนและหมู่บ้านเสมอ, ข้อ 7 ข้าพเจ้ากล้าตัดสินใจที่จะปฏิเสธ ถ้าเพื่อนชักชวนให้ข้าพเจ้าลองเสพยาเสพติด, ข้อ 6 ข้าพเจ้ามักจะหลีกเลี่ยงไม่ไปเที่ยวคาราโอเกะ ผับ บาร์ เพราะเป็นสถานที่ที่มีการใช้ยาเสพติด และข้อ 9 ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เมื่อมีหน่วยงานราชการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47), ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.48), ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50), ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.50) และ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ รองลงมาคือข้อ 1 ข้าพเจ้ามักร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่อสังคม และ ข้อ 4 ข้าพเจ้าจะพยายามบ่ยั้งเบี่ยง เมื่อมีผู้ยื่นสุราให้ดื่ม อยู่ในระดับมากมีค่าเป็น ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.94) และ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.48) ซึ่งข้อที่ 3 แม้ว่าเพื่อนของข้าพเจ้ามาชักชวนให้ข้าพเจ้าสูบบุหรี่ ข้าพเจ้าก็จะไม่ทำตาม, ข้อ 5 เมื่อข้าพเจ้าเห็นคนสูบบุหรี่ ข้าพเจ้าจะเดินหนีทันทีและข้อ 8 ข้าพเจ้าตัดเพื่อนเมื่อคิดจะลองเสพยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.41)

1.3.7 ข้อมูลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ เยาวชน จำแนกตามเพศ อายุ สภาพทางครอบครัว สถานที่พักอาศัย อาชีพของผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือน

1) พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเพศหญิงและเพศชายที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 1.55 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.03 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนช่วงอายุระหว่าง 16 – 19 ปี และอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 0.86 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.63 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 16 – 19 ปีและอายุ 20 ปีขึ้นไปไม่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของกับสถานภาพครอบครัวของเยาวชนต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ F เท่ากับ 11.27 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับสถานภาพครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4) พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 1.59 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.20 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5) พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของกับอาชีพของผู้ปกครองต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ F เท่ากับ 1.92 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.15 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับอาชีพของผู้ปกครองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6) พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 3.96 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3.8 เป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า ตัวแปร X_1 - X_4 เป็นองค์ประกอบย่อยของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด กับตัวแปรด้วยตนเอง พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด มีค่าสัมพัทธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.01) กับการควบคุมตนเอง ($r = 0.50$) ในระดับปานกลาง สัมพันธ์ภาพในครอบครัว ($r = 0.18$) ในระดับปานต่ำ ยกเว้น ค่าสัมพัทธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.05) สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ($r = 0.01$) ในระดับต่ำมาก

2) ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมตนเอง กับตัวแปรด้วยตนเอง พบว่า การควบคุมตนเอง มีค่าสัมพัทธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.01) กับสัมพัทธ์ภาพในครอบครัว ($r = 0.24$) ในระดับค่อนข้างต่ำ ยกเว้น ค่าสัมพัทธ์ ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.05) สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ($r = 0.51$) ในระดับปานกลาง

3) ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว กับตัวแปรด้วยตนเอง พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว มีค่าสัมพันธภาพทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) กับสัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.24$) ในระดับค่อนข้างต่ำ ยกเว้นค่าสัมพันธภาพทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) สัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.51$) ในระดับปานกลาง

4) ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับตัวแปรต้นที่ศึกษา พบว่าพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมีค่าสัมพันธภาพทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) กับการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ($r = 0.28$) ในระดับค่อนข้างต่ำ การควบคุมตนเอง ($r = 0.16$) ในระดับต่ำ สัมพันธภาพในครอบครัว ($r = 0.17$) ในระดับต่ำ และยังมีค่าสัมพันธภาพทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) กับสัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.00$) ในระดับต่ำ

1.3.9 ปัจจัย ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัวและด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนมีค่าเป็น 0.28 ซึ่งสามารถทำนายความสัมพันธ์ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนได้ และจากค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัว ยังสามารถนำไปสร้างสมการถดถอยเพื่อใช้พยากรณ์พฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ได้ดังนี้

พฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน = $3.84 + 0.17$ (ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด)

1.3.10 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 120 คน และข้อเสนอแนะตอบไว้มากที่สุดคือเลือกคบเพื่อนที่ไม่ติดยาเสพติด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 35.83 รองลงมาขยับเบียง เมื่อมีผู้ยื่นสุราให้ดื่ม จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ตักเตือนเพื่อนเมื่อคิดจะลองยา จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และข้อเสนอแนะที่ผู้เสนอแนะตอบไว้น้อยที่สุดคือ ชักชวนเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดเมื่อหน่วยงานราชการจัดกิจกรรม จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน มีประเด็นสำคัญหลายประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ โดยผู้วิจัยจะแบ่งประเด็นตามวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมพบว่า มีระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนมาก กล่าวได้ว่า เยาวชนมักเลือกคบเพื่อนที่ไม่ติดยาเสพติด ร่วมกิจกรรมออกกำลังกายของชุมชนและหมู่บ้านเสมอ กล้าตัดสินใจที่จะปฏิเสธ ถ้าเพื่อนชักชวนให้ลองยาเสพติด และหลีกเลี่ยงไม่ไปเที่ยวคาราโอเกะ ผับ บาร์ เพราะจะเป็นสถานที่ที่มีการใช้ยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธิพร พงศ์นันท์กุลกิจ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของช่อแก้ว ส่งแสงทอง (2560) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสงขลา พบว่า ระดับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน จังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของศุภกร ชินเกตุ (2553) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี ซึ่งพบว่า ระดับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี มีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับมาก

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัย ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน

จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก กล่าวได้ว่าการออกกำลังกายทุกวันจะป้องกันการติดยาเสพติดได้ ยาเสพติดทำลายอนาคตและก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม การติดยาทำให้เสียสุขภาพ ผู้ปกครองมักจะกำชับให้หลีกเลี่ยงยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก กล่าวได้ว่า เมื่อเห็นเพื่อนกำลังดื่มสุรามีความรู้สึกไม่อยากเข้าไปร่วมกลุ่มด้วย ถ้ามีคนมาขัดใจหรือขู่เพียงเล็กน้อยจะไม่โกรธ เวลาดีใจหรือเสียใจมากจะไม่ค่อยแสดงอาการนั้น

จนเกินไป เวลาทำงานถ้ามีใครมาส่งเสียงดังข้างๆ จะทำต่อไปได้ ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวได้ว่าเวลาทุกข้อใจคนในครอบครัวจะให้กำลังใจเสมอ เมื่อมีปัญหาไม่สบายใจจะปรึกษาพ่อแม่ เมื่อทำผิดพ่อแม่มักจะให้เหตุผลก่อนที่ลงโทษ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวได้ว่า เพื่อนดักเตือนเพื่อนถ้าหากลองคิดยาเสพติด เพื่อนมักจะพูดถึงโทษของยาเสพติดให้ฟัง เพื่อนมักจะชวนเล่นกีฬาเมื่อมีเวลาว่าง เพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาได้ในทุกเรื่อง สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเอง จากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม เยาวชนรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดระดับมาก การควบคุมตนเองระดับมาก สัมพันธภาพกับเพื่อนระดับปานกลาง สัมพันธภาพในครอบครัวระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณิ แสงอาทิตย์ (2550) ที่ได้ทำศึกษาปัจจัยทำนายด้านพฤติกรรมเสี่ยงด้านการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา และการใช้ยาเสพติด พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงด้านการคบเพื่อน สามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงด้านการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา และการใช้ยาเสพติด และ สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ หมั่นอกษ์ (2552) ที่ได้การศึกษาปัจจัย ทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการ ใช้ยาเสพติดของเยาวชนในอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า ครอบครัวไม่มีผลต่อการใช้ยาเสพติด กลุ่มเพื่อนมีผลต่อการใช้ยาเสพติด

2.3 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ เยาวชน

จำแนกเป็นรายข้อดังนี้

2.3.1 เพศ ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พบว่าพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเพศหญิงและเพศชายที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 1.55 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.03 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3.2 อายุของเยาวชน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนช่วงอายุระหว่าง 16 – 19 ปีและอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 0.86 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.63 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 16 – 19 ปีและอายุ 20 ปีขึ้นไปไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3.3 สถานภาพครอบครัวของเยาวชน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของกับสถานภาพครอบครัวของเยาวชนต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

โดยมีค่าสถิติ F เท่ากับ 11.27 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับสถานภาพครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3.4 สถานที่พักอาศัยในปัจจุบันของเยาวชน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 1.59 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.20 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับสถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3.5 อาชีพของผู้ปกครองของเยาวชน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของกับอาชีพของผู้ปกครองต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ F เท่ากับ 1.92 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.15 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกับอาชีพของผู้ปกครองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3.6 ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนของเยาวชน พบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าสถิติ t เท่ากับ 3.96 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ สถานภาพครอบครัว ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนของเยาวชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน อาชีพของผู้ปกครองของเยาวชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของประภาศรี ทรัพย์ธนบูรณ์ (2546) ได้ทำศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีรายได้ของนักเรียนต่างกันมีพฤติกรรมป้องกันสารเสพติดไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ ขาวใส (2548) ได้ทำศึกษารายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาบ้าไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภร ชินะเกตุ (2553) ได้ทำศึกษานักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี เพศต่างกันมีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดมากกว่าเพศชาย

2.4 เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด กับตัวแปรด้วยตนเอง พบว่า r มีค่าสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.01$) กับการควบคุมตนเอง ($r = 0.50$) ในระดับปานกลาง สัมพันธภาพในครอบครัว ($r = 0.18$) ในระดับปานต่ำ ยกเว้น ค่าสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) สัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.01$) ในระดับต่ำมาก

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมตนเอง กับตัวแปรด้วยตนเอง พบว่า การควบคุมตนเอง มีค่าสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.01$) กับสัมพันธภาพในครอบครัว ($r = 0.24$) ในระดับค่อนข้างต่ำ ยกเว้น ค่าสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) สัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.51$) ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว กับตัวแปรด้วยตนเอง พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว มีค่าสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) กับสัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.24$) ในระดับค่อนข้างต่ำ ยกเว้น ค่าสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) สัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.51$) ในระดับปานกลาง

ส่วนผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนกับตัวแปรต้นที่ศึกษา พบว่าพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนมีค่าสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) กับการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ($r = 0.28$) ในระดับค่อนข้างต่ำ การควบคุมตนเอง ($r = 0.16$) ในระดับต่ำ สัมพันธภาพในครอบครัว ($r = 0.17$) ในระดับต่ำ และยังมีค่าสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) กับสัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = 0.00$) ในระดับต่ำ

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการควบคุมตนเอง ด้านสัมพันธภาพในครอบครัวและด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนมีค่าเป็น 0.28 ซึ่งสามารถทำนายความสัมพันธ์ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนได้ และจากค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่กำหนดส่งผล

ต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คิดเป็นร้อยละ 8

นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัวแปร ยังสามารถนำไปสร้างสมการถดถอยเพื่อใช้ในการพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชนอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ได้ดังนี้

พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน = $0.84 + 0.17$ (ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด) เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเยาวชน ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ได้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญ แฉกพิมาย, ปนัดดา ศรีพิมาย (2555) ที่ได้ทำศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือพบว่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร มีความรู้เรื่องยาเสพติดดีมาก ยาบ้าซึ่งเป็นยาเสพติดที่ทราบโดยทั่วไปว่ากำลังระบาดในปัจจุบัน โดยเฉพาะเขตชุมชนในกรุงเทพมหานคร และบริเวณพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัย

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา และจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดเพิ่มขึ้น ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการศึกษาวิจัยพบว่าเยาวชนในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อน เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อพวกเขาอย่างมาก เพื่อนในวัยนี้แทบจะเป็นเหมือนโลกทั้งใบ วัยรุ่นใช้เวลาอยู่กับเพื่อนมากกว่าคนอื่น ๆ แม้แต่คนในครอบครัว ความคิดการกระทำ รสนิยม และทุกอย่างล้วนได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนที่วัยรุ่นคบ ดังนั้นการเลือกคบเพื่อนในวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้วัยรุ่นเป็นคนดีหรือไม่ดีได้ทีเดียวจากการวิจัยครั้งนี้ จึงควรให้ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่สอดส่องดูแลพฤติกรรมของวัยรุ่นและบุตรหลานให้รู้จักเลือกคบเพื่อน

3.1.2 ผลการศึกษาเยาวชนต้องรู้จักบ้ายเบี่ยงหรือรู้จักปฏิเสธเมื่อเจอกลุ่มเพื่อนกำลังนั่งดื่มหรือนั่งเสพอยู่ต้องบังคับจิตใจตัวเองไม่ให้ไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดทำให้เยาวชนมีวิธีบังคับจิตใจตัวเองได้ มีการตัดเพื่อนเมื่อเพื่อนคิดจะลองยาแนะนำเพื่อนให้พยายามควบคุม

จิตใจตนเอง ค้นหาปัจจัยเสี่ยงที่กระตุ้นให้เกิดอาการอยากยาและต้องหลบเลี่ยงให้ได้ด้วยความอดทน หากเริ่มมีอาการอยากยา ให้หยุดคิดทันที แล้วใช้การจินตนาการ นึกถึงเรื่องดีๆ ที่ทำให้คุณมีความสุขแทนที่จะคิดถึงการใช้ยาเปลี่ยนสภาพแวดล้อม หรือหันไปหางานอดิเรกอื่นๆ ทำ เพื่อจะได้ใช้สมาธิกับงานนั้น จะได้ไม่คิดถึงยาอีก เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ฟังเพลง เล่นดนตรี ดูโทรทัศน์ เป็นต้น ชักชวนเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดเมื่อหน่วยงานราชการจัดกิจกรรมมีการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้เสพสิ่งเสพติดต้องรู้จักปฏิเสธผู้ปกครองควรให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและอันตรายของสิ่งเสพติดให้กับเยาวชนเมื่อมีการจัดกิจกรรมในชุมชนก็เข้าร่วม โครงการชุมชนปลอดภัยสิ่งเสพติดต่างๆ ทั้งที่ทางราชการจัดขึ้น และชุมชนคิดริเริ่มขึ้นมาเองด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดเยาวชน และศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดในแหล่งชุมชนชนบท โดยการรวบรวมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ด้วยวิธีหลากหลาย การสัมภาษณ์ การสนทนา การสังเกตพฤติกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกมากขึ้น

3.2.2 จากการวิจัยเป็นการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อยเพียงอำเภอเดียว ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างระหว่างอำเภอหรือกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อให้ได้ข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนทุกคน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2538). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ.
- เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีชนสาร. (2555). *พฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.
- ช่อแก้ว ส่องแสงทอง. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- จิตาพร เอี่ยมสะอาด. (2549). *รายงานวิจัยบทบาทของครอบครัวที่มีต่อการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษาในเขตจังหวัดชุมพร ระนอง และสุราษฎร์ธานี*. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2551). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กทม.: ประสานการพิมพ์.
- บัณฑิตตา จินดาทอง. (2555). *กลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณศึกษบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ประมะ สตะเวทิน. (2540). *หลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ. จรัสการพิมพ์.
- ประภาศรี ทรัพย์ธนบูรณ์. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. (ปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- พุทธิพร พงศ์นันท์ทุกกิจ. (2561). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษายาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมิข วุฒิสวัสดิ์. (2552). *การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 2*. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- สาทีนะส์ สุวรรณ. (2558). *ประสบการณ์การใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นมุสลิมชายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา*. (สารนิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สิริมา สมศรี. (2545). *พฤติกรรมป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุเมธ พงษ์เกตุรา. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพของนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุวรรณณี แสงอาทิตย์, สุทธิลักษณ์ ตั้งกิริติชัย, อรุณี เจตศรีสุภาพ. (2550). *ปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงด้านการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา และเสพยาเสพติดในวัยรุ่น*. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ปีที่ 30, ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค. 2550), น.12-19.
- สุจฤดี ชัชศฤงคารสกุล. (2543). *โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุรพล โพธิ์สังข์หิรัญ. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ศุภร ชินะเกตุ. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- อัสรา อารณ. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวการสนับสนุนทางสังคม และปัจจัยทางเชิงสังคมกับความสามารถในการดูแลสุขภาพของตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุในโรงพยาบาล สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย สายภูคำ. (2545). *พฤติกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในระดับชุมชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Bandura, Albert, Nancy E, and Beyer Jancice. (1977). *Cognitive Processes Mediating Behavioral Change*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 35(125-139).

- Chickering, S.W. (1993). *Education and Identity*. San Francisco : Jossey Bass: 90.
- Cormier, William H., Cormier L. Sherilyn.(1979). *Interviewing Stratewing Strategies for Helpers: A Guid to Assessment. Treatment and Evaluation*. Monterey. California : Brooks / Cole.
- Cronbach. (1970). *Essential of Phychology Testing*. 3rd.ed. New York: Harper and Row Publisher.
- Johnson. David W. (1986). *Reaching Out: Interpersonal Effectiveness and Self – Actualization*. 3rd ed. New York: Prentice – Hall.
- Garrion, K.C., and Magoon. R. (1972). *Educational Psychology*. Columbus: Charkes E. Meril Publishing.
- Goldenson, R., and Longman, M. (1984). *Dictionary of Psychiatey*. New York: Longman.
- Kazdin, A.E. (1980). *Behavior Modification in Applied Setting*. 2nd ed.Homewood: The Dorsey Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Rosenbaum, Michael. A Schedule for Assing Self Control Behaviors, Preliminary Fending. *Behavior Therapy* 11 (January): 109-121.
- Skinner, B.F. (1953). *Science and Human Behavior*. New York: Macmillan.
- Thorensen, Carl E., and Mahomey, Micael J. (1974). *Behavioral Self – Control*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- W/HO. (1994). *Life Skills Education for Children and Adolescents in School*. Geneva: WHO.
- Wright, D. (1975). *The Psychology of Morai Behavior*. Middlesex, England: Penguin Book.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท แผนกวิชาการ
แนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช โดยมี
วัตถุประสงค์ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน เพื่อรวบรวม
ข้อมูลทัศนคติของเยาวชนอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด
และระดับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

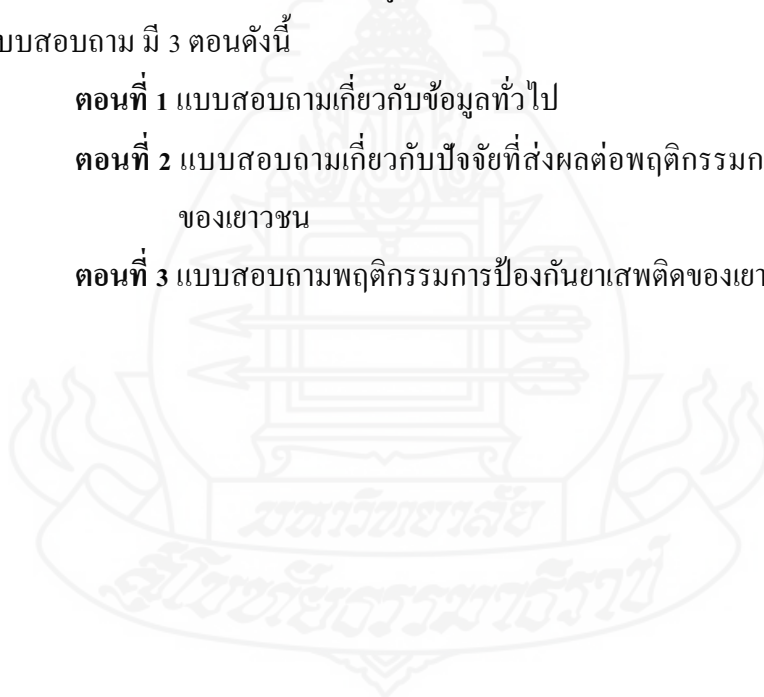
ผู้ศึกษาขอความกรุณาจากท่านในการกรอกแบบสอบถามตามความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่
แท้จริงของท่านมากที่สุด ข้อมูลที่ได้รับถือเป็นผลงานทางวิชาการและใช้เฉพาะเพื่อประโยชน์ใน
การศึกษาเท่านั้น โดยไม่มีผลเสียหายต่อท่านผู้ตอบแต่อย่างใด

แบบสอบถาม มี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด
ของเยาวชน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

แบบสอบถามการวิจัยปัจจัยพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับเยาวชนมากที่สุด และให้ครบทุกข้อ

1. เพศ
 - 1 ชาย
 - 2 หญิง
2. อายุ
 - 1 น้อยกว่า 15 ปี
 - 2 16 - 19 ปี
 - 3 มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป
3. สถานภาพทางครอบครัว
 - 1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
 - 2 บิดามารดาแยกทางกัน
 - 3 บิดาเสียชีวิต
 - 4 มารดาเสียชีวิต
 - 5 เสียชีวิตทั้งคู่
 - 6 อื่น ๆ (ระบุ)..
4. สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน
 - 1 บ้านตนเอง/บิดา มารดา
 - 2 บ้านเช่า
 - 3 บ้านเพื่อน
 - 4 บ้านญาติ
 - 5 อื่น ๆ (ระบุ).....
5. อาชีพของผู้ปกครอง
 - 1 รับราชการ
 - 2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - 3 พนักงานบริษัทเอกชน
 - 4 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 - 5 รับจ้าง
 - 6 เกษตรกรรม
 - 7 อื่น ๆ (ระบุ).....
6. ค่าใช้จ่ายประจำวันที่ได้รับจากผู้ปกครองประมาณเดือนละเท่าไร
 - 1 ต่ำกว่า 1,500 บาท
 - 2 1,501 - 2,000 บาท
 - 3 2,001 - 3,000 บาท
 - 4 3,001 - 4,000 บาท
 - 5 4,001 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างของคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับเยาวชนมากที่สุดและให้ครบทุกข้อโดยมีเกณฑ์ดังนี้

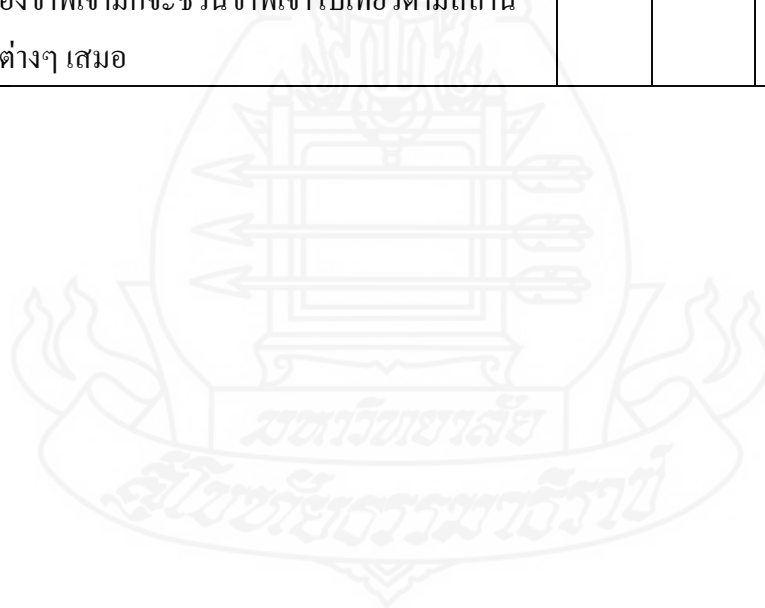
เกณฑ์ระดับคะแนนของการปฏิบัติ

- 5 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้เป็นประจำทุกครั้ง
- 4 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้บ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้นาน ๆ ครั้ง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้น้อยครั้ง
- 1 หมายถึง ผู้ตอบไม่มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยที่สุดหรือไม่เคยปฏิบัติเลย

ข้อความ	คะแนนระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด					
1. การดื่มเหล้า สูบบุหรี่เป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าสังคมของวัยรุ่น					
2. ข้าพเจ้ารู้ว่าจะสามารถหาซื้อยาเสพติดได้จากที่ใด					
3. ผู้ปกครอง ของข้าพเจ้ามักจะกำชับให้ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงยาเสพติด					
4. ข้าพเจ้ารู้ว่าหากใครติดยาเสพติดก็ยากที่จะเลิกได้					
5. ข้าพเจ้ารู้ว่าการออกกำลังกายทุกวันจะป้องกันการติดยาเสพติดได้					
6. การติดยาเสพติดทำให้เสียสุขภาพ					
7. การลองเสพเพียงครั้งสองครั้งไม่ทำให้ข้าพเจ้าติดยาเสพติด					
8. ยาเสพติดทำลายอนาคตและก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม					
การควบคุมตนเอง					
9. ถ้าข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใด ที่ต้องรอคอยข้าพเจ้าจะหมดความอดทน หรือทนไม่ได้					
10. ข้าพเจ้าจะไม่ใช้เงินจนหมด เพราะเกรงว่าพวงนี้จะไม่เงินใช้					

ข้อความ	คะแนนระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
11. ถ้ามีคนมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อยข้าพเจ้าจะไม่โกรธ					
12. เวลาดีใจหรือเสียใจมาก ข้าพเจ้าไม่ค่อยแสดงอาการนั้นจนเกินไป					
13. เมื่อข้าพเจ้าพลาดในสิ่งที่คาดหวัง ข้าพเจ้าจะรู้สึกเครียดมากจนไม่สามารถทำอะไรต่อไปได้					
14. เวลาทำงานถ้ามีใครมาส่งเสียงดังข้างๆข้าพเจ้าจะทำต่อไปไม่ได้					
15. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนกำลังดื่มสุรา ข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากจะเข้าไปร่วมกลุ่มด้วย					
สัมพันธภาพในครอบครัว					
16. เมื่อมีปัญหาไม่สบายใจ ข้าพเจ้าจะปรึกษาพ่อแม่ของข้าพเจ้า					
17. ครอบครัวของข้าพเจ้ามักจะรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน					
18. เวลาข้าพเจ้าทุกข์ใจ คนในครอบครัวจะให้กำลังใจข้าพเจ้าเสมอ					
19. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวมักจะไปเที่ยวพักผ่อนด้วยกันเสมอ					
20. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกันเสมอ					
21. ข้าพเจ้ามักจะหลบหนีไม่อยากพบปะพ่อแม่ของข้าพเจ้า					
22. ข้าพเจ้าจะออกจากบ้านทันทีหากมีปัญหาทะเลาะกับคนในครอบครัว					
23. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวรู้สึกห่างเหินกัน					
24. พ่อแม่มักจะให้เหตุผลก่อนที่ลงโทษข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้าทำผิด					

ข้อความ	คะแนนระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
สัมพันธภาพกับเพื่อน					
25. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะตักเตือนข้าพเจ้าถ้าหากข้าพเจ้าจะลองยาเสพติด					
26. เพื่อนของข้าพเจ้าชวนให้ข้าพเจ้าลองเสพยาเสพติด					
27. เพื่อนของข้าพเจ้าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
28. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะพูดถึงโทษของยาเสพติดให้ข้าพเจ้าฟัง					
29. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะชวนข้าพเจ้าเล่นกีฬาเมื่อมีเวลาว่าง					
30. ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาได้ในทุกเรื่อง					
31. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะชวนข้าพเจ้าไปเที่ยวตามสถานบันเทิงต่างๆ เสมอ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างของคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับเยาวชนมากที่สุดและให้ครบทุกข้อ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์ระดับคะแนนของการปฏิบัติ

- 5 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้เป็นประจำทุกครั้ง
- 4 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้บ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้นาน ๆ ครั้ง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้น้อยครั้ง
- 1 หมายถึง ผู้ตอบไม่มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยที่สุดหรือไม่เคยปฏิบัติเลย

ข้อความ	คะแนนระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. ข้าพเจ้ามักร่วมทำกิจกรรมสาธารณสุขประโยชน์ต่อสังคม					
2. ข้าพเจ้ามักเลือกคบเพื่อนที่ไม่ติดยาเสพติด					
3. แม้ว่าเพื่อนของข้าพเจ้ามาชักชวนให้ข้าพเจ้าสูบบุหรี่ ข้าพเจ้าก็จะไม่ทำตาม					
4. ข้าพเจ้าจะพยายามบ่ยั้ง เมื่อมีผู้ยื่นสุราให้ดื่ม					
5. เมื่อข้าพเจ้าเห็นคนสูบบุหรี่ ข้าพเจ้าจะเดินหนีทันที					
6. ข้าพเจ้ามักจะหลีกเลี่ยงไม่ไปเที่ยวคาราโอเกะ ผับ บาร์ เพราะเป็นสถานที่ที่มีการใช้ยาเสพติด					
7. ข้าพเจ้ากล้าตัดสินใจที่จะปฏิเสธ ถ้าเพื่อนชักชวนให้ข้าพเจ้า ลองเสพยาเสพติด					
8. ข้าพเจ้าตัดกัเพื่อนเมื่อคิดจะลองเสพยาเสพติด					
9. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เมื่อมี หน่วยงานราชการจัดกิจกรรม					
10. ข้าพเจ้ามักร่วมกิจกรรมออกกำลังกายของชุมชนและ หมู่บ้านเสมอ					

ชื่อเสนอแนะ

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน
แบบสอบถามการวิจัยปัจจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับเยาวชนมากที่สุดและให้ครบทุกข้อ

1. เพศ

- 1 ชาย 2 หญิง

2. อายุ

- 1 น้อยกว่า 15 ปี 2 16 - 19 ปี 3 มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป

3. สถานภาพทางครอบครัว

- 1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน 2 บิดามารดาแยกทางกัน
3 บิดาเสียชีวิต 4 มารดาเสียชีวิต
5 เสียชีวิตทั้งคู่ 6 อื่น ๆ (ระบุ).....

4. สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน

- 1 บ้านตนเอง/บิดา มารดา 2 บ้านเช่า
3 บ้านเพื่อน 4 บ้านญาติ
5 อื่น ๆ (ระบุ).....

5. อาชีพของผู้ปกครอง

- 1 รับราชการ 2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ
3 พนักงานบริษัทเอกชน 4 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
5 รับจ้าง 6 เกษตรกรรม
7 อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ค่าใช้จ่ายประจำวันที่ได้รับจากผู้ปกครองประมาณเดือนละเท่าไร

- 1 ต่ำกว่า 1,500 บาท 2 1,501 -2,000 บาท
3 2,001 – 3,000 บาท 4 3,001 – 4,000 บาท
5 4,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนคำชี้แจง
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างของคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับเยาวชนมากที่สุด
และให้ครบทุกข้อโดยมีเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์ระดับคะแนนของการปฏิบัติ

- 5 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้เป็นประจำทุกครั้ง
- 4 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้บ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้นาน ๆ ครั้ง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้น้อยครั้ง
- 1 หมายถึง ผู้ตอบไม่มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยที่สุดหรือไม่เคยปฏิบัติเลย

ข้อความ	คะแนนระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด					
1. การดื่มเหล้า สูบบุหรี่เป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าสังคมของวัยรุ่น					
2. ข้าพเจ้ารู้ว่าสามารถหาซื้อยาเสพติดได้จากที่ใด					
3. ผู้ปกครอง ของข้าพเจ้ามักจะกำชับให้ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงยาเสพติด					
4. ข้าพเจ้ารู้ว่าหากใครติดยาเสพติดก็ยากที่จะเลิกได้					
5. ข้าพเจ้ารู้ว่าการออกกำลังกายทุกวันจะป้องกันการติดยาเสพติดได้					
6. การติดยาเสพติดทำให้เสียสุขภาพ					
7. การลองเสพเพียงครั้งสองครั้งไม่ทำให้ข้าพเจ้าติดยาเสพติด					
8. ยาเสพติดทำลายอนาคตและก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม					
การควบคุมตนเอง					
9. ถ้าข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใด ที่ต้องรอคอยข้าพเจ้าจะหมดความอดทน หรือทนไม่ได้					
10. ข้าพเจ้าจะไม่ใช้เงินจนหมด เพราะเกรงว่าพรุ่งนี้จะไม่มีเงินใช้					

ข้อความ	คะแนนระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
11. ถ้ามีคนมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อยข้าพเจ้าจะไม่โกรธ					
12. เวลาดีใจหรือเสียใจมาก ข้าพเจ้าไม่ค่อยแสดงอาการนั้นจนเกินไป					
13. เมื่อข้าพเจ้าพลาดในสิ่งที่คาดหวัง ข้าพเจ้าจะรู้สึกเครียดมากจนไม่สามารถทำอะไรต่อไปได้					
14. เวลาทำงานถ้ามีใครมาส่งเสียงดังข้างๆข้าพเจ้าจะทำต่อไปได้					
15. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนกำลังดื่มสุรา ข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากเข้าไปร่วมกลุ่มด้วย					
สัมพันธภาพในครอบครัว					
16. เมื่อมีปัญหาไม่สบายใจ ข้าพเจ้าจะปรึกษาพ่อแม่ของข้าพเจ้า					
17. ครอบครัวของข้าพเจ้ามักจะรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน					
18. เวลาข้าพเจ้าทุกข์ใจ คนในครอบครัวจะให้กำลังใจข้าพเจ้าเสมอ					
19. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวมักจะไปเที่ยวพักผ่อนด้วยกันเสมอ					
20. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกันเสมอ					
21. ข้าพเจ้ามักจะหลบหนีไม่อยากพบปะพ่อแม่ของข้าพเจ้า					
22. ข้าพเจ้าจะออกจากบ้านทันทีหากมีปัญหาทะเลาะกับคนในครอบครัว					
23. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวรู้สึกห่างเหินกัน					
24. เมื่อข้าพเจ้าทำผิด พ่อแม่จะให้เหตุผลก่อนที่จะลงโทษข้าพเจ้า					

ข้อความ	คะแนนระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
สัมพันธภาพกับเพื่อน					
25. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะตักเตือนข้าพเจ้าถ้าหากข้าพเจ้าจะลองยาเสพติด					
26. เพื่อนของข้าพเจ้าชวนให้ข้าพเจ้าลองเสพยาเสพติด					
27. เพื่อนของข้าพเจ้าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
28. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะพูดถึงโทษของยาเสพติดให้ข้าพเจ้าฟัง					
29. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะชวนข้าพเจ้าเล่นกีฬาเมื่อมีเวลาว่าง					
30. ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาได้ในทุกเรื่อง					
31. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะชวนข้าพเจ้าไปเที่ยวตามสถานบันเทิงต่างๆ เสมอ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างของคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับเยาวชนมากที่สุดและให้ครบทุกข้อ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์ระดับคะแนนของการปฏิบัติ

- 5 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้เป็นประจำทุกครั้ง
- 4 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้บ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้นาน ๆ ครั้ง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นได้น้อยครั้ง
- 1 หมายถึง ผู้ตอบไม่มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยที่สุดหรือไม่เคยปฏิบัติเลย

ข้อความ	คะแนนระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. ข้าพเจ้ามักร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่อสังคม					
2. ข้าพเจ้ามักเลือกคบเพื่อนที่ไม่ติดยาเสพติด					
3. แม้ว่าเพื่อนของข้าพเจ้ามาชักชวนให้ข้าพเจ้าสูบบุหรี่ ข้าพเจ้าก็จะไม่ทำตาม					
4. ข้าพเจ้าจะพยายามบ้ายเบี่ยง เมื่อมีผู้อื่นสุราให้ดื่ม					
5. เมื่อข้าพเจ้าเห็นคนสูบบุหรี่ ข้าพเจ้าจะเดินหนีทันที					
6. ข้าพเจ้ามักจะหลีกเลี่ยงไม่ไปที่ยวคาราโอเกะ ผับ บาร์ เพราะเป็นสถานที่ที่มีการใช้ยาเสพติด					
7. ข้าพเจ้ากล้าตัดสินใจที่จะปฏิเสธ ถ้าเพื่อนชักชวนให้ข้าพเจ้า ลองเสพยาเสพติด					
8. ข้าพเจ้าตักเตือนเพื่อนเมื่อคิดจะลองเสพยาเสพติด					
9. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เมื่อมี หน่วยงานราชการจัดกิจกรรม					
10. ข้าพเจ้ามักร่วมกิจกรรมออกกำลังกายของชุมชนและ หมู่บ้านเสมอ					

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรป้องกันยาเสพติดของเยาวชน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
มีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับเนื้อหาของข้อความซึ่งตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าเนื้อหาของข้อความซึ่งตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับเนื้อหาของข้อความซึ่งตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
1. เพศ 1 ☐ ชาย 2 ☐ หญิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. อายุ 1 ☐ น้อยกว่า 15 ปี 2 ☐ 16 - 19 ปี 3 ☐ มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. สถานภาพทางครอบครัว 1 ☐ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน 2 ☐ บิดามารดาแยกทางกัน 3 ☐ บิดาเสียชีวิต 4 ☐ มารดาเสียชีวิต 5 ☐ เสียชีวิตทั้งคู่ 6 ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อมูลแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
4. สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน 1 ☐ บ้านตนเอง/บิดา มารดา 2 ☐ บ้านเช่า 3 ☐ บ้านเพื่อน 4 ☐ บ้านญาติ 5 ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. อาชีพของผู้ปกครอง 1 ☐ รับราชการ 2 ☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ 3 ☐ พนักงานบริษัทเอกชน 4 ☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว 5 ☐ รับจ้าง 6 ☐ เกษตรกรรม 7 ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6. ค่าใช้จ่ายประจำวันที่ได้รับจาก ผู้ปกครองประมาณเดือนละเท่าไร 1 ☐ ต่ำกว่า 1,500 บาท 2 ☐ 1,501 -2,000 บาท 3 ☐ 2,001 – 3,000 บาท 4 ☐ 3,001 – 4,000 บาท 5 ☐ 4,001 บาทขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

ข้อมูลแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด						
1. การดื่มเหล้า สูบบุหรี่เป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าสังคมของวัยรุ่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. ข้าพเจ้ารู้ว่าจะสามารถหาซื้อยาเสพติดได้จากที่ใด	+1	0	+1	2	.67	ใช้ได้
3. ผู้ปกครอง ของข้าพเจ้ามักจะกำชับให้ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงยาเสพติด	+1	+1	0	2	.67	ใช้ได้
4. ข้าพเจ้ารู้ว่าหากใครติดยาเสพติดก็ยากที่จะเลิกได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. ข้าพเจ้ารู้ว่าการออกกำลังกายทุกวันจะป้องกันการติดยาเสพติดได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6. การติดยาเสพติดทำให้เสียสุขภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7. การลองเสพเพียงครั้งสองครั้งไม่ทำให้ข้าพเจ้าติดยาเสพติด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8. ยาเสพติดทำลายอนาคตและก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
การควบคุมตนเอง						
9. ถ้าข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใด ที่ต้องรอคอย ข้าพเจ้าจะหมดความอดทนหรือทนไม่ได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10. ข้าพเจ้าจะไม่ใช้เงินจนหมด เพราะเกรงว่าพวงนี้จะไม่มีเงินใช้	0	+1	+1	2	.67	ใช้ได้
11. ถ้ามีคนมาขัดใจหรือขู่เพียงเล็กน้อย ข้าพเจ้าจะไม่โกรธ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อมูลแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของ			รวม	IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ					
	1	2	3			
12. เวลาดีใจหรือเสียใจมาก ข้าพเจ้าไม่ค่อยแสดงอาการนั้นจนเกินไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13. เมื่อข้าพเจ้าพลาดในสิ่งที่คาดหวัง ข้าพเจ้าจะรู้สึกเครียดมากจนไม่สามารถทำอะไรต่อไปได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14. เวลาทำงานถ้ามีใครมาส่งเสียงดังข้างๆข้าพเจ้าจะทำต่อไปไม่ได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15. เมื่อข้าพเจ้าเห็นเพื่อนกำลังดื่มสุรา ข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากเข้าไปร่วมกลุ่มด้วย	+1	+1	0	2	.67	ใช้ได้
สัมพันธภาพในครอบครัว						
16. เมื่อมีปัญหาไม่สบายใจ ข้าพเจ้าจะปรึกษาพ่อแม่ของข้าพเจ้า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17. ครอบครัวของข้าพเจ้ามักจะได้รับประทานอาหารเย็นร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18. เวลาข้าพเจ้าทุกข์ใจ คนในครอบครัวจะให้กำลังใจข้าพเจ้าเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวมักจะไปเที่ยวพักผ่อนด้วยกันเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกันเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21. ข้าพเจ้ามักจะหลบหลีกไม่อยากพบปะพ่อแม่ของข้าพเจ้า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22. ข้าพเจ้าจะออกจากบ้านทันทีหากมีปัญหาทะเลาะกับคนในครอบครัว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวรู้สึกห่างเหินกัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อมูลแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
24. พ่อแม่มักจะให้เหตุผลก่อนที่ลงโทษข้าพเจ้าเมื่อ ข้าพเจ้าทำผิด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะตักเตือนข้าพเจ้าถ้าหาก ข้าพเจ้าจะลองยาเสพติด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26. เพื่อนของข้าพเจ้าชวนให้ข้าพเจ้าลองเสพยาเสพ ติค	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27. เพื่อนของข้าพเจ้าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะพูดถึงโทษของยาเสพติด ให้ข้าพเจ้าฟัง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะชวนข้าพเจ้าเล่นกีฬาเมื่อ มีเวลว่าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30. ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาได้ในทุก เรื่อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31. เพื่อนของข้าพเจ้ามักจะชวนข้าพเจ้าไปเที่ยวตาม สถานบันเทิงต่าง ๆ เสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
รวม	.97	.97	.94		.96	-

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

ข้อมูลแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชน						
1. ข้าพเจ้ามักร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่อสังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. ข้าพเจ้ามักเลือกคบเพื่อนที่ไม่ติดยาเสพติด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. แม้ว่าเพื่อนของข้าพเจ้ามาชักชวนให้ข้าพเจ้าสูบบุหรี่ ข้าพเจ้าก็จะไม่ทำตาม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. ข้าพเจ้าจะพยายามบ่ย้าง เมื่อมีผู้อื่นสุราให้ดื่ม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. เมื่อข้าพเจ้าเห็นคนสูบบุหรี่ ข้าพเจ้าจะเดินหนีทันที	+1	0	+1	2	.67	ใช้ได้
6. ข้าพเจ้ามักจะหลีกเลี่ยงไม่ไปเที่ยวคาราโอเกะ ผับ บาร์ เพราะเป็นสถานที่ที่มีการใช้ยาเสพติด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7. ข้าพเจ้ากล้าตัดสินใจที่จะปฏิเสธ ถ้าเพื่อนชักชวนให้ข้าพเจ้าลองเสพยาเสพติด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8. ข้าพเจ้าตัดเพื่อนเมื่อคิดจะลองเสพยาเสพติด	+1	0	+1	2	.67	ใช้ได้
9. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เมื่อมีหน่วยงานราชการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10. ข้าพเจ้ามักร่วมกิจกรรมออกกำลังกายของชุมชน และหมู่บ้านเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
รวม	1	.80	1		.93	

ภาคผนวก ง
การทดสอบความเที่ยง

การทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย (Reliability) แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อ
พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน

Scale : All VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.970	31

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X101	126.07	249.099	.877	.968
X102	126.17	244.902	.870	.968
X103	126.13	248.947	.844	.969
X104	126.13	248.257	.816	.969
X105	126.20	247.614	.820	.969
X106	126.00	250.138	.881	.968
X107	126.10	246.300	.891	.968
X108	126.17	248.764	.757	.969
X209	126.27	244.685	.833	.968
X210	126.17	257.868	.404	.971
X211	126.30	250.700	.738	.969
X212	126.13	248.740	.853	.968
X213	126.03	250.309	.881	.968
X214	126.40	243.834	.816	.969
X215	126.17	244.626	.882	.968
X316	126.17	248.764	.807	.969
X317	126.33	247.471	.685	.970
X318	126.07	247.306	.895	.968
X319	126.20	247.959	.805	.969
X320	126.13	250.878	.752	.969
X321	126.00	251.862	.790	.969
X322	126.03	250.309	.881	.968
X323	126.03	249.068	.868	.968
X324	126.27	245.582	.798	.969
X425	126.10	249.059	.825	.969

X426	126.27	248.478	.767	.969
X427	126.00	251.586	.892	.969
X428	125.67	267.885	-.017	.972
X429	125.77	268.530	-.052	.973
X430	125.77	273.220	-.248	.975
X431	128.77	260.806	.281	.972

การทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย (Reliability) แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกัน
ยาเสพติดของเยาวชน

Scale :ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.870	10

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Y101	38.87	22.740	.030	.909
Y102	39.07	18.547	.754	.843
Y103	39.23	17.771	.681	.850
Y104	38.97	18.240	.833	.837
Y105	39.10	18.093	.792	.839
Y106	39.03	19.206	.680	.850
Y107	38.90	19.610	.692	.850
Y108	38.93	18.961	.834	.840
Y109	38.93	18.823	.781	.843
Y110	38.67	23.609	-.010	.890

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.97 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเที่ยงสูง และแบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.87 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเที่ยงสูง

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาววรรณิ มณีประวัติ
วัน เดือน ปีเกิด	23 สิงหาคม 2516
สถานที่เกิด	อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การเงินและการธนาคาร) มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.2541
สถานที่ทำงาน	ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพอำเภอสะบ้าย้อย สาขาวิทยาลัย การอาชีพนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา 90210
ตำแหน่ง	ครูผู้สอนวิชาการบัญชี

